بسم الله الرحمن الرحیم

شناسنامه کتاب ـ کتابخانه WHO

توانبخشی مبتنی بر جامعه: راهنمای CBR.

۱. توانبخشی. ۲. افراد معلول. ۳. خدمات سلامت اجتماعی. ۴. سیاست‌های سلامت. ۵ . حقوق بشر. ۶.عدالت اجتماعی. ۷. مشارکت مشتریان. ۸.راهنما. I .سازمان بهداشت جهانی. II. یونسکو.III سازمان بین‌المللی کار. IV. کنسرسیوم بین‌المللی توسعه معلولیت.

شابک:۹۷۸۹۲۴۱۵۴۸۰۵۲ (طبقه WB 326: NLM)

© سازمان بهداشت جهانی ۲۰۱۰

حق چاپ برای سازمان جهانی بهداشت محفوظ است. این کتاب از طریق انتشارات سازمان جهانی بهداشت به آدرس زیر قابل دسترس است.

World Health Organization, 20 Avenue Appia, 1211 Geneva 27, Switzerland (Tel: +41 22 791 3264; fax: +41 22 791 4857; e-mail: bookorders@who.int).

هرگونه درخواست برای تکثیر یا ترجمه انتشارات WHO – خواه برای فروش یا توزیع رایگان- باید از طریق آدرس زیر به اطلاع انتشارات WHO برسد (Fax: +41 22 791 4806؛ e-mail: permissions@who.int).

عناوین به‌کار رفته و مطالب ارائه شده در این کتاب به این معنی نیست که هرچه توسط سازمان بهداشت جهانی مطرح شده امکان صدق در مورد وضعیت هر کشور سرزمین، شهرستان، منطقه و یا افراد ذی نفوذ و یا حد و مرزها را دارد. خطوط نقطه چین بر روی نقشه نشان‌دهنده مرز تقریبی است که هنوز در مورد آن توافق کامل وجود ندارد.

اشاره‌ای به مؤسسات خاص و یا برخی از محصولات به معنای تأیید یا توصیه توسط سازمان بهداشت جهانی و اولویت دادن به آن‌ها نسبت به دیگر مؤسسات و یا محصولات مشابه نیست. برای مستثنی‌کردن خطاها نام محصولات اختصاصی با حروف بزرگ متمایز شده‌اند.

تمامی اقدامات احتیاطی و معقول توسط سازمان بهداشت جهانی برای بررسی اطلاعات موجود در این کتاب انجام شده است. با این حال، هیچ نوع ضمانتی چه به صورت تلویحی و یا صریح برای مطالب به چاپ رسیده وجود ندارد. مسئولیت تفسیر و استفاده از مطالب آمده شده به‌عهده خواننده است. در هیچ شرایطی، سازمان بهداشت جهانی مسئولیت خسارت ناشی از استفاده از آن را به‌عهده نمی‌گیرد.

طراحی و صفحه‌بندی توسط شرکت ارتباطات لنیس: www.iniscommunication.com

چاپ نسخه انگلیسی در مالت

عنوان و نام پدیدآور: توانبخشی مبتنی بر جامعه راهنمای CBR/[سازمان بهداشت جهانی]: مترجم رامین رضایی؛ ویراستاران محسن حمیدی، محسن ایروانی، فرانک تفرشی.
مشخصات نشر: تهران: سازمان بهزیستی کشور، اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ۷ج؛ ۲۹*۲۲ س م.
شابک: دوره: ۰-۰۰-۶۵۶۹-۶۰۰-۹۷۸؛ ج.۱: ۶-۰۸-۶۵۶۹-۶۰۰-۹۷۸؛ ج.۲: ۷-۰۱-۶۵۶۹-۶۰۰-۹۷۸؛ ج.۳: ۱-۰۳-۶۵۶۹-۶۰۰-۹۷۸؛ ج.۴: ۴-۰۲-۶۵۶۹-۶۰۰-۹۷۸؛ ج.۵: ۸-۰۴-۶۵۶۹-۶۰۰-۹۷۸؛ ج.۶: ۵-۰۵-۶۵۶۹-۶۰۰-۹۷۸؛ ج.۷: ۲-۰۶-۶۵۶۹-۶۰۰-۹۷۸؛
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: عنوان اصلی: .Community-based rehabilitation:CBR guidelin,2010
مندرجات: ج.۱. کتاب مقدماتی/ مترجم رامین رضایی؛ ویراستاران محسن حمیدی، محسن ایروانی، فرانک تفرشی.ـ ـ ج.۲. مولفه سلامت/مترجم کیوان دواتگران، ولی ا... نصر؛ ویراستار محسن حمیدی، ـ ـ ج.۳. مولفه آموزش/ مترجم احمد نظری؛ ویراستاران فرانک تفرشی، محسن حمیدی، معصومه السادات فضلی .ـ ـ ج.۴. مترجم احمد نظری؛ ویراستاران فرانک تفرشی ، محسن حمیدی ، معصومه السادات فضلی .ـ ـ ج.۴. مولفه امرار معاش/ مترجم علی مشیری رودسری؛ ویراستاران محسن حمیدی، محسن ایروانی، فرانک تفرشی. ـ ـ ج.۵. مولفه اجتماعی/ مترجم فرانک تفرشی ؛ ویراستار محسن حمیدی. .ـ ـ ج.۶. مولفه توانمندسازی/ مترجم محسن ایروانی؛ ویراستار محسن حمیدی. .ـ ـ ج.۷. کتاب تکمیلی/ مترجم مهین رئیس دانا؛ محمدرضا اسدی؛ ویراستاران محسن حمیدی، محسن ایروانی.
موضوع: معلولان ـ ـ توانبخشی
موضوع: بهداشت همگانی ـ ـ خدمات
موضوع: توانبخشی
شناسه افزوده: رضایی، رامین، ۱۳۴۳ـ ، مترجم
شناسه افزوده: حمیدی، محسن، ۱۳۴۱ ـ ، ویراستار
شناسه افزوده: ایروانی، محسن، ۱۳۵۱ ـ ، ویراستار
شناسه افزوده: تفرشی، فرانک، ۱۳۴۵ـ ، ویراستار
شناسه افزوده: سازمان بهداشت جهانی
شناسه افزوده: World Health Organization
شناسه افزوده: سازمان بهزیستی کشور، اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل
رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۰ ت/RD۷۹۵
رده بندی دیویی:۶۱۶/۷۰۶۵۱۵
شماره کتابشناسی ملی: ۲۶۹۴۵۶۱

انتشارات سازمان بهزیستی

کتاب ۴: مؤلفه امرار معاش، توانبخشی مبتنی بر جامعه- راهنمای CBR

مؤلف: سازمان بهداشت جهانی (WHO)
ترجمه: علی مشیری رودسری
ناشر: سازمان بهزیستی کشور
اجرا: اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل
ویراستاران: محسن حمیدی- محسن ایروانی - فرانک تفرشی
چاپ دوم: ۱۳۹۵
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه
قیمت: اهدایی

سخن آغازین

در حدود ۴۵۰ هزار نفر در مناطق روستایی کشور، با معلولیت زندگی می‌کنند که اکثر آنها در شرایط استاندارد و مطلوبی قرار ندارند و حداقل دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی، آموزش و فرصت‌های امرار معاش را تجربه می‌کنند.

حوزه معاونت امور توانبخشی، برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه(CBR) را برای اولین بار در سال ۱۳۷۴ به طور رسمی در دو منطقه از استان سمنان به‌طور آزمایشی به اجرا درآورد و هم اکنون پس از دو دهه، به عنوان یک استراتژی برتر برای بهبود دسترسی به خدمات توانبخشی برای افراد معلول در مناطق دورافتاده و محروم به طور قابل توجه‌ای گسترش‌یافته‌است. سازمان بهزیستی کشور در راستای خدمات‌رسانی به مناطق محروم و توسعه عدالت اجتماعی و تأمین امکانات مورد نیاز اقشار محروم جامعه برای داشتن یک زندگی بدون رنج و همراه با احترام، برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه(CBR) را همواره مورد حمایت قرار داده است. در این برنامه که با مشارکت افراد معلول، خانواده آنان و اعضای جامعه محلی انجام می‌شود، خدمات آموزشی، درمانی و توانبخشی، حمایت شغلی و اجتماعی با هدف توانمندسازی افراد معلول و افزایش دسترسی آنان به عرصه‌های مختلف زندگی دنبال می‌گردد.

ازآنجایی که تقویت برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه مستلزم فراهم آوردن دانش نوین برای مدیران و کارکنان CBR به ویژه تسهیلگران این برنامه، کارکنان سطوح اولیه بهداشتی(بهورزان)، معلمان مدارس، مددکاران اجتماعی و دیگر کارکنان توسعه محلی(دهیاران)، سازمان‌های غیر دولتی افراد معلول و گروه‌های خودیار می‌باشد، بنابراین مجموعه کتاب‌های هفت‌جلدی راهنمای توانبخشی مبتنی بر جامعه(CBR) پس از ترجمه و بومی‌سازی مفاهیم در دفتر توانمندسازی معلولین، به بهره‌بردای مجریان برنامه رسید و به لحاظ اهمیت چاپ دوم آن آماده انتشار می‌باشد.

این راهنما درک و راهکار مشترکی را از CBR پس از ۲۰ سال تجربه در ایران ارائه می‌نماید؛ استفاده از الگوهای جاری CBR در سراسر جهان، چارچوب جدیدی را برای اقدام و اجرای عملی CBR فراهم خواهد نمود. این راهنما همچنین می‌تواند رهنمودهایی درمورد چگونگی توسعه و تقویت برنامه CBR ارائه نموده و باعث ارتقاء CBR به عنوان یک استراتژی برای توسعه فراگیر مبتنی بر جامعه، به منظور کمک به افراد معلول جهت قرار گرفتن در جریان اصلی زندگی در برنامه‌های توسعه و به‌طور اخص کاهش فقر گردد.

امید است این مجموعه بتواند با ارائه راهکارهای مناسب باعث ارتقای کیفیت اجرای برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه در سطح کشور گردد.

دکتر انوشیروان محسنی بندپی

معاون وزیر و رئیس سازمان بهزیستی کشور

راهنمای CBR

مؤلفه‌ی امرار معاش

فهرست مطالب:

پیش‌گفتار ۱

توسعه مهارت‌ها ۱۱

خوداشتغالی ۲۳

اشتغال دستمزدی ۳۷

خدمات مالی ۴۷

تأمین اجتماعی ۵۷

پیش گفتار

افراد معلول در کشورهای کم‌درآمد نه تنها همانند سایر افراد جامعه تحت تأثیر عوامل ایجاد فقر می‌باشند، بلکه با عوامل منفی دیگری هم مواجه هستند. کودکان معلول برای ورود به مدرسه؛ جوانان معلول برای حضور در دوره‌های حرفه‌آموزی؛ بزرگسالان معلول جهت داشتن شغل آبرومند با موانع متعددی مواجه هستند. بیشترین آسیبی که افراد معلول می‌بینند این تفکر است که آن ها برای یادگیری مهارت‌ها و کار صلاحیت ندارند.

کار ابزاری است که فرد بتواند از طریق آن از فقر رهایی پیدا کند و ضروریات زندگی‌اش را تأمین نماید. حق افراد معلول برای داشتن کار در معاهدات بین‌المللی نظیر کنوانسیون تبعیض (کار و اشتغال) پذیرفته شده توسط سازمان بین‌المللی کار[1] در سال ۱۹۵۸ (شماره ۱۱۱) (۱)، کنوانسیون توانبخشی حرفه‌ای و اشتغال افراد معلول توسط سازمان بین المللی کار در سال ۱۹۸۳ (شماره ۱۵۹) (۲) و کنوانسیون سازمان ملل در زمینه حقوق افراد معلول مورد پذیرش قرار گرفته است. اگرچه، حق کار اغلب نادیده گرفته شده است و معلولان برای یافتن شغل و کارکردن با موانع بسیاری مواجه هستند.

برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه (CBR) قادر است از طریق حمایت و تسهیل کار زنان و مردان معلول به آن ها و خانواده‌های شان برای تأمین ضروریات زندگی و بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی آن ها کمک کند. این کمک‌ها می‌تواند از طریق توجه به نیازها و دیدگاه‌های افراد معلول و ایجاد فرصت برای تلفیق این افراد در برنامه‌های ملی کاهش فقر و سایر برنامه‌های توسعه، تدارک فرصت‌های آموزشی، کسب مهارت‌ها و کار برای افراد معلول و خانواده‌شان، آن ها را قادر سازد تا از فقر رهایی یابند. دسترسی به فرصت‌های معاش یکی از عوامل کلیدی در حذف فقر به‌شمار می‌رود.

تأمین معاش بخشی از CBR است، زیرا "تضمین دسترسی جوانان و بزرگسالان معلول به فرصت آموزش و کار در سطح جامعه ضروری می‌باشد" (۴). یادگیری دانش و مهارت در درون خانواده و در سنین اولیه زندگی آغاز می‌شود. (کودکان با نگاه کردن یاد می‌گیرند که چگونه کارها را از طریق والدین و سایر اعضای خانواده انجام دهند). کودکان معلول بایستی به یادگیری، مشارکت و همکاری در خانواده تشویق شوند. هم چنین اعضای معلول خانواده که در سن کار هستند باید در زمینه افزایش مهارت‌ها و بازگشت به کار یا شروع کار مورد حمایت و تشویق قرار گیرند. برنامه CBR که افزایش مهارت‌ها و تأمین نیازهای معیشتی جوانان و بزرگسالان معلول را در جامعه مورد توجه قرار ندهد، ناقص می‌باشد و بدین ترتیب هرگونه تلاش دیگری را محدود خواهد کرد.

مؤلفه معاش، مانند سایر مؤلفه‌های ماتریس CBR با دیگر مؤلفه‌ها ارتباطات بسیار نزدیکی دارد. بین تلاش برای ارتقاء و تسهیل مؤلفه معاش در CBR و تلاش برای دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی، خدمات آموزشی و فرصت‌های اجتماعی ارتباطات ضروری وجود دارد. فردی که دچار معلولیت می‌باشد، نیازمند سلامتی است و ممکن است برای انجام کار به وسایل کمکی نیاز داشته باشد. فرصت‌های شغلی پیش‌رو برای کودکان و جوانانی که به آموزش دوره ابتدایی و متوسطه و هم چنین به فرصت آموزش مهارتها دسترسی دارند به‌نحو چشم‌گیری بیشتر خواهد بود. هم چنین فرد معلولی که کار می‌کند توانمند می‌شود و بهتر می‌تواند نیازهای زندگی خود را برآورده سازد، از خانواده‌اش حمایت کند و مشارکت فعالی در فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی داشته باشد.

1- International labour Organization (ILO)

کادر ۱ **اوگاندا**

دیوید زندگی بسیاری از مردم را دگرگون کرده است

دیوید از کودکی مبتلا به فلج اطفال بود. پدرش او را به‌دلیل معلولیتش طرد کرد، اما مادرش اصرار داشت که او به مدرسه برود. بعد از اتمام دوره ابتدایی، دیوید در مقطع دبیرستان در کامپالا پایتخت کشورش اوگاندا حضور یافت، سپس به کالج خصوصی رفت و مدرک کتابداری و منشی‌گری گرفت.

دیوید انگیزه بالایی داشت تا برای رشد و توسعه افراد معلول روستای خود، فعالیت کند و می‌دانست با کار به‌عنوان یک حسابدار بانک نمی‌تواند به هدف خود دست یابد. بنابراین او از طریق دوره آموزش از راه دور دانشگاه ماکریر در رشته کاردانی دامپزشکی با حمایت مالی یک سازمان غیردولتی محلی آموزش دید.

زمانی که او در کارش مهارت یافت، یک مرکز خوداشتغالی دامپروری در روستایش ایجاد کرد و شروع به بسیج افراد معلول کرد. او در مناطق روستای محل زندگی خود، شروع به شناسایی خانواده‌هایی کرد که افراد معلول در آن زندگی می کردند. او به‌جای توجه بر افراد معلول به کل خانواده اهمیت می‌داد، زیرا درگیر کردن تمام اعضای خانواده باعث می‌شد آنها، فرد معلول را عضوی محترم و مفید ببینند، نه فردی ناتوان.

دیوید شروع به پرورش و اصلاح نژادهای مرغوب گاو، خوک، مرغ و بوقلمون هم چنین آموزش افراد معلول و خانواده‌های آن ها در زمینه دام‌داری نمود. او حیوانات را پس از زاد و ولد در اختیار سایر خانواده‌ها قرار می‌داد و به این طریق او می‌توانست به دیگر خانواده‌ها کمک کند. دیوید خیلی زود فهمید که برای آموزش بهتر دام‌داری به خانواده‌ها نیاز به ایجاد مزرعه نمونه و مرکز آموزش مناسب‌سازی شده دارد مکانی که مردم بتوانند برای دوره‌های آموزش چندین روزه به آن جا مراجعه کنند. مزرعه نمونه او اکنون گاوهای فریسیان، بزهای دورگه، خوک و بوقلمون و جوجه‌هایی با کیفیت مناسب پرورش می‌دهد.

دیوید انجمن خانواده‌های افراد معلول را در کایول تشکیل داد. ۱۰ سال بعد، این انجمن بیش از ۵۰۰ عضو داشت. هر عضو مبلغ اندکی پول به عنوان حق عضویت می‌پرداخت، به‌طوری که منبع اصلی درآمد انجمن باشد.

دیوید می‌گوید: من می‌خواستم به تجربه فرصت‌های محدود خودم و به شرایط کلیشه‌ای تبعیض‌آمیزی که داشته‌ام، "نه" بگویم. من می‌خواستم ثابت کنم که پیشرفت واقعی افراد معلول در مناطق روستایی اوگاندا امکان‌پذیر است. به‌طور سنتی افراد معلول هیچ نوع آموزشی نداشته‌اند، آن ها فقط در زمینه صنایع دستی که نوعی تجارت محدود در مناطق روستایی است، آموزش می‌دیدند. به نظر می‌رسد تنها کاری که کرده‌ام، ایجاد روحیه کشاورزی و به خصوص دام‌داری در آن ها بود.

هدف

افراد معلول به فرصت های امرار معاش و حمایت‌های اجتماعی دسترسی پیدا کنند و بتوانند درآمد کافی برای یک زندگی محترمانه کسب کنند و با خانواده و جامعه خود همکاری اقتصادی داشته باشند.

نقش CBR

نقش CBR تسهیل دسترسی افراد معلول و خانواده آن ها به کسب مهارت، فرصت‌های معاش، افزایش مشارکت در زندگی اجتماعی و خود شکوفایی است.

پیامدهای مطلوب

- افراد معلول به توسعه مهارت‌ها و فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر دسترسی پیدا می‌کنند.
- والدین کودکان معلول برای احقاق حق دسترسی به تحصیلات، کسب مهارت و فرصت‌های کاری برای کودکان خود، تلاش می‌کنند.
- افراد معلول به فرصت‌های کاری آبرومندانه بدون تبعیض در محیطی امن و عادلانه دسترسی می‌یابند.
- افراد معلول به خدمات مالی خرد دسترسی خواهند داشت.
- زنان معلول همانند مردان فرصت‌های برابری برای کار و اشتغال خواهند داشت.
- خانواده افراد معلول، به ویژه کودکان و افراد دچار معلولیت‌های شدید، به ابزار امرار معاش بهتری دسترسی خواهند داشت.
- تمامی برنامه‌ها و راهبردهای کاهش فقر، افراد معلول و خانواده آن ها را در بر می‌گیرند.
- اشتغال افراد معلول توسط کارفرمایان و اعضای جامعه ارزش‌گذاری و شناسایی می‌گردد.
- مسئولان محلی، سیاست‌ها و اقدامات لازم برای بهبود دسترسی افراد معلول را پذیرفته و اجرا می‌کنند.
- افراد معلول به اقدامات حمایت‌های اجتماعی به عنوان یک حق دسترسی می‌یابند.

کادر ۲

کنوانسیون حقوق افراد معلول،ماده ۲۷ – کار و استخدام(۳)

دولت‌های عضو حق افراد معلول برای کارکردن را برابر با سایر افراد به رسمیت می‌شناسند و این حق شامل برخورداری از فرصت تامین زندگی با انتخاب یا قبول آزادانه کار در بازار کسب و کار و محیط کاری آزاد، فراگیر و قابل دسترس برای افراد معلول می‌باشد. دولت‌های عضو می‌بایست حق کار را ـ از جمله حق کارکردن افرادی که در هنگام کار دچار معلولیت شده‌اند ـ با اتخاذ تمهیدات مناسب از جمله از طریق قانونگذاری به رسمیت شناخته و از آن حمایت و صیانت کنند.

مفاهیم کلیدی

کار

کار یکی از مهمترین فعالیت‌های زندگی است. این فعالیت با ارائه خدمات و یا امکانات به خانواده، جامعه محلی و در سطح وسیع‌تر جامعه باعث ثبات فرد و خانواده می شود. مهمترین اثر کار فراهم آوردن فرصت مشارکت اجتماعی و اقتصادی است، تا بتواند حس خودتحقق‌بخشی و عزت نفس را در فرد افزایش دهد.

انواع مختلفی از کار وجود دارد. به‌عنوان مثال:

- کار در خانه؛
- کار به عنوان یک تجارت خانوادگی؛
- تولیدات فردی، فعالیت‌های خدماتی یا تجاری؛
- فعالیت‌های فردی یا گروهی در کسب و کار کوچک؛
- پیمان کاری برای دیگران در قالب یک تجارت غیررسمی؛
- اشتغال دستمزدی در یک سازمان خصوصی یا عمومی و یا کار در یک شرکت تجاری خصوصی؛
- شکل هایی از کار دستمزدی در محیط های تطابق داده شده و حمایت شده.

کار ممکن است فعالیتی جسمانی یا به طور کامل فعالیتی فکری باشد. هم چنین ممکن است به مهارت‌های فنی کم یا کاملاً پیچیده نیاز داشته باشد. برخی از کارها مبتنی بر تولیدات سنتی خانوادگی هستند و فعالیت‌های درآمدزا محسوب می‌شوند و برخی از کارها مبتنی بر تکنولوژی‌های جدید هستند. ظهور فن‌آوری‌های ارتباطی نظیر تلفن‌های همراه و کامپیوتر فرصت‌های بسیاری برای افراد معلول، به‌خصوص برای افراد با معلولیت شدید و چندمعلولیتی ایجاد کرده است.

کار شایسته

هر نوع شغلی نمی تواند مناسب باشد. مهم است که بین کار شایسته و کاری که افراد را استثمار کرده و منجر به فقر دائمی می‌شوند و فاقد شأن انسانی هستند، تفاوت قائل شویم. کار شایسته کرامت انسان را مورد توجه قرار می‌دهد و او را پست نمی‌شمرد. "سازمان بین‌المللی کار" کار شایسته را این‌گونه توصیف می‌کند:

کادر ۳

کار شایسته: تعریف سازمان بین‌المللی کار

کار شایسته شامل تجمیع آرمان‌های مردم در زندگی کاری آن ها است، و شامل فرصت انجام کار در جهت تولید و ارائه خدمت در ازای دستمزد منصفانه می باشد، به‌طوری که امنیت در محیط کار و حمایت اجتماعی از خانواده، انتظارات بهتر برای پیشرفت فردی و فراگیرسازی اجتماعی، آزادی افراد برای بیان نگرانی‌های خود، سازماندهی و مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها را شامل شود، تا منجر به برابری فرصت‌ها و رفتار برای تمامی زنان و مردان شود (۵).

کمبود کار ممکن است به این معنی باشد که بسیاری از افراد فقیر در وضعیتی قرار گیرند که در انتخاب شیوه امرار معاش حق انتخاب نداشته و لذا شرایط کاری را قبول کنند که غیر شایسته است.

دسترسی محیطی

فقدان دسترسی فیزیکی بزرگترین مانع برای افراد معلول در کشورهای در حال توسعه است. حمل و نقل عمومی، محل کار و ارتباطات غیرقابل دسترس به این معنی است که افراد دارای معلولیت قادر نیستند به محل کار خود بروند.

تطابق مطلوب

تطابق مطلوب به معنای انطباق شغل با محیط کار به منظور تسهیل استخدام افراد معلول می‌باشد که شامل تطابق و اصلاح ماشین‌آلات و تجهیزات، حجم کار، زمان کار، سازماندهی کار و هم چنین تطابق محیط کاری است. بسیاری از افراد معلول به هیچ نوع مناسب‌سازی نیاز ندارند. برای این که فرد بتواند کاری انجام دهد، مناسب‌سازی ممکن است ساده و خیلی ارزان باشد، نظیر: قرار دادن یک سطح شیبدار، بالابر صندلی، افزایش دوره‌های آموزشی یا مناسب کردن ساعات کاری، ولی بعضی از اصلاحات شغلی نظیر خریداری نرم افزارهای متن‌خوان برای نابینایان می تواند گران باشد.

انتخاب فردی و شرایط زمینه‌ای محلی

غالبا افراد معلول به سمت مشاغل کلیشه‌ای هدایت می‌شوند، به‌عنوان مثال چه بخواهند یا نخواهند به افراد نابینا سبدبافی و به ناشنوایان نجاری آموزش داده می‌شود. اما افراد معلول علایق، استعدادها و آرزوهای گوناگونی دارند و مانند سایر افراد حق دارند کاری را که می‌خواهند انجام بدهند، خود انتخاب کنند. این انتخاب‌ها به شرایط زمینه‌ای که افراد معلول در آن زندگی می‌کنند و هم چنین به شدت و نوع نقض بستگی دارد. تنوع فرصت‌ها شغلی به‌طور کلی به محل زندگی فرد (اعم از مناطق روستایی، شهر و یا شهرستان) و هم چنین به اقتصاد غیررسمی یا رسمی حاکم بر منطقه وابسته است.

اقتصاد رسمی و غیررسمی

اقتصاد رسمی توسط دولت اداره می‌شود و شامل اشتغال در بخش عمومی و خصوصی است، جایی که کارکنان، مطابق قرارداد حقوق دریافت می‌کنند و از منافعی نظیر حقوق بازنشستگی و بیمه درمانی برخوردار هستند. اقتصاد غیررسمی توسط بخش دولتی اداره نمی‌شود و فعالیت‌های کشاورزی کوچک، فعالیت‌های تجاری خرد، فعالیت‌های اقتصادی خانوادگی و فعالیت‌های تجاری کوچکی که نیروی کار کمی را استخدام می کند و شمار زیادی از فعالیت‌های مشابه را شامل می شود.

در اکثرکشورهای کمتر توسعه یافته اکثریت نیروی کار را اقتصاد غیر رسمی به کار می گیرد و در مقایسه با اقتصاد رسمی و پیشنهاد فرصت کاری برای افراد معلول بیشتر است. از آن جا که تصویب قوانین ضدتبعیض عموماً بخش غیررسمی اقتصاد را در بر نمی‌گیرد به همین دلیل پیدا کردن کار در اقتصاد غیررسمی به صورت خودبخودی رخ نمی‌دهد بلکه نیاز به تلاش‌های مشترک افراد معلول و کسانی که با آن ها کار می‌کنند و استفاده از راهبردهای پیرامون این مؤلفه دارد.

روستا و شهر

حوزه‌ی سکونت انسان ها از یک سو به شهرهای بزرگ و از سوی دیگر به روستاهای کوچک و دور افتاده ختم می شود. در این بین روستاهای بزرگ، روستاهای نزدیک شهرها، شهرهای کوچک، زاغه‌نشینان حاشیه شهرهای بزرگ وجود دارند (مناطق پرجمعیت نزدیک شهرها، اما نه الزاما به‌عنوان بخشی از شهرهای بزرگ یا شهرستان‌ها). در این مؤلفه "شهر" به معنای شهرها یا شهرستان ها و مناطق حاشیه‌ای است و "روستا" به معنای روستاهای کوچک و اساسا مناطقی است که وابسته به فعالیت‌های کشاورزی است.

فرصت‌های کسب درآمد در مناطق مختلف شهری و روستایی با یکدیگر فرق می‌کند. در مناطق شهری، طیف وسیعی از انواع اشتغال نظیر مشاغل رسمی و غیررسمی وجود دارد ولی در مناطق روستایی که اقتصاد مبتنی بر فعالیت‌های کوچک کشاورزی است فرصت های استخدام کمتر است.

هزینه‌های محرومیت از اشتغال

محرومیت افراد معلول از کار، فشارهای مالی زیادی را به خانواده، جامعه و سایر افراد و سازمان‌هایی که ارائه دهنده خدمات مراقبتی و حمایتی هستند، تحمیل کرده و هزینه‌های بالایی بر سیستم‌های رفاه اجتماعی و تأمین اجتماعی وارد می‌کند. محرومیت از کار بیانگر از دست رفتن مقدار قابل ملاحظه ای از توان تولید و درآمد است و بنابراین برای جلوگیری از این محرومیت می بایست سرمایه گذاری کرد.

یادگیری مادام‌العمر

آموزش و کسب مهارت‌ها نباید به صورت مقطعی و تنها در دوران کودکی انجام شود. برای هر دو گروه کودکان و بزرگسالان معلول، آموزش پیوسته و به روزرسانی مهارت‌ها برای ایجاد پایداری و توسعه فرصت‌های معیشتی بسیار حائز اهمیت است. آموزش برای زندگی و در طول زندگی است که امروزه تحت عنوان آموزش مادام‌العمر از آن نامبرده می شود.

آموزش مادام‌العمر به طور خاص فرصت یادگیری غیررسمی در شرایط مختلف است و همانند دوره های آموزشی رسمی برای افراد معلولی که در جهت امرار معاش تلاش می کنند، با اهمیت می باشد. دوره های آموزشی را باید ابزاری کمکی در فرایند یادگیری مادام العمر تلقی کرد و نه بعنوان واقعه ای مجزا که فقط یکبار اتفاق می افتد. این اقدامات در تمامی سطوح توسعه جامعه کاربرد دارد. در جوامع روستایی خیلی فقیر و مناطق زاغه‌نشین شهری، سواد بزرگسالان ابزار حیاتی برای توسعه می‌باشد، به‌طوری که در آموزش مردم می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. سواد نه تنها خواندن و نوشتن بلکه ابزاری برای انعکاس و تحلیل شرایط و زمینه‌ی جامعه‌ای است که افراد در آن زندگی می‌کنند. در تمامی جوامع فرایند شکل گیری گروه می‌تواند نقش خیلی مهمی در قادرسازی افراد معلول و غیرمعلول در ایجاد فرهنگ یادگیری پیوسته داشته باشد (مؤلفه آموزش را مطالعه کنید).

تمرکز بر نقش خانواده و جامعه

معلولیت تنها موضوعی فردی نیست، بلکه کل خانواده و اجتماع را نیز تحت تأثیر قرار می دهد. خانواده‌ها در جوامع فقیر معمولاً از طریق چندین منبع مالی امرار معاش می کنند، عضو خانواده که دچار معلولیت است می‌تواند در زندگی خانواده و تأمین معاش همکاری داشته باشد، بنابر این هر نوع فعالیتی جهت حمایت معیشتی می بایست تمام تمامی اعضای خانواده را در نظر بگیرد.

آرمان ها و الگوسازی

بعضی از افراد دچار معلولیت در چرخه معیوب انتظارات پایین و خدمات ضعیف گیر می افتد. آن ها اغلب کار و مشاغل پایین‌تر از ظرفیت‌شان را هدف‌گذاری می‌کنند و یا فقط به خاطر اینکه از آن ها انتظار زیادی نمی رود به سمت آن هدایت می شوند. با این وجود افراد معلولی که توانسته اند خود را از این محدودیت ها آزاد کنند و به سطح توانایی واقعی خود دست پیدا کنند در تمام جوامع دیده می شوند. از این افراد می توان به عنوان الگویی برای دیگر افراد معلول استفاده کرد تا آن ها بتوانند آرمان های خود را ارتقاء دهند.

اجزاء کلیدی مؤلفه معاش

توسعه مهارت‌ها

مهارت‌ها لازمه کار هستند. چهار نوع مهارت اصلی وجود دارد: مهارت‌های پایه‌ای، مهارت‌های فنی و حرفه‌ای، مهارت‌های مدیریت کسب و کار و مهارت‌های اساسی زندگی. این مهارت‌ها می‌تواند از طریق فعالیت‌های مبتنی بر خانه و آموزش در مراکز آموزش حرفه‌ای عادی و به‌صورت استادشاگردی کسب شوند. ترکیب تمامی این چهار مهارت تضمین کننده موفقیت بیشتر در یافتن کار آبرومند و درآمد است. لازم است تا برنامه‌های CBR فرصت تمام چهار مهارت را برای افراد معلول شناسایی و توسعه دهند.

خوداشتغالی

خوداشتغالی فرصت مهمی است برای افراد دچار معلولیت در کشورهای کم درآمد تا بتوانند از طریق آن امرار معاش کنند. فعالیت‌های خوداشتغالی شامل تولید، ارائه نوعی خدمت و خرید و فروش است، این فعالیت‌ها ممکن است به صورت فردی یا گروهی، نیمه وقت یا تمام وقت باشند و قابلیت اجرای یکسانی را هم در مناطق روستایی و شهری دارد و ضمنا اقتصاد رسمی و غیررسمی را تواما در برمی‌گیرد. خوداشتغالی برای تعداد زیادی از زنان و مردان معلول درآمد ایجاد می کند و هم فرصتی است برای همکاری اقتصادی با خانواده‌ها و جوامع ایجاد می کند.

برنامه‌های CBR نقش سازنده ای در کمک به افراد معلول برای کسب خوداشتغالی ایفا می‌کنند. کمک به شروع یا توسعه فعالیت‌های درآمدزا و کسب و کارهای کوچک از مصادیق این جزء است.

اشتغال دستمزدی

پرداخت هر نوع حقوق یا دستمزد در قالب یک قرارداد نوشته شده بین مستخدم و یک فرد دیگر و یا سازمان یا شرکت را اشتغال دستمزدی می گویند. این نوع اشتغال بیشتر در فعالیت‌های اقتصادی رسمی شکل می گیرد اما هم چنین ممکن است در فعالیت‌های اقتصادی غیررسمی نیز انجام گیرد.

افراد معلول برای یافتن اشتغال دستمزدی آبرومند با موانع بسیاری مواجه هستند. با این وجود در بسیاری از کسب و کارها ابزار تشویقی ایجاد شده که می‌تواند در استخدام افراد معلول مؤثر باشد. برنامه‌های CBR می‌توانند در جهت رفع یا کاهش موانع استخدام دستمزدی مؤثر باشند.

خدمات مالی

افراد معلول همانند سایر افراد جامعه جهت شروع یا ایجاد کار و به طور کلی مدیریت زندگی خود نیازهای مشابه‌ای در زمینه برخورداری از خدمات مالی دارا هستند. اعتبارات مالی خرد[۱] به وام ها و نیازهای اعتباری مشتریان اطلاق می شود. درحالی‌که خدمات مالی خرد[۲] دامنه وسیعتری از خدمات مالی نظیر: پس اندازها، بیمه، وام های مسکن و جابجایی وجه نقد را در بر می گیرد.

منابع مالی خرد از طریق تعاونی ها، بانک‌های روستایی، کانون‌های پس‌انداز و اعتباری، گروه‌های خودیار، بانک‌های بازرگانی و مؤسسات مالی خرد در دسترس هستند. در سطح جامعه محلی گروه‌های خودیار مهمی به نام انجمن های پس‌انداز و اعتبار در گردش[۳] (روسکا) وجود دارند. (در بعضی از کشور ها این انجمن با رویکردی مشابه ولی با نام دیگری فعالیت می‌کنند). در این انجمن ها گروهی از مردم مبالغ اندکی را داوطلبانه و به‌طور هفتگی و ماهانه به یک حساب مشترک واریز می کنند. این مبالغ پس از جمع آوری به صورت وام و یا کمک هزینه به یکی از اعضای گروه پرداخت می شود. این گروه‌ها باعث ارتقاء نظام پس‌انداز، توسعه خوداتکایی و اعتماد به‌نفس و به خصوص توانمندسازی اعضا می‌گردند.

تأمین اجتماعی

هدف از تأمین اجتماعی فراهم آوردن شبکه‌ای امن برای حفاظت از مردم در مقابل فقر شدید و کمبود و یا فقدان درآمد ناشی از بیماری، معلولیت یا سالمندی است. افراد معلول حقوق برابری برای دسترسی به خدمات تأمین اجتماعی به‌عنوان یک شهروند عادی دارند. از آن جایی که افراد معلول با فقر و حاشیه نشینی شدید مواجه‌اند، می‌بایست به‌طور مؤثری تحت پوشش برنامه‌های کمک‌های اجتماعی قرار گیرند.

تأمین اجتماعی شامل تدارکات رسمی از طریق دولت و سازمان‌های بزرگ و اقدامات غیررسمی در سطح جامعه می باشد. اقدامات رسمی شامل طرح‌های کاهش فقر ویژه گروه‌های آسیب پذیر که بطور عمومی انجام می شود و اقدامات خاص مانند دادن مزایای از کارافتادگی به افراد معلول می باشد. تدارکات غیررسمی در سطح جامعه از طریق سازمان‌های مبتنی بر جامعه و به‌ویژه گروه‌های خودیار انجام می شود.

۱-.microcredit
۲-.microfinance
۳- Rotating Savigs and Credit Association (ROSCA)

کادر۴ فلسطین

نقطه عطف در زندگی عماد

عماد اهل شهر یاتا، منطقه هیبرون، در فلسطین می‌باشد. او از ۱۳ سالگی در اثر ضایعه نخاعی دچار پاراپلژی شده بود. او به‌علت وجود موانع اجتماعی و محیطی و فقر خانواده‌اش قادر به ادامه تحصیل در دبیرستان و رسیدن به رویاهایش مانند همکلاسی‌ها و دوستانش نبود.

برنامه CBR عماد را زمانی که در شرایط وخیمی بود، شناسایی کرد. خانه آن ها با نیازهای او تطابق نداشت، خانواده‌اش نیازهای او را نمی‌شناختند و حضور او در فعالیت‌های خانوادگی و اجتماعی دچار محدودیت بود. او امکان چندانی برای حرکت در شهر و برقراری ارتباط با مردم به منظور ایجاد فرصت‌هایی برای آموزش و استخدام نداشت تا او بتواند مستقل باشد و امرار معاش کند.

برنامه CBR برای او یک صندلی چرخ‌دار تهیه کرد، تغییرات داخلی در خانه، به‌خصوص در توالت ایجاد نمود و یک راه ارتباطی از خانه به جاده اصلی با کمک شورای شهر و سازمان‌های اجتماعی محلی احداث شد. بعد از آن زندگی عماد شروع به تغییر کرد. او مهارت‌های متنوعی از تخصص دوزندگی تا کامپیوتر را کسب کرد، او همچنین رهبر اتحادیه عمومی فلسطینان معلول در شهر خود شد و سرانجام هماهنگ کننده توانبخشی افراد معلول در شهر یاتا گردید.

مطابق آنچه در خصوص عماد گفته شد، بعد از کسب آگاهی از برنامه CBR او از یک زندگی جدا از جامعه و در انزوا و بدون اعتماد به‌نفس رهایی یافت. او می گوید، امروزه علیرغم همه دشواریها و موانعی که من در زندگی عادی خود دارم، برای همسالان معلول نیز به عنوان یک الگوی ایده‌آل محسوب می‌شوم. معلولیتم کاهش پیدا نکرده است اما اراده‌ام بیش از پیش پایدار است.

اکنون (۲۰۱۰) عماد ۳۹ ساله است و ازدواج نکرده است. او با مادر، برادر و دو خواهرش در شرایط اجتماعی اقتصادی دشواری زندگی می‌کند اما درآمدش تاثیر مشخصی بر رفاه همه اعضای خانواده داشته است. او سه دلیل مهم را برای موفقیت خود معرفی می‌کند:

- ایجاد اعتماد به‌نفس و توانمندسازی از طریق فعالیت‌های فراگیرسازی اجتماعی؛
- حمایت در جهت کسب مهارت‌ها برای کار و امرارمعاش به منظور بهبود شرایط اقتصادی خانواده و استانداردهای زندگی؛
- دسترسی به وسایل کمکی و انطباق محیط به طوری که زندگي براي او آسانتر شد.

توسعه مهارت ها

مقدمه

افراد معلول برای انجام فعالیت‌های معیشتی نیاز به مهارت دارند. اما آن ها با شماری از شرایط نامناسب مواجه هستند. خانواده‌هایشان و جوامع ممکن است بر این باور باشند که آن ها قادر نیستند در فعالیت‌های معیشتی به‌کار گماشته شوند. افراد معلول اغلب به تحصیلات پایه دسترسی ندارند و این عاملی است که منجر به کاهش صلاحیت لازم برای پیوستن به دوره‌های مهارت‌آموزی می‌گردد. این کمبودها، پیوسته منجر به عدم کسب مهارت و هم چنین اعتماد بنفس، انتظارات و موفقیت پایین می‌گردد.

انواع مختلفی از مهارت‌ها برای دستیابی به کار موفق ضروری می‌باشد. این مهارت‌ها شامل مهارت‌های پایه‌ای است که از طریق تحصیلات و زندگی خانوادگی، مهارت‌های فنی و حرفه‌ای که افراد را قادر می سازد فعالیت یا وظیفه خاص را برعهده بگیرد، مهارت کسب و کار لازمه موفقیت در خوداشتغالی است و مهارت‌های اساسی زندگی که شامل نگرش‌ها، دانش و ویژگی های فردی می‌باشد، بدست می آید.

هدف

افراد معلول بتوانند، دانش، نگرش و مهارت‌های ضروری برای امرار معاش داشته باشند.

نقش CBR

نقش CBR قادرسازی افراد معلول برای دستیابی به فرصت‌های شغلی است، CBR این نقش را از طریق ارتقاء و تسهیل کسب دانش مناسب، مهارت‌ها و نگرش انجام می‌دهد.

پیامدهای مطلوب

- جوانان و بزرگسالان معلول به طیفی از فرصت‌های آموزشی و مهارت‌های بازار پسند دسترسی دارند و شغل آبرومند (اشتغال دستمزدی یا خوداشتغالی) و درآمد کسب می کنند.
- دختران و زنان معلول فرصت برابری با پسران و مردان معلول برای توسعه مهارت‌ها دارند.
- ارائه کنندگان آموزش‌های عادی حرفه‌ای و مهارتی، سیاست‌ها و اقداماتی را اتخاذ کرده‌اند که از دسترسی افراد معلول به فرصت‌های آموزشی اطمینان حاصل شود.
- افراد معلول به خدمات حمایتی – مشاوره های شغلی، خدمات کاریابی، وسایل کمکی و تجهیزات تطابق یافته دسترسی می‌یابند.
- افراد معلول به فرصت‌های لازم برای ارتقاء مهارت‌های ضروری برای پیشرفت در کارشان دسترسی می‌یابند.

کادر ۵ هندوستان

آموزش مهارت‌های اساسی زندگی در مرکز جذام

مراکز آموزش حرفه‌ای که به‌وسیله مرکز جذام جوانان جذامی هندوستان اداره می شود، طیف متنوعی از مهارت‌ها نظیر مکانیکی، خیاطی، جوش‌کاری، الکترونیک، تعمیر تلویزیون و رادیو، تندنویسی، پرورش کرم ابریشم، چاپ افست و کامپیوتر را آموزش می دهند. به دانش‌آموزان پس از یادگیری این مهارت ها مدرکی مورد تایید دولت اعطا می شود. این مراکز، هم چنین پایگاه مهمی برای آموزش سایر انواع مهارت‌ها به خصوص مهارت‌های مدیریت تجاری و مهارت‌های اساسی زندگی محسوب می‌شوند.

برنامه آموزشی مهارت‌های اساسی زندگی سه حیطه را دربرمی‌گیرد: توسعه مهارت‌های فردی، توسعه سازوکارهای مقابله با مشکل، توسعه تطابق با شغل.

مهارت‌های فردی شامل اعتماد به نفس، تقویت شخصیت، تفکر مثبت، انگیزه، هدف‌گذاری، حل مسئله، تصمیم‌گیری، مدیریت زمان و مدیریت استرس می‌شود. سازوکارهای مقابله با مشکل شامل نحوه‌ی مواجه با تمایلات جنسی، کم‌رویی، تنهایی، افسردگی، ترس، خشم، ایدز، مصرف الکل، خستگی، شکست، انتقاد و تغییر می‌باشند. تطابق با شغل شامل رهبری، کار تیمی، راهنمای شغلی و محیط کار است.

مهارت‌های اساسی زندگی از سه طریق آموزش داده می‌شود: ۱. از طریق برنامه زمان‌بندی و فعالیت‌هایی که تاکید بر سحرخیزی، نظافت فردی و محیطی، وقت شناسی، مسئولیت‌شناسی، رهبری و توجه برای دیگران دارد، ۲. از طریق معرفی الگوهایی به کارکنان مرکز ۳. از طریق کلاس‌های هفتگی.

این مراکز برای بیش از ۹۵ درصد فارغ التحصیلان خود کار پیدا کرده است. سه دلیل اصلی برای این موفقیت وجود دارد، نخست این‌که، کارفرمایان در جستجوی افرادی هستند که مسئولیت پذیری بالایی داشته باشند که این امر از طریق آموزش مهارت‌های اساسی زندگی محقق می‌شود. کارفرمایان محلی می‌دانند که فارغ التحصیلان مراکز جذام بالاترین استانداردهای فردی را دارا هستند. دوم این‌که، مرکز جذام مامورین کاریابی بسیار فعالی را در اختیار دارد به طوری که ارتباطات خیلی خوبی با مؤسسات تجاری محلی دارند. سوم این‌که مرکز جذام، انجمن قویی از فارغ‌التحصیلان سابق را در اختیار دارد که رابط بین فارغ التحصیلان
با هم و با مرکز می باشد و به فارغ التحصیلان جدید در پیدا کردن شغل یاری می رساند و به آنهایی که سرکار هستند کمک می کند که کار خود را حفظ کنند.

مفاهیم کلیدی

انواع مهارت ها

مهارت‌های پایه مهارت‌هایی هستند که از طریق تحصیلات پایه و زندگی خانوادگی کسب می‌شوند. این مهارت‌ها شامل، خواندن و نوشتن، حساب کردن، توانایی یادگیری، استدلال و حل مسئله می‌باشند. این نوع مهارت‌ها برای کار کردن در هر جایی و در هر زمینه ی اجتماعی و فرهنگی هم در اقتصاد رسمی و هم غیررسمی ضروری است.

مهارت‌های فنی، حرفه‌ای و تخصصی مهارت‌هایی هستند که فرد را قادر می‌سازند تا وظیفه‌ای خاص را بر عهده بگیرد یعنی چگونه چیزی را تولید یا تعمیر کند یا نوعی خدمت را ارائه دهد. نجاری، خیاطی، بافندگی، آهنگری، خراطی، سبدبافی، حلبی‌سازی و کفاشی مثال‌هایی از این دست هستند. به مهارت‌های فنی پیشرفته تر نظیر مهندسی، پزشکی، فیزیوتراپی و تکنولوژی کامپیوتر، نیز معمولاً مهارت‌های حرفه‌ای گفته می شوند. معمولاً هر چه مهارت‌های فنی پیشرفته تر باشند به سطح تحصیلی بالاتر و دوره‌های آموزشی رسمی تر نیاز است که اغلب چنین آموزش‌هایی در مؤسسات فنی حرفه‌ای که گواهی‌نامه رسمی ارایه می‌کنند، انجام می‌شود.

مهارت‌های تجاری (مهارت‌های کارآفرینی نیز نامیده می‌شوند) مهارت‌هایی هستند که لازمه موفقیت در یک کار تجاری است. این مهارت‌ها شامل مدیریت پول و افراد و هم چنین مهارت‌های سازماندهی و برنامه ریزی است. افراد موفق علاوه بر آن باید مهارت‌هایی در خصوص ارزیابی خطر، تجزیه و تحلیل بازار و جمع‌آوری اطلاعات، آماده‌سازی برنامه تجاری، هدف‌گذاری و حل مسئله را داشته باشند این مهارت‌ها معمولاً نیازمند سواد خواندن و نوشتن و حساب کردن است.

دوره‌های آموزشی که تجارت را آموزش می دهند، منجر به خوداشتغالی می‌گردند، این دوره‌ها نظیر نجاری، تعمیر رادیو، مکانیکی موتورسیکلت و بافندگی می‌باشند. و باید در کنار آموزش مهارت‌های تجاری مهارت‌های فنی را نیز آموزش داد.

مهارت‌های اساسی زندگی شامل نگرش، دانش و خصوصیات فردی است که لازمه کار می باشند. این مهارت‌ها شامل، چگونگی ارتباط با مشتری، نحوه‌ی معرفی خود، یادگیری نحوه یادگیری، گوش دادن و ارتباط مؤثر، تفکر خلاق و حل مسئله، مدیریت فردی، نظم و انضباط، مهارت‌های بین فردی و اجتماعی، توانایی شبکه‌سازی و کار گروهی و داشتن اخلاق کاری هستند.

مهارت‌های اساسی زندگی برای هر فردی لازم است - چه فرد معلول باشد چه نباشد - موفقیت فرد هم در کار و هم در زندگی ضروری است. اما این مهارت‌ها برای افراد معلول از اهمیت بیشتری برخوردار است زیرا باعث می شود تا فرد اعتماد به‌نفس و عزت نفس بدست آورد و با دیگران ارتباط برقرارکند و در خود و دیگران تغییر نگرش ایجاد کند.

مهارت‌های اساسی زندگی از طریق تقابل با خانواده و جامعه یادگرفته می شود و شکل می گیرد و در آموزش (رسمی و غیررسمی)، آموزش‌های حرفه‌ای، برنامه‌های توسعه اجتماعی و جوانان و کار گنجاده شده است.

اعتماد به نفس از طریق ایجاد نگرش‌های مثبت، تحصیل دانش مربوطه و یادگیری مهارت برخورد موفقیت‌آمیز با زندگی و کار ایجاد می شود. اگر برنامه آموزشی تنها بر مهارت‌های فنی متمرکز باشد و از ایجاد مهارت نگرشی، دانش و مهارت‌های زندگی غفلت کند، در قادرسازی افرادی که جویای کار و اشتغال پایدار هستند به‌ندرت می‌تواند موفق باشد.

انتخاب فردی و فرصت‌های برابر

زمانی‌که برنامه‌های CBR، فرصت توسعه مهارت‌ها را شناسایی می‌کنند، بایستی در نظر داشت که هر فرد علایق، استعدادها و توانایی‌های خاص خودش را دارد. دختران و پسران، زنان و مردان باید فرصت‌های برابری برای آموزش، بدون محدودیت های سنتی جنسیتی و نژادی داشته باشند. زنان و مردان معلول ممکن است به حمایت‌های بیشتری برای برخورداری از فرصت‌های آموزش نیاز داشته باشند. فرصت انتخاب حداکثر گزینه‌ها باید به آن ها داده شود و این امر نباید بر مبنای طرح از پیش تعیین شده در مورد توانایی انجام کار فرد باشد.

راه های کسب مهارت‌ها

راه‌های زیادی برای افراد معلول وجود دارد تا بتوانند دانش، مهارت‌ها و نگرش های ضروری برای کسب معاش را به‌دست آورند. این راه‌ها عبارتند از:

- تلاش فردی؛
- کسب مهارت در محیط خانه و خانواده؛
- آموزش پایه؛
- آموزش‌های حرفه‌ای در مدرسه؛
- آموزش‌های مبتنی بر جامعه، شامل دوره‌های کارآموزی رسمی و غیررسمی برای افراد در جامعه؛
- آموزش در مراکز آموزش حرفه‌ای عادی یا مراکز توانبخشی حرفه‌ای؛
- آموزش‌های شغلی یا کارآموزی؛
- دوره‌های آموزشی در کالج ها یا دانشگاه‌ها؛
- مشارکت در برنامه‌های توسعه تجارت‌های خرد شامل آموزش مهارت‌های کسب و کار، خدمات توسعه تجارت و مشاوره؛
- آموزش توسط کارفرمایان.

انتخاب مناسب‌ترین روش توسعه مهارت‌ها بستگی به علایق، توانایی‌ها و ظرفیت‌های افراد و هم چنین به وجود فرصت‌هایی برای حمایت و پشتیبانی افراد دارد.

کادر۶ چین

اراده و پاهای قوی زو

زو متولد سال ۱۹۵۱ از یک خانواده دهقان مهاجر معمولی از اهل ای جانگ از استان هیوبی چین است. او نمی‌تواند دست‌هایش را به علت ناهنجاری شدید حرکت دهد و مجبور است برای تمام فعالیت‌های روزمره زندگی‌اش به پاهایش وابسته باشد. او نتوانست در مدرسه تحصیل کند. او مهارت‌های مختلفی آموخت اما درآمدش برای زندگی کافی نبود، بنابراین شروع به یادگیری تعمیر ساعت مچی کرد به‌همین دلیل او مجبور بود مهارت پاهایش را از افزایش دهد. او یاد گرفت انگشتان پاهایش مانند انگشتان دستهایش حرکت کند. او با جمع کردن مورچه ها با استفاده از شکر و تلاش برای گرفتن آن ها با انگشتان پاهایش، مهارت انگشتان پاهایش را افزایش داد، بعد از چندین سال تلاش طاقت فرسا، او به‌خوبی می توانست با کمک انگشتان پاهایش ساعت تعمیر کند و بدین ترتیب او یک مغازه تعمیر ساعت باز کرد.

زو اکنون مخارج زندگی خود و خانواده‌اش را از طریق تعمیر ساعت به‌دست می‌آورد. دخترش فارغ التحصیل دانشگاه است و یک پرستار است. زو در مورد ارائه خدمات عمومی برای افراد معلول بسیار پیش قدم است و خط تلفنی برای فراهم آوردن خدمات روانشناسی و مشاوره برای افراد معلول با استفاده از هزینه شخصی راه‌اندازی کرده است.

زو یک نمونه موفق برای افراد معلول در استانش محسوب می‌شود. بر اساس گفته های او "من نگران فقر و معلولیت نیستم". من از طریق تلاش‌ها، هوش و تصمیم خودم موفق شده ام. معلولیت وحشتناک نیست، بلکه عقب نشینی از لحاظ ذهنی وحشتناک ترین چیز است. من همیشه قوی هستم و معتقد هستم که می توانم بر هر مشکلی غلبه کنم. او می گوید اگرچه افراد حرفه ای نقش اساسی در فرایند توانبخشی دارند اما دستاورد نهایی تا حد زیادی بستگی به طرز فکر فرد معلول و تمایل او به غلبه بر موانع دارد.

فعالیت‌های پیشنهادی

بهبود آموزش‌های مبتنی بر خانه

بسیاری از جوانان مهارت‌های مشاغل سنتی و مهارت‌های زندگی را از طریق فعالیت‌های مبتنی بر خانه و خانواده می‌آموزند، محیطی که دانش، مهارت و نگرش از طریق والدین، خواهر، برادر و سایر اعضای خانواده آموخته می‌شود. در فعالیت‌های مبتنی بر خانه - یادگیری همراه با کار - در آماده‌سازی افراد برای یادگیری بیشتر مهارت‌ها برای امرار معاش موضوعی اساسی است.

با این حال کودکان و نوجوانان معلول و افراد دچار معلولیت‌های شدید و ترکیبی، اغلب از این فرایند یادگیری کنار گذاشته می‌شوند، زیرا والدین و اعضای خانواده در مورد آنچه این کودکان می‌توانند و آنچه نمی‌توانند انجام دهند، پیش‌داوری می‌کنند. انگیزه والدین از این کار ممکن است این باشد که بخواهند از کودک معلولشان از خطر محافظت کنند و یا بر این باور باشند که کودک‌شان قادر به یادگیری یا همکاری در کارهای خانه نیست و یا خانواده آن ها ممکن است به سادگی با دلسردی و غفلت با آن ها برخورد کنند. به این دلایل کودکان معلول قادر نیستند مهارت‌های مناسبی را بیاموزند و از

مشارکت و همکاری آن ها در کارهای خانه و کسب و کار جلوگیری می‌شود. این جداسازی اعتماد به‌نفس افراد معلول را تحلیل می‌برد و مشارکت فعالانه آن ها را در خانواده و جامعه تحت تأثیر قرار می‌دهد.

برنامه‌های CBR می‌تواند نقش مهمی در کمک به والدین در شناخت ظرفیت‌های اعضای معلول جامعه برای یادگیری مهارت‌ها داشته باشد. هم چنین افراد معلول می‌توانند در فعالیت‌های خانواده نقش سازنده‌ای داشته باشند.

فعالیت‌های امکان پذیر:

- شناسایی راه‌هایی که افراد معلول از طریق آن ها می توانند در وظایف حمایتی و معیشتی در خانواده نقش داشته باشند؛
- تشویق اعضای خانواده به آموزش و انتقال مهارت به اعضای معلول به نحوه‌ی که آن ها را در فعالیت‌های مولد درگیر سازد؛
- پیگیری سطح مشارکت فرد معلول در فعالیت‌های خانوادگی و معیشتی.

کادر ۷ فیلیپین

مادر و رویای بافنده شدن پسر

در منطقه بیستول فیلیپین، کارکنان CBR از طریق بنیاد توسعه و توانبخشی کودکان سیمون سیرین، خانمی بیوه و پسر نوجوانش را که نابینا بود، شناسایی کردند. این خانم در دو کارگاه بافندگی مشغول به کار بود، یکی از آن ها متعلق به همسر مرحومش بود. پسر هرگز به مدرسه نرفته بود و بافندگی نمی دانست. کارکنان CBR مادرش را تشویق کردند تا بافندگی را به پسرش بیاموزد. به‌زودی مادر و پسر تولیدکننده لباس برای فروش، شدند و این کار سبب شد تا هر دو کارگاه بافندگی متعلق به آن ها شود.

ایجاد دسترسی به فرصت‌های آموزش پایه

آموزش پایه، کلیدی برای موفقیت در تمامی انواع مشاغل به‌شمار می‌رود: این آموزش‌ها برای توسعه و به‌روزرسانی مهارت‌های فنی و کسب مهارت‌های زندگی ضروری است. به‌منظور دسترسی افراد معلول به آماده‌سازی و به‌کارگماری در فعالیت‌های امرارمعاش، برنامه‌های CBR باید فرصت‌های آموزشی رسمی و غیررسمی را به‌عنوان یک اولویت مهم ارتقاء بخشند (به مؤلفه آموزش نگاه کنید). برنامه‌های CBR هم چنین می‌تواند مرحله گذار از مدرسه به بازارکار را از طریق ساماندهی دوره‌های کارآموزی و فرصت‌های آموزشی در حین کار تسهیل کند.

تسهیل مشارکت در برنامه‌های آموزش حرفه‌ای

در برخی دبیرستان ها دوره‌های آموزشی حرفه‌ای نیز برگزار می‌گردد، همچنین ارزیابی حرفه‌ای و راهنمایی و مشاوره شغلی انجام می‌شود. دانش‌آموزان معلول بایستی فرصت ثبت‌نام در دوره‌های حرفه‌ای و بهره‌مندی از خدمات مشاوره حرفه‌ای و همچنین فرصت بهره‌مندی از برنامه گذار از مدرسه به محیط کار را داشته باشند. برنامه‌های CBR باید امکانات دبیرستان‌های محلی را مورد بررسی قرار دهند و مشارکت دانش آموزان و جوانان معلول را تسهیل کنند (به مؤلفه آموزش، جزءآموزش ابتدایی و متوسطه مراجعه کنید).

فعالیت‌های امکان‌پذیر:

- شناسایی و غلبه بر موانع محدودکننده مشارکت دانش آموزان معلول در مدارس حرفه‌آموزی مقطع دبیرستان و برنامه‌های گذار به کار؛
- حمایت از دانش‌آموزان معلول برای تسهیل مشارکت آن ها در برنامه‌های آموزشی و تحصیلی؛
- تربیت مدرسان دوره‌های آموزشی از طریق سازماندهی و تطابق با انواع مختلف معلولیت‌ها از طریق دوره آموزشی برای مدرسان.

ترویج آموزش در جامعه

شناسایی فرصت‌های توسعه مهارتها در جامعه محلی از ابتدا حائز اهمیت است. دو امکان وجود دارد: دوره‌های آموزشی عادی موجود در جامعه و افراد محلی که در فعالیت تولیدی و خدماتی مشغول به کار هستند و می‌توانند مهارت هایشان را به افراد معلول در مقام شاگرد یا کارآموز منتقل کنند.

برای تدارک آموزش توسط فردی محلی که از پیش فراهم کننده کالاها و خدمات است برنامه‌های CBR باید در ابتدا افراد معلولی را که مشتاق یادگیری هستند، شناسایی کنند. سپس اقدامات ذیل را دنبال کنند:

- گفتگو در خصوص علایق فرد و خانواده او، آیا آن ها مهارت خاصی دارند و آیا حمایت خانوادگی از پیش وجود دارد؛
- فراهم آوردن اطلاعات در خصوص مشاغل و آموزش‌های حرفه‌ای؛
- شناسایی یک فرد در محل مورد نظر که از قبل در حرفه مورد نظر و یا ارائه آموزش فعالیت می کند و تشویق او به پذیرفتن یک کارآموز معلول؛
- پیشنهاد تولیدات یا ارائه خدمتی که امکان آن برای رفع نیازهای محلی موجود باشد؛
- شناسایی و یافتن راه‌حل‌هایی برای مواجهه با موانع بالقوه‌ای که افراد در خصوص کارآموزی با آن مواجه هستند، شامل، هزینه، دسترسی، جابه‌جایی، حمایت‌های مورد نیاز (ایاب و ذهاب، مترجم زبان اشاره، وسایل ضروری)؛
- حمایت مالی، تأمین تجهیزات و مکان مناسب برای حمایت از طرح‌های استادشاگردی و هرگونه پشتیبانی ضروری برای کارآموزی؛
- پیگیری فعالیت استادکار و کارآموز برای اطمینان از این‌که آموزش و یادگیری در حال انجام است و کمک به رفع مشکلاتی که ممکن است به‌وجود آید؛
- فراهم کردن مساعدت هایی برای کارآموزان جهت شروع فعالیت‌های خود بعد از اتمام موفقیت آمیز برنامه ی آموزشی.

کادر ۸ **مالاوی**

یافتن شغل

شورای معلولان مالاوی سیستم آموزش مهارت‌های حرفه‌ای را در برنامه CBR خود ایجاد کرد. در جوامع روستایی مورد نظر جوانان و بزرگسالان معلول شناسایی شدند، علایق حرفه‌ای آن ها تعیین گردید و با استادکاران جامعه روستایی ارتباط برقرار نمودند و آن ها را تشویق کردند تا یک یا چند فرد معلول را برای یک دوره ی ۱ یا ۲ ساله آموزش دهند. برنامه CBR به‌عنوان مشوق، برای هر استادکار مواد اولیه برای آموزش و تولید را فراهم نمود. استادکاران این برنامه شامل، نانوایان، خیاطان، حلبی‌سازان، نجاران، آهنگران، تعمیرکاران دوچرخه و زنان شاغل در بافندگی بودند. از استادکاران انتخاب شده، خواسته شد مهارت‌های‌شان را از طریق شرکت در دوره‌های آموزشی ارائه شده از طریق مرکز توانبخشی حرفه‌ای راه‌اندازی شده توسط شورای توانبخشی معلولان ارتقاء دهند. برخی از کارآموزان فعالیت های حرفه ای خودشان را بعد از تکمیل دوره ی کارآموزی شروع کردند و سایرین توسط استادکاران خودشان استخدام شدند.

همکاری در افزایش مهارت‌های کسب و کار

خوداشتغالی در تجارت های کوچک در اقتصاد غیر رسمی می‌تواند گزینه مناسبی برای کسب درآمد به‌شمار آید. اگر فردی این گزینه را انتخاب کند، لازم است مهارت‌های کسب و کار مناسبی را آموزش ببیند.

برنامه‌های آموزش تجارت‌های کوچک در بسیاری از کشورها در دست اجراست، اغلب این برنامه ها با طرح های منابع مالی خرد مرتبط هستند. در برنامه های CBR نیاز است دوره های آموزشی موجود شناسایی شوند و آگاهی افـرادی کـه آن را اجرا می کنند در مورد توان بالقوه افراد معلول به عنوان کـارآفرین افـزایش یابـد. در ارتبـاط بـا مـدیران برنامـه و آمـوزش گیرندگان آن ها می توانند راه هایی را بوجود آورند که افراد دچـار معلولیـت هـای مختلـف بتواننـد در آن شـرکت کننـد. برنامه‌های CBR همچنین می‌توانند در رفع موانع مشارکت افراد معلول، از طریق فراهم آوردن حمایت‌های ضروری کمک کنند (حمل و نقل، مترجم زبان اشاره، تجهیزات).

تسهیل آموزش در مؤسسات عادی جامعه

افزایش مهارت‌های افراد معلول، زمانی مؤثر اسـت کـه در یـک محیط فراگیر همراه با افراد غیر معلول انجام شـود. آمـوزش در مؤسسات آموزش حرفه‌ای عادی معمولاً بهترین گزینه آموزشی است و باعث دسترسی به فـن‌آوری‌هـا و ابـزار جدیـدتر، کسـب گواهینامه رسمی مبنی برگذراندن آموزش و راهنمایی شـغلی و کاریابی شغلی می‌شود. مراکز آموزش حرفه‌ای رسمی اغلـب در شهرها و شهرستان ها قرار دارنـد و مهـارت‌هـای مـورد نیـاز در تجارت در شهرهای بزرگتر را پوشش مـی‌دهنـد، امـا همچنـین بسیاری از ادارات دولتی محلی، سازمان‌های غیردولتـی، مراکـز

آموزش حرفه‌آموزی اجتماع‌محور[1] و مراکز آموزش حرفه‌ای خصوصی در نواحی روستایی نیز وجود دارند کـه آمـوزش‌هـای مناسبی را در خصوص مهارت‌های فنی و مهارت‌های پایه زندگی فراهم می آورند.

برنامه‌های CBR باید دسترسی به فرصت‌های عادی آموزشی را در مراکز آموزش حرفه‌ای در خصوص افـراد معلـول ارتقـا دهند، افراد معلول معمولاً برای عضویت در مؤسسات آموزشی با موانعی مواجه هستند. این موانـع شـامل: الـزام بـه داشـتن مدارک عالی تحصیلی، عدم مناسب‌سازی ساختمان ها و کلاس‌ها، مبلغ شهریه بـالا و هزینـه‌هـای بـالا، فقـدان کمـک‌هـا و ابزارهای تطابق‌یافته، فقدان سیاست‌های حمایتی آموزش افراد معلول، فقـدان آگـاهی، اعتمـاد و تجربـه مربیـان عـادی در خصوص تعلیم آموزش‌گیرندگان معلول می‌باشند.

برنامه‌های CBR می‌توانند افراد معلول را در اجرای برنامه‌های آموزشی در مراکز حرفه‌ای ترغیب کنند. به عنوان مثال:

- اطلاع‌رسانی عمومی برای دستیابی به اماکن آموزشی برای آموزش‌گیرندگان معلول در مدارس محلی، سازمان‌های افراد معلول، انجمن‌های والدین، سازمان غیردولتی، سازمان‌های زنان و جوانان؛
- افزایش آگاهی والدین، گروه‌ها اجتماعی درباره اهمیت آموزش‌های حرفه‌ای برای افراد معلول؛
- حمایت از آموزش گیرندگان معلول در خصوص، در خواست ثبت نام و کمک‌های مالی.

برنامه های CBR می توانند جهت افزایش دسترسی افراد معلول به مراکز آموزش حرفه ای و دوره هـای حرفـه ای نقـش حمایتی و تسهیل کننده داشته باشند. در فهرست زیر مثال هایی آمده است از آنچه کـه ایـن مراکـز بـرای انجـام دادن آن مورد تشویق قرار بگیرند.

- اتخاذ سیاست ثبت‌نام از گروه‌های هدف خاص از زنان و مردان معلول.
- ایجاد انعطاف پذیری در شرایط جذب افراد.
- ایجاد دوره‌های آموزشی اولیه درمانی.
- ارائه مشاوره و ایجاد گزینه های مختلف افزایش مهارت برای افراد معلول با اجتناب از کلیشه های مبتنی بر معلولیت و جنسیت.
- ایجاد دوره‌های آموزشی کسب آگاهی در خصوص معلولیت‌ها و تهیه جزوات در مورد نیازهای ویژه آموزش گیرندگان دچار معلولیت های مختلف.
- تعیین نیازهای دسترسی و مناسب‌سازی آموزش گیرندگان به‌عنوان مثال: آموزش‌گیرندگان ویلچری می‌توانند به آسانی در دوره‌های آموزشی که در طبقه هم‌کف ساختمان با سرویس‌های بهداشتی مناسب‌سازی شده است، شرکت کنند.
- ساماندهی و حمایت در طی دوره‌ی آموزشی برای کمک به آموزش گیرندگان به‌منظور موفقیت و کمک به مدرسان و آموزش گیرندگان جهت حل مشکلاتی که ممکن است رخ دهد.

۱- community - operated

کادر ۹ **نیجریه**

تشویق به کسب درآمد و پس انداز

برنامه توانبخشی حرفه‌ای مبتنی بر جامعه در ابیدان در نیجریه نمایندگان مختلفی از سازمان های افراد معلول، وابستگان افراد معلول، سالمندان جامعه، سازمان غیردولتی فعال در بخش توسعه، نمایندگان سازمان‌های مالی و ادارات دولتی فدرال و ایالتی را در بر می گیرد. فعالیت های گروهی در جهت حساس‌سازی جوامع هدف انجام شدند تا افراد معلول را در برنامه‌های مهارت‌آموزی ثبت نام کنند. در فرایند غربالگری، قابلیت‌ها، علایق حرفه‌ای و سطح حمایت خانواده ها از آن ها مورد ارزیابی قرار گرفت. مشارکت‌کنندگان انتخاب شده، در مراکز آموزش حرفه‌ای محلی ثبت نام شدند. طول دوره‌های آموزشی از ۶ تا ۱۲ ماه و شامل نجاری، کفاشی، پرورش مرغ، منسوجات و تهیه و تولید مواد غذایی بود.

شورای توانبخشی حرفه‌ای مبتنی بر جامعه ذی‌نفعان را تشویق می‌کرد که بخشی از مزایای خود را صرف باز کردن حساب های پس انداز بانکی کنند. به‌محض فارغ التحصیلی، بسیاری از آموزش گیرندگان از پس اندازهایشان برای خرید وسایلی که برای فعالیت‌های کسب درآمد به آن ها نیاز داشتند، استفاده کردند. در طی دوره‌ی عملکرد ۱۰ ساله، بالغ بر ۲۰۰ آموزش گیرنده، تحت آموزش قرار گرفتند و بسیاری از فارغ التحصیلان، اکنون آموزش دهندگان برنامه هستند.

تسهیل آموزش در مؤسسات ویژه

در شرایطی که آموزش مهارت در مراکز عادی امکان پذیر نباشد، مراکز آموزش ویژه برای افراد معلول می‌تواند مهارت‌های حرفه‌ای و مهارت‌های اولیه روزمره با ارزشی، همراه با تجربه کار سودمند از طریق فعالیت‌های تولیدی عملی را فراهم آورد.

اشکال اصلی چنین مراکزی این است که جدا سازی می کنند تا تشویق به ادغام، ایده‌ی اصلی این است که افراد معلول قادر نخواهند بود در مراکز آموزش و کسب و کار عادی تلفیق گردند. اما مراکز آموزش ویژه موفق، در زمینه رفع موانع بین این مراکز و جامعه پیرامون نیز فعالیت می کنند. کارکنان با تجربه واجد شرایط، می‌توانند مرجعی برای آموزش افراد در مراکز آموزشی در جامعه محسوب شوند.

برنامه‌های CBR می‌توانند به تامین آموزش‌هایی در مراکز ویژه کمک کنند به‌طوری‌که به نحو شایسته‌ای با جامعه محلی تناسب داشته باشند، کمک‌ها به این مراکز به شیوه های زیر انجام می‌گیرد:

- مطالبات برآورده نشده برای تولید کالاها و ارائه خدمات در جامعه؛
- به روز کردن برنامه‌های آموزشی، ابزارها و وسایل مورد نیاز در دوره‌های آموزشی و مشاوره با شرکت های محلی؛
- افزایش تعداد و انواع دوره‌های آموزشی ارائه شده؛
- فراهم آوردن دوره‌های آموزشی مهارت‌های فنی به همراه مهارت‌های مدیریت کسب و کار و مهارت‌های زندگی؛

- حمایت از آموزش‌گیرندگانی که دوره‌ی آموزشی خود را در زمینه کاریابی یا ایجاد خوداشتغالی به‌طور موفقیت‌آمیزی طی کرده‌اند؛
- افزایش بودجه‌های برای ایجاد دوره‌های جدید و تأمین تجهیزات و یا توسعه مرکز.

کادر۱۰ اردن

ارائه‌دهندگان آموزش صنایع دستی

موسسه سرزمین مقدس برای ناشنوایان در سالت اردن، آموزش‌گیرندگان ناشنوا را در زمینه کسب و کار سنتی، نظیر نجاری، آهنگری و مکانیکی خودرو برای پسران و صنایع دستی، قلاب‌دوزی و فرشبافی برای دختران، آموزش می‌دهد. اما نحوه ی آموزش آن ها و رابطه آن ها با بازارهای خارجی به شیوه سنتی نیست. کارگاه های آموزشی در جنب خیابان هستند و در آموزشگاه ها برگزار نمی شوند. مغازه‌های صافکاری خودروها و مکانیکی خودرو مانند سایر کارگاه‌ها در جاهایی که مردم بتوانند وسایل نقلیه خود را بیاورند، قرار دارند. آموزش‌گیرندگان به‌طور مستقیم با مشتریان در ارتباط هستند و مشتریان نیز عادت کرده‌اند با آموزش‌گیرندگان ناشنوا داد و ستد کنند و آموزش‌گیرندگان چگونگی کسب و کار با مشتریان و ارتباط با بازار کسب کار را می‌دانند.

موسسه سرزمین مقدس برای ناشنوایان ثابت کرده است که امکان ادغام آموزش مهارت همراه با تولید برای فروش وجود دارد. کارگاه نجاری برای ساخت وسایل مدرسه و مبلمان اداری قراردادهایی منعقد کرده است. کارگاه آهنگری طراحی و تولید وسایل دامداری، شخم زدن، وزن کردن و واکسیناسیون دام ها را انجام می‌دهد. تولیدات بافندگی، قلاب‌دوزی و فرش بافی برای توریست‌ها جذاب است. این مدرسه هم از نظر تولیداتش و هم از نظر فارغ‌التحصیلانش به عنوان یک مکان جذاب توریستی شناخته می‌شود و محصولات آن فروش زیادی در دره ی اردن کنار بحرالمیت که یک ناحیه عمده توریستی است، دارد.

خود اشتغالی

مقدمه

در بسیاری از کشورهای کم درآمد، نقش اقتصاد غیر رسمی در ایجاد فرصت های شـغلی و تـأمین معـاش مـردم بیشـتر از اقتصاد رسمی است. این موضوع به‌ویژه در مورد افراد معلول که به علت سطح پایین دریافـت آمـوزش و سـایر قابلیـت‌هـا و نگرش‌های منفی کارفرمایان ممکن است از اشتغال دستمزدی در بازار کسب و کار رسمی کنار گذاشته شوند، بیشتر صـادق است

در اقتصاد رسمی، خوداشتغالی تنها راه و یا یکی از مجموعه راه‌های احتمالی برای دسـتیابی بـه درآمـد بـه‌شـمار مـی‌آیـد. فعالیت‌های خوداشتغالی شامل تولید یک محصول (مانند چیپس، تولید لبـاس، وسـایل خانـه)، ارائـه یـک خـدمت (ماننـد، آرایشگری، ماساژ، تعمیر وسایل موتوری دوچرخه، راه‌اندازی کافی نت)، فـروختن اجنـاس و کـالا (ماننـد راه‌انـدازی مغـازه، رستوران یا دکه‌داری) می باشد.

به هرحال، حتی اگر خوداشتغالی عملی ترین انتخاب برای امـرار معـاش افـراد معلـول در جوامـع فقیـر باشـد، بـاز هـم بـا چالش‌های قابل توجهی مواجه است. خوداشتغالی در مقایسه با اشتغال دستمزدی با مطالبـات متفـاوت افـراد روبـرو اسـت. برای موفقیت در خوداشتغالی، یک فرد به سطوح مناسبی از ابتکار، اراده و پشتکار نیاز دارد. فـرد بـه مهـارت‌هـای مناسـب کارآفرینی، ارتباط مناسب با مشتریان و تجارت مناسب و درک عمیق نیاز دارد. این خصوصیت‌ها می‌تواند از طریق آمـوزش مناسب و الزام آن در برنامه‌های CBR برای تسهیل و در صورت لزوم ساماندهی ضروری چنین برنامه‌های آموزشـی حاصـل شود. هم چنین فرد معلول برای موفقیت در خوداشتغالی اغلب به حمایت خانواده و جامعه نیاز دارد.

تدوین و تصویب قوانین اشتغال برای افراد معلول، عموماً تنها در اقتصاد رسمی کاربرد دارد و در اقتصاد غیررسـمی معمـولاً غیرممکن است. در کشورهایی که بیشتر مردم در اقتصاد غیررسمی فعال هستند، نسبت بسـیار کـوچکی از جمعیـت افـراد معلول کشور از منافع قانون‌گذاری بهره‌منـد می شوند. اکثریت مجبور به جستجوی کـار بـدون هـیچ‌گونـه اقـدام ویـژه‌ای هسـتند. بنـابراین معلـولان بایـد بخـوبی خـود را بـا شرایط وفق دهند.

کادر ۱۱ آفریقای جنوبی

طرز رفتار "جدید موفو"

سازمان میدونزا برای کارآفرینان معلول دوره های آموزشی کارآفرینی در سوییتوی، آفریقای جنوبی راه‌اندازی کرده است. مؤلفه های کلیدی این دوره، تعیین اهداف، شناسایی شبکه های حمایتی، تفکر انتقادی، انعطاف نسبت به نظرات دیگران، حل مسئله و خلاقیت هستند.

بررسی‌ها نشان می‌دهند که افرادی که از این سازمان فارغ التحصیل شده‌اند مشاغل پایدارتری داشته‌اند. اکثر کسب و کارهایی که بعد از طی دوره‌های آموزشی مذکور آغاز شده اند، درآمدزا بودند که معادل دو برابر درآمد ماهانه افراد معلول در آفریقای جنوبی است.

موفو فارغ التحصیل دوره آموزشی این موسسه است او کارش را از یک کارگاه با تعمیر کفش آغاز کرد و سپس کارش را به دو کارگاه گسترش داد. او همچنین ساخت صندل را نیز آغاز کرد. او بعد از مدتی مجبور شد تا کار تعمیر کفش را تعطیل کند زیرا با تغییر مسیر حرکت تاکسی‌ها کارش دچار رکود شد. با این وجود او ساخت صندل را ادامه داد و آن را به روز کرد، به طوری که برای ساخت صندل‌های محلی و مد روز ساخته شده از پوست حیوانات (مانند پوست گورخر) تقاضای خوبی وجود داشت. او اکنون روزانه ۴۰ تا ۶۰ جفت صندل را به بوتسوانا، نامیبیا، سوازیلند صادر می‌کند و باوجودی‌که شش کارگر در استخدام دارد، نمی‌تواند به تمامی تقاضاها پاسخ دهد.

دلایل این‌که دوره‌های این سازمان موفقیت‌آمیز هستند، عبارت است از:

- الزام آموزش‌گیرندگان به آغاز کسب و کار (تا زمانی که آن ها شغل خود را شروع نکنند، باید کل کمک هزینه دوره را بازگردانند)؛
- ارزیابی استعدادهای اولیه کارآموزان؛
- تمرکز بر مهارت‌های زندگی به همراه مهارت‌های کسب و کار؛
- توسعه یادگیری‌ها، ارتقا دانش و مهارت؛
- بررسی دقیق ایده های کسب و کار توسط هر کارآموز در طول دوره؛
- درک آموزش‌گیرندگان از سطح آموزش و مهارت خود از طریق بررسی هایی که توسط سازمان انجام می شود؛
- رویکرد کل‌نگر و توانمندساز که منجر به ایجاد قدرت در کارآموزان می‌شود.

هدف

افراد معلول بتوانند از طریق خوداشتغالی فرصت‌هایی برای کسب معاش، بهبود استانداردهای زندگی و مشارکت و همکاری در رفاه خانواده خود و جامعه به‌دست آورند.

نقش CBR

نقش CBR تقویت و حمایت از خوداشتغالی از طریق کمک کردن به افراد معلول و خانواده‌ها آن‌ها، هم به صورت فردی و هم به صورت گروهی و همچنین دسترسی به برنامه‌های توسعه مهارت‌ها و منابع مالی و مواد اولیه می باشد.

پیامدهای مطلوب

- افراد معلول از طریق فعالیت‌های اقتصادی که خود انتخاب کرده‌اند به صورت فردی و گروهی کسب درآمد می کنند.
- برنامه‌های عادی توسعه، کسب و کارهای کوچک دولتی و غیردولتی عادی، سیاست‌ها و عملکردهای خود در جهت فراگیرسازی افراد معلول در آموزش‌ها تغییر می دهند.
- افراد معلول به خدمات حمایتی که فعالیت‌های کارآفرینانه را آغاز و یا توسعه دهند، دسترسی می‌یابند. این فعالیت‌ها شامل آموزش مهارت‌های کسب و کار پایه، توسعه کسب و کار و خدمات مالی است.
- افراد معلول به فرصت‌های توسعه مهارت‌های کسب و کار برای پیشرفت در فعالیت‌های اقتصادی دسترسی پیدا می‌کنند.
- افراد معلول به عنوان کارآفرینان، تولیدکنندگان و مشارکت کننده گان فعال در جامعه شناخته می‌شوند.
- افراد معلول به توسعه فراگیر جامعه از طریق ارتقاء فعالیت‌های اقتصادی و تاثیرگذاری مثبت به‌عنوان افراد موفق کمک می‌کنند.
- افراد معلول به ویژه زنان بر روی پولی که بدست می آورند کنترل دارد.
- کارآفرینان معلول موفق به عنوان آموزش دهندگان افراد معلول فعالیت می کنند.

مفاهیم کلیدی

حیطه عمل و محدوده خوداشتغالی

خوداشتغالی اصطلاحی است که برای فعالیت‌های اقتصادی رسمی و غیررسمی که تحت مالکیت فرد یا گروهی قرار دارد و توسط آن ها اداره می شود، اطلاق می گردد.

طیف وسیعی از انواع خوداشتغالی وجود دارد که از طریق نوع فعالیت، پیچیدگی و تعداد افرادی که درگیر هستند، شناسایی می شوند. دامنه فعالیت‌ها از نگهداری چند مرغ برای فروش در یک فروشگاه محلی تا راه‌اندازی یک کارگاه بزرگ

تولید کالا برای صادرات را دربرمی‌گیرد. تفاوت بین انواع کسب و کار به روشنی معلوم نیست، اما در سه زیرمجموعه کلی طبقه‌بندی می‌شود:

- فعالیت‌های درآمدزا؛
- بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط؛
- گروه‌های خودیار و بنگاه‌های اقتصادی گروهی.

صرف نظر از اندازه، این کسب و کارها یک یا چند تا از این فعالیت را دربرمی گیرد: تولید، ارائه خدمات، یا تجارت.

فعالیت‌های درآمدزا

فعالیت‌ها یا برنامه های درآمدزا عبارتند از: فعالیت هایی در مقیاس کوچک که ممکن است تنها منبع درآمد برای یک فرد یا گروه باشند و یا منبع درآمد دیگر نظیر کشاورزی را تکمیل کنند. فعالیت‌ها ممکن است تمام وقت، پاره وقت و یا فصلی و معمولاً مبتنی بر فن‌آوری سنتی، مواد اولیه محلی و مراکز تجاری محلی باشد. آن ها اغلب در نواحی روستایی انجام می شوند و عموماً بخشی از اقتصاد غیررسمی محسوب می‌شوند.

زنان اغلب بازیگران اصلی در فعالیت های درآمد زا می باشند، زیرا نیاز دارند که برای خانواده درآمد کسب کنند. با این حال زنان معلول اغلب در نظر عموم افراد بی‌کفایت در ایجاد فعالیت‌های اقتصادی، تصور می شوند. این مهم است که برنامه‌های CBR راه‌حل‌هایی برای افزایش اعتماد به‌نفس زنان معلول، ایجاد و راه‌اندازی فعالیت‌های تولیدی اقتصادی و درآمدزا برای آن ها و یا خانواده‌شان، ارایه دهند.

نمونه هایی از فعالیت‌های تولیدی درآمدزا عبارتند از: دامپروری، پرورش طیور، صنایع دستی سنتی و بافندگی.

کادر ۱۲ کامبوج

کسب و کار سبد بافی لام

لام، زنی است که پایش را در نزدیک سیم ریپ، کامبوج بر اثر مین از دست داده است. او در کنار کار کشاورزی کوچکش، سبدبافی را نیز شروع کرده است. او اکنون ۵ سبد در روز می‌بافد و یک دلال محلی کارهای او را هر هفته جمع‌آوری می‌کند. فروش سبدهای او درآمد مکملی علاوه بر درآمد کشاورزی که فعالیتی فصلی است، برای او فراهم می‌آورد.

نمونه هایی از **ارایه خدمات** به‌عنوان یک فعالیت درآمدزا، عبارتند از: اجاره تلفن همراه، شستن ماشین، شارژ باتری‌ها و اداره قهوه خانه.

کادر۱۳ **مالاوی**

راه‌اندازی قهوه خانه اینیفا

اینیفا، زن نابینا ۴۳ ساله‌ای در بخش بالاکا، در کشور مالاوی است. او ازدواج کرده و دو پسر ۲۴ساله و ۱۷ ساله دارد. او به دلیل آب مروارید در ۴۱ سالگی نابینا شد. اینیفا در ابتدا خیلی افسرده شد اما کارکنان CBR به او مهارت‌های زندگی روزانه، تحرک و جابه‌جایی را آموختند و حالا زندگی‌اش را به خوبی مدیریت می‌کند. او یک قهوه خانه موفق در یک مرکز شلوغ تجاری اداره می کند. همسرش در تهیه هیزم و ملزومات به او کمک می‌کند. فضای دوستانه حس کمک کردن به همدیگر در قهوه‌خانه او وجود دارد. در این قهوه‌خانه مردم می‌توانند بنشینند و صحبت کنند. اینیفا به همه مردم احترام می‌گذارد. قهوه‌خانه درآمد مکملی برای خانواده‌اش که سه جریب زمین زراعی برای پرورش ذرت دارند، فراهم می‌کند.

نمونه‌هایی از فعالیت‌های **تجاری** به‌عنوان یک فعالیت درآمدزا عبارتند از: راه‌اندازی مغازه خرده فروشی، فروش اجناس دست دوم، فروش کتاب ها.

بنگاه‌ها و موسسه‌های تجاری کوچک و متوسط

موسسه‌های تجاری کوچک و متوسط در مقیاس بزرگتری نسبت به فعالیت‌های درآمدزا فعالیت می کنند. این مؤسسات بیش از یک فرد استخدام می کنند و منبع اصلی درآمد برای کارکنان به‌شمار می‌روند. (کلمه کسب و کار خرد معمولاً بکار برده می شود اما در حقیقت تفاوتی بین کسب و کار کوچک و خرد وجود ندارد) این نوع کسب و کارها ممکن است تمام اعضای خانواده و یا گروهی از اعضای خانواده و شاید کارفرمایان را درگیر کند. ممکن است از فن آوری های مدرن و یا به عبارتی غیر سنتی استفاده شوند طیف وسیعی از خدمات و محصولات از ساده تا پیشرفته تولید می گردد که گاهی محصولات به بازارهای سایر جوامع عرضه می گردند. چنین کسب و کاری معمولاً نیاز به مهارت‌های فنی و مدیریتی مناسبی دارد و اغلب در اقتصاد غیررسمی دیده می‌شوند، اما ممکن است در مرز بین اقتصاد رسمی و غیررسمی باشد، به عنوان مثال آن ها ممکن است قطعاتی را در یک سیستم خانگی غیررسمی تهیه کنند که به کارخانجات بزرگ در درون اقتصاد رسمی فروخته شوند.

مثال‌هایی از فعالیت‌های **تولیدی** (طبقه‌بندی شده به عنوان کسب و کارهای کوچک و متوسط) عبارتند از: آهنگری، نجاری، خیاطی، فرش بافی، تولید پوشاک خانگی، تولید کیف و کوله پشتی، تولید بلوک‌های سیمانی و پرورش قارچ.

کادر ۱۴ هندوستان

یک فعالیت اقتصادی موفقیت آمیز

مرکز توسعه همه جانبه، یک سازمان غیردولتی در جنوب هندوستان در شهر کرالا است که برنامه CBR را با راه‌اندازی کارخانه کوچک ساخت پنکه‌های سقفی با کیفیت در حد صادرات و استخدام ۴۰ کارمند که نیمی از آن ها معلول بودند، آغاز کرد. همه اجزای این پنکه‌ها از قطعات ساخته شده از مواد خام محلی تهیه می شوند. پنکه‌ها کیفیت بالایی دارند و از طریق شرکتی در دهلی به کشورهای حوزه‌ی خلیج فارس صادر می‌شوند. این طرح در روستاها اجرا می‌گردد، اما نیاز به همکاری وسیعی بین سازمان های غیردولتی، بخش دولتی، بانک‌ها و شرکت‌های تعاونی دارد. این طرح از طریق کارکنان خودش مدیریت می‌شود و نشانه ای از موفقیت تحقیقات کامل مربوط به بازار و بلند پروازی های مواقع بینانه و شبکه سازی است.

نمونه‌های از **ارایه خدمات** (در سطح تجارت های ساده تا متوسط) عبارتند از: تعمیر دوچرخه، تعمیر رادیو و تلویزیون، فتوکپی و فاکس، دکه های غذای آماده، کارخانه آرد، خدمات اینترنت و کامپیوتر.

کادر ۱۵ کامبوج

تحقق بخشیدن به ظرفیت های ارائه خدمات

طرح انتشار اطلاعات دیجیتالی، طرحی است در کامبوج که آموزش و اشتغال تلفیقی افراد معلول و غیرمعلول را فراهم می‌کند. فعالیت آن ورود اطلاعات کامپیوتری برای بازار کسب و کار ایالات متحده می باشد، مانند ثبت دیجیتال کتابخانه دانشگاه، این طرح موفق به ایجاد رقابت بین افراد معلول در کسب و کار بین‌المللی از طریق آموزش مهارت‌های کامپیوتر گردید. این طرح برای جوانان بلندپرواز و آنهایی که تمایل و ظرفیت توسعه خودشان را دارند، جذاب است.

گروه‌های خودیار و کسب و کارهای گروهی

همانطور که پیشتر اشاره شد، فرصت‌های بیشتری برای افراد معلول در کشورهای کم‌درآمد برای کسب معاش از طریق اقتصاد غیررسمی وجود دارد. با این حال، خوداشتغالی در اقتصادی غیررسمی با حقوق بازنشستگی و یا سایر شکل های تأمین اجتماعی همراه نیست. در خوداشتغالی مردم نیاز به یافتن راه هایی برای تضمین تامین اجتماعی در زندگی‌شان هستند. بهترین روش برای انجام این امر، عضویت این افراد در یک گروه است. گروه‌های خودیار در برخی از کشورها ابزار مهمی برای توسعه اجتماعی و کاهش فقر به شمار می روند.

"گروه‌های خودیار"، اصطلاح عام برای گروهی از افراد است که برای هدفی مشترک گـردهم مـی‌آینـد. در بسـیار از مـوارد آن ها از طریق طرح های پس انداز گروهی، پول پس انداز می کنند. پس انداز ممکن است برای کمک به اعضای گـروه بـه صورت انفرادی، برای شروع یا توسعه فعالیت اقتصادی باشد یا خود گروه ممکن است در قالب یک شـرکت مشـترک عهـده دار یک فعالیت اقتصادی در مقایس عملی باشد. اما مهمترین عملکرد چنین گروهی این است که مردم با همـدیگر بـه یـک هدف مشترک، تقویت روابط اجتماعی و توسعه اجتماعی واقع‌گرایانه دست می یابند.

افراد معلول ممکن است به گروه های غیر افراد معلول بپیوندند و یا گروهی در غالب یک گروه از خودشان را تشـکیل دهنـد، این دو گزینه موافقان و مخالفانی دارد. برخی از افراد معلول ممکن است احساس کنند که نیاز به افزایش قـدرت دارنـد، تـا اعتماد به‌نفس به‌دست بیاورند و توانایی های خود را به اثبات برسانند. سایرین ممکن است بخواهنـد بـه گـروه‌هـای غیـر از معلولان بپیوندند تا تلفیق اجتماعی را تقویت کنند. لازم است برنامه های CBR نسبت به هر دو امکان حسـاس باشـند و آن ها را تشویق کنند.(به مؤلفه توانمندسازی، گروه‌های خودیار مراجعه کنید).

کادر۱۶ مالاوی

موسسه تجاری موفق

گروه افراد معلول تی‌تی‌کوکو مجموعه ای است از ۲۵ فرد معلول در لی لونگاو مالاوی است که گروهی را به منظور راه‌اندازی موسسه تجاری مشترک تشکیل دادند (تی‌تی‌کوکو به معنی "ما باید موجب پیشرفت خودمان شویم" می باشد). آن ها پس از مطالعه دقیق کسب و کارهای محلی و ظرفیت‌هایشان ، پرورش قارچ را انتخاب کردند. چرا چنین انتخابی کردند؟ هتل های محلی یک بازار آماده برای آن ها بودند. آن ها برای شروع کار فقط نیاز به یک گل خانه کوچک با چارچوب چوبی که توسط ورقه‌های پلاستیکی پوشیده شده بود و بذر قارچ، داشتند. تکنولوژی آن ساده و پاک بود: این فعالیت نیاز به کود یا سایر مواد شیمیایی نداشت. این فعالیت برای افراد معلول که قادر به کار سخت و تلاش زیاد نیستند مناسب است. همه بخش های این کار می تواند از روی صندلی چرخ دار انجام شود. قارچ ها سبک هستند و به راحتی توسط دوچرخه قابل جابه‌جایی می باشند. دانش و مهارت در این زمینه مورد نیاز می‌باشد ولی به آسانی یاد گرفته می‌شود. تی‌تی‌کوکو همه آن چه را که تولید می‌کند، می‌فروشد و نمی‌تواند به همه تقاضاها پاسخ مثبت دهد.

نوع ساختار سازمانی مورد نیاز برای چنین گروه‌های اجتماعی، بستگی به هدفشان دارد. گروه‌های پس انداز کوچـک کـاملاً به اعتماد بین اعضایشان متکی هستند. برای پس انداز کردن و راه‌اندازی تجارت های کوچک مانند پرورش قارچ، که توسط گروه تی‌تی‌کوکو قبلا ذکر شد، ساختاری غیررسمی ممکن است مناسب تر باشد. اما برای مؤسسـات تجـاری پیچیـده تـر و بزرگتر که درآمد و سرمایه بیشتری دارند، سازماندهی در قالب گروه‌های رسمی یـا تعـاونی مناسـب تـر اسـت کـه توسـط قوانینی اداره می شوند که برای محافظت اعضاء از خطراتی نظیر دزدی سرمایه وضع شده انـد، هـر چـه مؤسسـات تجـاری بزرگتر، مقررات رسمی بیشتری مورد نیاز خواهد بود.

خواه گروه رسمی باشد یا غیررسمی، اصول یکسان است: گروه باید به شکل یک موسسه تجاری با مالکیت مشترک و شـیوه اداره دموکراتیک باشد که از اصول خودیاری، برابری و یکپارچگی تبعیت کند. مدیریت خـوب، مسـتلزم برگـزاری جلسـات منظم، ثبت دقیق حساب ها و اسناد و ثبت کردن تمام تصمیمات است کـه بخشـی اساسـی از ایجـاد توانـایی، اطمینـان و

اعتماد، بین اعضا، و حتی بین گروه‌های غیررسمی کوچک می‌باشند. اصطلاح شرکت تعاونی اغلب برای گروه‌هایی که تجارت دسته جمعی را هدایت می کنند استفاده می‌شود. شرکت های تعاونی رسمی انجمن های تجاری هستند که از طریق اعضایشان و قانون و مقرارت اداره می شوند. شرکت های تعاونی وجود دارند که تمامی اعضای آن را افراد معلول تشکیل می دهند، همچنین شرکت های تعاونی وجود دارند که اعضایی مرکب از اعضای معلول و غیر معلول دارند. افراد معلولی که در پی ایجاد تعاونی هستند لازم است با قوانین تشکیل تعاونی ها آشنا شوند و از قوانین و مقررات مناسب پیروی کنند.

کادر ۱۷ فیلیپین

مناسب برای همه

تقریباً تمامی ۶۵۰ عضو از ۱۲ شرکت تعاونی اصلی، متعلق به فدراسیون ملی شرکت های تعاونی در فیلیپین از افراد معلول تشکیل می‌شود، آن ها شامل افراد دچار نقص های جسمی، حسی و ذهنی می‌شوند. این فدراسیون تحت نظارت سازمان توسعه تعاون قرار دارد که تنها تعاونی درجه دو معلولان در فیلیپین می‌باشد. خط اولیه تولید شامل: تولید صندلی و میز برای وزارت آموزش و پرورش می باشد. شعار تجارتی آن ها این است : ما نمی خواهیم شما تولیدات ما را از روی ترحم بخرید. تولیدات ما را بخرید زیرا آن ها محصولات بهتری هستند.

برخی از فعالیت‌های اقتصادی که گروه‌های افراد معلول را درگیر می کند در حقیقت ممکن است خوداشتغالی محسوب نشود. کارگاه های حمایتی یا تولیدی و کسب و کارهای تجاری که مالکیت و مدیریت آن برعهده خود کارگران قرار ندارد، خوداشتغالی محسوب نمی‌شود.

فعالیت‌های پیشنهادی

شناسایی فرصت‌های کسب و کار

اندازه و ماهیت کسب و کار پیشنهاد شده برای برنامه‌های CBR نیازمند انجام مطالعات مناسب در این زمینه می باشند. عموماً تجزیه و تحلیل بازار کسب و کار به سه بخش اصلی تقسیم می‌شود:

۱. شناسایی نیاز برآورده نشده یا بطور کامل برآمده نشده؛
۲. مطالعه فن آوری مورد نظر در تولید چیزی برای فروش؛
۳. انتخاب یک محصول یا خدمت که منطبق با علایق و ظرفیت های شخص یا گروه مورد نظر باشد.

شناسایی یک نیاز برآورده نشده مستلزم تفکر در حوزه ای فراتر از حوزه های آشکار و بدیهی است. گروه معلولان تی تی کوکو تولید قارچ را به عنوان محصولی که مورد تقاضا هتل هاست ولی در بازار محلی به فروش نمی رسد، شناسایی

کرد. گروه کرالا که پنکه های سقفی تولید می کرد خود را محدود به تقاضای محلی نکرد بلکه این را دریافت که یـک بـازار بزرگتر در جایی فراتر از جامعه خودشان قرار دارد (به کـادر ۱۴ نگاه کنید).

تولید قارچ فناوریی سـاده ای اسـت. امـا در مـالاوی زمـانی کـه گروهی این کار را شروع کرد، به‌خوبی شناخته نشده بود. تی‌تـی کوکو بـا همکـاری یـک کشـیش و کلیسـایش و بـا اسـتفاده از آموزشهای بخش کشاورزی دانشگاه لی لانگـوه ایـن فـن‌آوری را فرا گرفت. اما با توجه به این که تولید پنکه‌های سقفی فن آوری بسیار پیچیده تر دارد، برنامه CBR با همکـاری شـرکت هـایی که تهیه و فروش پنکه را در دست داشتند، برگـزاری دوره هـای آموزشی ویژه ای را برای آموزش این فن آوری، سازماندهی کرد.

انتخاب محصول قارچ توسط گروه تی تی کوکو برای افرادی که محدودیت حرکتی دارند به علت سبکی و تمیزی کار و عدم نیاز به فعالیت های سنگین گزینه مناسبی است و ساخت پنکه های سقفی با وجود فن آوری پیچیده تر، نیـز فعالیـت سـاده و مناسبی برای افراد معلول محسوب می شود.

تطبیق فعالیت‌ها با محیط، به‌خصوص در مناطق روستایی

فرصت‌های خوداشتغالی، خواه در اقتصاد رسمی یا غیررسمی، در مناطق شهری بیشتر از مناطق روستایی اجرا مـی گردنـد. بسیاری از مردم در مناطق روستایی از جمله افراد معلول اغلب برای جستجوی خدمات و فرصت‌های شغلی بهتر به شـهرها مهاجرت می کنند. برنامه CBR هم در مناطق روستایی و هم شهری نیاز به شناسایی فعالیت‌های خود اشـتغالی دارد کـه متناسب با محیط مورد نظر هستند. در مناطق روستایی به طور خاص، انتخاب هـا بسـیار محـدود اسـت، و لازم اسـت کـه راه هایی برای افراد معلول یافت که منجر به همکاری و مشارکت در تامین معاش خانواده‌ها شود، بدون این‌که مجبور شـوند به شهرها مهاجرت کنند. به‌عنوان مثال بسیاری از خانواده‌ها در مناطق روستایی خواه آن ها که مالک زمین هستند و خـواه کسانی که زمین نداشته باشند، از حیواناتی نظیر مرغ، خروس، بز و گاو نگهداری می کنند. دامداری در سطح گسترده یـک شیوه مهم برای چنین خانواده هایی برای بهبود وضعیت معیشتی است. افراد معلول می تواننـد اغلـب مسـئولیت عمـده ای برای مراقبت از حیوانات خانگی بر عهده گیرد. برنامه های CBR می تواند بازارهای را برای محصولات تولید شده در خانـه شناسایی کنند.

کادر ۱۸ فیلیپین

سه چرخه پایی ساندی راهی برای بهروری

ساندی در خانواده‌ای فقیر در شهر تاباکو در استان آلبای کشور فیلیپین زندگی می‌کند. از دوران کودکی، ساندی به خانواده‌اش به خصوص به مادرش وابسته بود. زیرا او به لحاظ هوشی دچار معلولیت بود. در سال ۱۹۹۷ زمانی که او ۱۰ساله بود، برنامه CBR بخش دولتی تاباکو با او و خانواده اش تماس گرفت. و زندگی‌اش شروع به تغییر کرد. به لطف برنامه CBR مادر ساندی معلولیت و آنچه را که می‌تواند برای بهبود کیفیت زندگی پسرش انجام دهد، درک کرد. علیرغم مواجه با مشکلات و تبعیض‌های فراوان، ساندی مدرسه ابتدایی‌اش را طی کرد و سپس به دبیرستان ملی سان لورنزو در بخش آموزش ویژه رفت. در طی حضورش در مدرسه او نحوه پختن غذاهای ساده، نحوه‌ی رفتن به خرید، چگونگی استفاده از کامپیوتر و چگونگی ساختن شمع و سایر صنایع دستی را آموخت ولی از او درس خواندن خسته شده بود. وقتی او ۱۷ ساله شد او شروع به جستجوی فرصت‌های شغلی برای کسب درآمد نمود.

مانند هر نوجوان شادی، ساندی دوست داشت با دوچرخه‌اش به گردش برود، بتدریج از این کار اطلاعاتی در زمینه تأمین درآمد کسب کرد. او انتظار داشت که والدینش برای او سه چرخه‌ای بخرند ولی والدینش توان خریدش را نداشتند، سرانجام ساندی موفق شد آن ها را مجاب کند تا به صورت قسطی بهای سه چرخه را بپردازد. او به قولش عمل کرد و با سه چرخه توانست درآمد آبرومندانه‌ای به‌دست آورد. نیازهای اساسی‌اش را تأمین کند و هزینه‌های پزشکی و هزینه‌های روزمره زندگی‌اش را پرداخت کند. نقش جدیدش در جامعه‌اش تاثیر گذاشت و نگرش جامعه را نسبت به او تغییر داد او دیگر کمتر از گذشته مورد تبعیض قرار می گیرد، در عوض آن ها او را تشویق می کنند تا در فعالیت هایشان شریک شوند

به گفته ساندی برای فردی مثل من مستقل بودن، اداره یک زندگی مفید و داشتن خانواده و جامعه حمایت کننده که معلولیت او را بدون تبعیض بپذیرد، خیلی مهم است.

اطمینان در انتخاب فردی

انتخاب این‌که فرد چه نوع کسب و کاری را آغاز کند وابسته به تصمیمات فردی، علایق فردی، مهارت‌ها و منابع مـی‌باشـد. برنامه CBR می‌تواند اقدامات ذیل را انجام دهد:

- کمک به افراد برای شناسایی علایق خود؛
- شناسایی حمایت‌های در دسترس از طریق خانواده؛
- کمک به افراد برای شناسایی مهارت‌ها و منابعی که برای تامین درآمد، می‌تواند سودمند باشد؛
- تشویق افراد یا والدین کودکان معلول برای عضویت در فعالیت‌های درآمدزا در صورتی که امکان پذیر باشد؛
- توجه ویژه برای کمک به زنان معلول برای به‌کارگماری در فعالیت‌های درآمدزا؛
- کمک به کارآفرینان موفق معلول برای این که بتوانند مربی آموزشی سایر معلولان شوند.

کادر ۱۹ **آنگولا**

روحیه کارآفرینی پترو

پترو مرد جوان معلولی، اهل آنگولا است که ایده های بسیاری دارد. او از کودکی بر اثر فلج اطفال دچار معلولیت در پاهایش شد اما دستانی قوی و چالاک داشت. او ایده ساختن مخازن ماهی تزئینی داشت. او مخازن خوبی ساخت و آن ها را به خوبی فروخت. او برای ساخت مخازن بزرگتر و در دست گرفتن بازار بزرگتر نیاز به پمپ و فیلترهایی داشت که پیدا کردن آن ها در آنگولا دشوار بود. طرح CBR به روحیه کارآفرینی او توجه کرد و تصمیم گرفت برای حضور او در نمایشگاه مؤسسات تجاری خصوصی و تجارت های کوچک هویلا ۲۰۰۸ او را مورد حمایت مالی قرار دهد.

بعد از نمایش تولیدات پترو در نمایشگاه او با چندین فروشگاه که علاقه‌مند بودند به او پمپ و فیلتر بدهند، ارتباط برقرار کرد و سپس توانست مخازن خود را بفروشد. همچنین گروه CBR برای او مشاوره حقوقی و بودجه ارائه دادند و برای شرکت او در برنامه آموزش مدیریت و حسابداری بودجه تأمین کردند. پترو ملزم شد پس از رونق کسب و کارش، آموزش و استخدام سایر افراد معلول را برعهده گیرد.

شناسایی الگوهای موفق

افراد معلول به الگوهای مثبت برای الهام گرفتن از آن ها جهت رفع چالش های خوداشتغالی نیاز دارند. کارآفرینان موفق معلول در تمامی کشورها وجود دارند، اگر در شبکه برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه وارد شوند نه تنها افراد معلول از آن ها الگو می‌گیرند بلکه نگرش های جامعه را نیز تغییر می دهند.

تشویق و حمایت از زنان معلول

فعالیت‌های درآمدزا برای زنان معلول می تواند درآمد اضافی برای خانواده فراهم آورد با این حال زنان معلول اغلب با موانع بسیاری برای شرکت در فعالیت‌های اقتصادی مواجه هستند، این موانع نتیجه مسئولیت های بانوان در مراقبت از کودکان و همچنین سایر مسئولیت های زندگی، فقدان تحصیلات و مهارت‌های شغلی، نگرش های فرهنگی در خصوص کارهایی که برای زنان مناسب است و فقدان منابع می باشد. برنامه‌های CBR لازم است اطمینان حاصل کنند که کوشش های بیشتری برای فراهم آوردن کمک به زنان معلول در راه‌اندازی یا توسعه فعالیت‌های درآمدزا در خانه و یا خانواده، همچنین مشارکت گروه‌های خودیار و شرکت های گروهی، انجام می شود. در برخی موارد ممکن است حمایت‌های ویژه برای مراقبت از کودکان، آموزش مهارت‌های اساسی تجاری و شغلی و راه‌اندازی گروه‌های خودیار زنان معلول مورد نیاز باشد.

ایجاد مشارکت در نهادهای دولتی محلی و سازمان های عادی

کاهش فقر یکی از اولویت‌های دولت، نهادهای توسعه و برنامه‌های CBR می باشد. برنامه‌های CBR به بهترین نحوه می توانند افراد معلول را در بهبود شرایط اقتصادی مورد حمایت قرار دهند. بهبود شرایط اقتصادی از طریق ایجاد ارتباط با ادارات دولتی محلی و سازمان های عادی توسعه که برنامه ها و تجربه هایی در خصوص کاهش فقر دارند، انجام می گیرد.

- تشویق بنگاه های اقتصادث کوچک دولتی و غیردولتی به پذیرش سیاست های فراگیرسازی و اقدام برای اطمینان از تلفیق افراد معلول در خدمات و کمک هایی که آنان ارائه می کنند.
- گسترش فراگیرسازی افراد معلول در برنامه های عادی توسعه و کاهش فقر.

کادر ۲۰ هندوستان

کاهش فقر از طریق جمع آوری پس انداز و اعتبارات مالی خرد

یک نهاد اهداء کننده، هزینه های طرح کاهش فقر را در اندراپرادش هندوستان تأمین می کرد که این طرح بر افزایش درآمد افراد و کنترل آن ها بر درآمدهایشان تمرکز داشت. این راهبرد بر مبنای اندوختن پس‌اندازها و اعتبارات مالی خرد می‌باشد. افراد معلول در این برنامه‌ها دخیل هستند. شماری از برنامه‌های CBR همین وضعیت را دارند و بر مبنای مشارکت در این برنامه طراحی شده‌اند.

- تشویق و کمک به سازمان های معلولان برای توجه به نیازهای افراد معلول و ارتقاء تلفیق‌شان در ابتکارات توسعه اقتصادی.

کادر ۲۱ چین

برگزاری جلسات غیررسمی موفقیت آمیز

در استان جی انگ چین فدراسیون افراد معلول به‌طور موفقیت‌آمیزی با دولت استانی در خصوص سیاست‌های تلفیق افراد معلول در مراکز و برنامه‌های آموزش عادی، رایزنی کردند. متعاقب آن، طرح‌های آموزش کشاورزی که گواهی سبز نامیده می شوند، آموزش و خدمات توسعه کسب و کار را برای هزاران فرد معلول فراهم آورند. با اعتبارات فراهم شده از بودجه توانبخشی (سیستم سهمیه بندی چین)، هزاران فرد معلول کسب و کار خودشان را آغاز کردند.

ایجاد مشارکت کاری با سازمان های عادی در جامعه برای توسعه کسب و کار.

کادر ۲۲ اتیوپی

کارآفرینی زنان

یک برنامه توسعه کارآفرینی برای زنان در اتیوپی به‌طور سیستماتیک زنان معلول را تحت پوشش قرار می دهد. این برنامه، آموزش مهارت‌های کسب و کار پایه، خدمات توسعه کسب و کار و دسترسی به اعتبارات و تقویت انجمن کارآفرینان زن را فراهم می آورد. یک کارآفرین معلول رییس انجمن منطقه ای کارآفرینان زن شده است.

تسهیل دسترسی به سرمایه های راه‌اندازی

مهم نیست که چه نوع فعالیت خوداشتغالی طراحی شده باشد، در هر صورت نیاز به سرمایه راه اندازی وجود دارد. چهار نوع اصلی منابع وجود دارد: منابع فردی و خانوادگی، پس‌انداز، اعتبارات و کمک هزینه‌ها. برنامه‌های CBR می توانند به افراد معلول برای افزایش مهارتهای بهره گیری از منابع و دسترسی به سرمایه راه اندازی کسب و کار، کمک کند (به جزء خدمات مالی مراجعه کنید).

کادر ۲۳ غنا

مغازه نوشابه فروشی آکویا

آکویا ۶۵ ساله اهل بورایه غنا است. حدود ۳۸ سال پیش او بر اثر بیماری آب سیاه نابینا شد. خانواده‌اش اظهار داشتند که ۶ نفر از اعضای خانواده‌اش با سابقه مشابه‌ای، نابینا شده اند. آکویا ازدواج کرده است و ۶ فرزند دارد، ۲ دختر و ۴ پسر که تمامی آن ها اکنون ازدواج کرده‌اند و با خانواده خودشان زندگی می کنند.

قبل از اینکه او نابینا شود، آکویا آرایشگر و همسرش فروشنده مواد غذایی بود. وقتی که آکویا به‌تدریج بینایی‌اش را از دست داد، انزوا، بیکاری، تبعیض و فقر را تجربه کرد.

آگوا در جریان فرایند های توانبخشی برنامهCBR محلی قرار گرفت تا بتواند زندگی جدیدش را با شرایط زندگی گذشته سازگار کند و دوباره اعتماد به نفس خود را بدست آورد و در فعالیت های درآمدزا شرکت کند. بعد از مدت کوتاهی، آکویا به زندگی فعالانه اجتماعی اش از طریق تاسیس یک رستوران بازگشت او در آن جا کن کی می فروشد (نوعی غذای محلی که از ذرت، جو ساخته می شود و با ماهی سرخ شده و فلفل تند خورده می شود) او با اتحادیه اعتبارات محلی برای دسترسی تسهیلات اعتباری برای آغاز کسب و کار ارتباط برقرار کرد.

هر روز صبح، در بازار روز روستا، گروهی از مشتریان همیشگی رستوران آکویا را می‌توان دید که برای خوردن کینکی تند و ماهی سرخ شده به رستوران او می روند. آکویا فرد فعالی برای خانواده و جامعه است.

اشتغال دستمزدی

مقدمه

هر شهروندی این حق را دارد که از شغلی شایسته برخوردار باشد. افراد معلول در تمامی مشاغل، با انواع مختلف کارفرمایان و در تمامی بخش‌ها و حوزه‌های کاری حضور دارند. هیچ شغلی را نمی‌توان بهترین گزینه برای افراد معلول تلقی کرد. هر فرد معلول جویای کاری، مانند سایر جویندگان کار، علایق، اهداف، مهارت‌ها، توانایی‌های فردی و سطوح تحصیلی متفاوتی دارد. عوامل فردی اشاره شده، تقاضاهای بازار کسب و کار و حمایت‌های در دسترس، عوامل مهمی برای یافتن شغل مناسب هستند.

دسترسی به اشتغال دستمزدی همواره به عنوان یک امکان برای اشتغال افراد معلول باید در نظر گرفته شود. افراد معلول باید از نظر مهارت‌ها و دستاوردهای کاری خود و بدون توجه به ملاحظات ترحم آمیز در اشتغال دستمزدی مدنظر قرار گیرند. به این دلیل تحصیلات و آموزش مهارت‌های پایه، اهمیت زیادی دارد.

فرصت‌های اشتغال دستمزدی معمولاً در اقتصاد رسمی به‌دست می‌آید. به‌همین دلیل این نوع اشتغال در کشورهایی که از اقتصاد رسمی قوی برخوردار هستند، کارایی بالایی دارد. نکته مهم دیگر این که اشتغال دستمزدی ممکن است در درون اقتصاد غیررسمی هم وجود داشته باشد.

کادر ۲۴ فیلیپین

قاضی ایرنه

ایرنه در جزیره پالاوان فیلیپین در سال ۱۹۸۰ متولد شد. او از بدو تولد مبتلا به اسپینابیفیدا و به دنبال آن اختلال حرکتی شدید گردید. هر ساله او و مادرش برای انجام اصلاحات ضروری در بریس پشتی وی مجبور بودند مسافت طولانی و پرهزینه‌ای را از جزیره پالاوان تا مانیل طی کنند.

هم زمان با شروع طرح CBR بالاتا در پالاوان، کارگاه ارتز و پروتز نیز در پالاوان تاسیس و راه‌اندازی گردید. با این اقدام، دیگر نیازی به مراجعات مکرر و طی مسافت طولانی به مانیل نبود. برنامه CBR حمایت معنوی و اطلاع رسانی برای ایجاد و توسعه مغازه کوچک خواربار فروشی را برای افزایش سطح درآمد خانواده ایرنه، فراهم آورد. این کمک‌ها باعث شد تا ایرنه دوران مدرسه را با نمرات خوب به پایان برساند، حتی او توانست بورس تحصیلی دانشگاه را اخذ کند.

ایرنه با درجه ممتاز در رشته علوم سیاسی فارغ التحصیل شد و سپس در رشته حقوق ادامه تحصیل داد. در سال ۲۰۰۶ از دانشکده حقوق با نمرات بالا فارغ التحصیل گردید و بورس تحصیلی دیگری دریافت کرد به‌طوری‌که توانست امتحانات قضاوت را بگذراند. ایرنه اکنون به عنوان قاضی در دیوان عالی فیلیپین، مانند سایر قضات دیوان، کار می‌کند.

کادر ۲۵ لبنان

تسهیل اشتغال و تغییر نگرش ها

انجمن معلولان جسمی حرکتی لبنان اشتغال را رسالت اصلی خود می داند و عهده دار ارائه خدمت به معلولان در لبنان می‌باشد جایی که اقتصاد رسمی قوی دارد و اشتغال دستمزدی بهترین گزینه برای افراد معلول به شمار می‌رود. مدیر این انجمن اظهار می دارد: ما نیازهای متفاوت، اما حقوق یکسانی داریم.

هدف طرح های اشتغال زایی دستیابی به سه پیامد اصلی است :

۱. تغییر در نگرش بخش خصوصی، به طوری که کارفرمایان، افراد معلول را به عنوان کارکنانی بالقوه با ظرفیت تولید و قدرت خرید تلقی کنند. یک شاخص مهم افزایش درصد افراد معلول شاغل در کسب و کار خصوصی است.

۲. افزایش ظرفیت های افراد معلول، به عنوان مثال: افزایش دسترسی افراد معلول به برنامه‌های حرفه‌ای عادی و آموزش‌های فنی که منطبق با نیازها و شرایط افراد معلول و هم چنین واقعیت های بازار کار، باشد.

۳. تغییر در سیاست ها و اقدامات دولت، به عنوان مثال: نهادهای دولتی به طور مؤثر در تحقق اهداف حقوق معلولان فعالیت کنند، خط مشی های ملی از رویکردهای مبتنی بر اقدامات خیریه‌ایی و جداسازی به رویکردهای فراگیر سوق پیدا کند، دفتر اشتغال ملی به نحوه مناسبی برای دسترسی افراد معلول به تجهیزات کاربابی مجهز گردد.

برای دستیابی به چنین پیامدهایی، این انجمن افراد معلول شاغل و شرایط‌شان را مورد بررسی قرار می دهد، ارتباطات بین افرادی را که بالقوه قادر به کار می‌باشند را برقرار می کند و دوره های آموزشی ویژه افراد معلول با در نظر گرفتن مهارت‌های مورد نیاز کارفرمایان را سازماندهی می‌کند.

این انجمن مراکز مشاوره ویژه افراد معلول را تاسیس نمود. این مراکز به عنوان مرجعی برای کارفرمایان و افراد جویای کار معلول می‌باشد و وظیفه آن ها شامل ایجاد ارتباط با کارفرمایان برای مشخص کردن مهارت‌هایی که آن ها به دنبال آن هستند و سپس کمک به افراد معلول برای کسب این مهارت ها می باشد. انجمن هم چنین وب سایتی برای جویندگان کار معلول در اختیار دارد که هدف آن ایجاد ارتباط افراد جویای کار با فرصت‌های شغلی می‌باشد.

تونی، یکی از مراجعه کنندگان مرکز مشاوره شغلی این انجمن می‌باشد که کار بازسازی فیلم ها را در یک مرکز آرشیو فیلم انجام می دهد. او می گوید این انجمن برای من بسیار مهم استو آن ها با بسیاری از مراکز تجاری در ارتباط هستند و من از طریق این ارتباطات توانسته‌ام شغلی را که بسیار مورد علاقه‌ام است، پیدا کنم.

هدف

افراد معلول بتوانند از طریق اشتغال دستمزدی به فرصت‌های برابر کسب درآمد برای زندگی خود دسترسی یابند.

نقش CBR

نقش CBR قادرسازی افراد معلول برای دسترسی و حفظ اشتغال دستمزدی از طریق گسترش دسترسی و رفتار برابـر در محیط های کاری و هم چنین دسترسی به خدماتی که منجر به اشتغال دستمزدی می گردد، می‌باشد.

پیامدهای مطلوب

- افراد معلول از طریق اشتغال دستمزدی در بخش اقتصاد رسمی و غیررسمی درآمد کسب می‌کنند.
- کارفرمایان از طریق ایجاد محیطی فراگیر و قابل دسترس، افراد معلول را استخدام و حفظ می‌کنند.
- همکاران و مدیران درک کامل تری از موضوع معلولیت و نگرش های مثبت کسب می‌کنند.
- خدمات شغلی عادی در بخش‌های خصوصی و عمومی افراد معلول را دربرمی‌گیرد.
- افراد معلول اعتماد به نفس، تأمین اجتماعی و وضعیت درون خانواده و جامعه خود را از طریق اشتغال دستمزدی بهبود می بخشند.
- افراد معلول از طریق اشتغال دستمزدی در زندگی اجتماعی و اقتصادی مشارکت داده می‌شوند.

مفاهیم کلیدی

اقدامات ارتقاء اشتغال

بسیاری از کشورها قوانین و سیاست هایی را اتخاذ می کنند تا منجر به اشتغال افراد معلول در مشاغل عادی شود. این اقدامات شامل، سهمیه‌ها، اقدامات ضدتبعیض، اقدامات مثبت مربوط به اشتغال، حفظ شغل و یا برگشت به کار و ایجاد مشاغل جایگزین، است.

گزینه‌های اشتغال دستمزدی

سه نوع اصلی اشتغال برای افراد معلول عبارتند است:

اشتغال عادی

افراد معلول حق مشارکت در جریان عادی زندگی، بازارکار رقابتی، دستمزد مساوی با سایر کارکنان را دارا هستند. فرصت‌های اشتغال در بخش دولتی، غیردولتی و خصوصی شامل شرکت‌های چند ملیتی و کسب و کارهای در اقتصاد رسمی و غیررسمی موجود می باشد.

اشتغال حمایت شده

افراد معلول ممکن است برای مشارکت در محیط های کاری مربوط به اشتغال عادی به دو صورت مورد حمایت قرار بگیرند:

۱. کاریابی فردی همراه با حمایت در مواردی که یک فرد حمایت کننده آموزش های ضمن خدمت و حمایت های شغلی مورد نیازی که فرد معلول برای انجام کار مؤثر لازم دارد را به او ارائه می کند.

۲. گروه های کاری در مواردی که گروهی از افراد معلول مورد حمایت قرار می گیرند تا با یکدیگر در یک محیط عادی کار کنند یا به عنوان یک گروه کاری سیار فعالیت نمایند و خدمات قرار دادی را در جامعه انجام دهند. این خدمات نظیر: نظافت، باغبانی، امور خارج از منزل و نظافت اتومبیل می باشد.

اشتغال کارگاهی حمایت شده

برخی از افراد معلول که قادر به انجام و یا حفظ شغل خود بدون حمایت در شرایط رقابتی و یا آزاد نیستند، ممکن است تحت شرایط مراقبتی ویژه در کارگاه های حمایت شده، به کار گرفته شوند. معمولاً این کارگاه ها تنها افراد معلول را استخدام می کنند. دستمزدها و شرایط این کارگاه ها ممکن است با محیط های عادی جامعه تفاوت داشته باشد. برخی از کارگاه های حمایت شده فعالیت های مبتنی بر جامعه را در اشتغال حمایت شده و جریان عادی جامعه انجام می دهند و یا روش هایی مربوط به الگوهای تجاری و شرکت های اجتماعی را اتخاذ می کنند. برخی از کارگاه ها، دستمزدها و شرایط کاری ویژه ای فراهم می‌کنند به طوری که با مشاغل عادی موجود در جامعه برابری می کند.

فعالیت‌های پیشنهادی

ارتقاء آگاهی درباره ظرفیت‌های کاری و حق استخدام افراد معلول

افزایش آگاهی ها در خصوص ظرفیت کارکنان معلول اقدام بسیار مهمی است. این اقدام باعث می‌شود تا افراد معلول قادر باشند به اشتغال دستمزدی دست یابند. گروه هدف این فعالیت ها، کارفرمایان و سازمان‌هایشان، افراد معلول و سازمان‌هایشان، نهادهای دولتی، سازمان‌های غیردولتی، کارکنان و سازمان‌هایشان و خانواده‌هایشان و سایر اعضای جامعه می‌باشد. مشارکت دادن مقامات دولتی در این چنین فعالیت هایی بسیار سودمند است.

کادر ۲۶ باربادوس

ارتقاء فرصت‌های اشتغال از طریق سیاست گذاری

برای عادی سازی افراد معلول در مشاغل عادی، فدراسیون کارفرمایان باربادوس سندی "تحت عنوان ارتقاء اشتغال افراد معلول" تدوین کرد. وزیر تحول اجتماعی باربادوس اقای ترهور پرسکارد، تاکید کرد که اجرای راهبردهای مشخص شده در این سند مستلزم یک رویکرد همکاری بین بخشی است. او تاکید کرد که بسیاری از بخش های عمومی، خصوصی و غیردولتی می بایست تمایل کافی را برای اجرای به موقع برنامه ها داشته باشند. او افزود که برای تسهیل همکاری اعضای کابینه دولت حمایت گسترده ای را از برنامه ملی معلولیت ها از طریق ایجاد یک شورای مشورتی ملی در زمینه حقوق افراد معلول ارائه می کنند. این شورا وظیفه کنترل و تهیه گزارش های مربوط به پیشرفت افراد معلول در حوزه های اجتماعی و اقتصادی را بر عهده دارد.

درک محیط سیاست گذاری

قبل از آغاز فعالیت های آگاه سازی، شناخت موضوعات قانونی و سیاسی مرتبط با اشتغال افراد معلول، تعهدات کارفرمایان در خصوص اشتغال در بافت محلی از اهمیت بالای برخوردار است. برنامه‌های CBR می‌توانند با افراد معلول و سازمان‌هایشان برای اطلاع از سیاست های دولت ملی و محلی همکاری کنند و هم چنین در ایجاد خط مشی هایی که وجود ندارند، تلاش و مدافعه کنند. این نیز مهم است که کارفرمایان چارچوب های قانونی و سیاسی را درک کنند.

شناسایی راهبردهای مؤثرتر برای افزایش آگاهی

راهبرد های آگاه سازی شامل موارد زیر می‌باشد:

- جمع آوری اطلاعات در خصوص وضعیت قوانین موجود و در دسترس قرار دادن سازوکارهایی که به آسانی قابل درک باشد.
- آشنا کردن شرکت‌هایی که در حال حاضر سیاست فعالی در استخدام افراد معلول دارند و بهره‌برداری از توان آنها.
- همکاری سازمان‌های افراد معلول و فعالیت‌های که در خصوص معلولیت انجام می‌شود و استفاده از فعالان برجسته افراد معلولان به عنوان الگو های مطرح در جامعه.

ایجاد موقعیت های کسب و کار

چه منافع و مزایای برای کارفرمایانی که افراد معلول را استخدام می‌کنند وجود دارد؟

- کارفرمایان افراد معلول بطور دائم گزارش می دهند که افراد معلول در بهره وری، ایمنی و رسیدگی به امور مانند همتایان غیر معلول‌شان و یا بهتر از آنان هستند.
- هزینه پایین تر جایگزینی شغلی، افراد معلول اغلب بیشتر از همتایان شان در مشاغل خود باقی می‌مانند.

- افراد معلول مهارت‌هایی دارند که مورد نیاز بخش کسب و کار می‌باشد اعم از مهارتهای شغلی فنی و مهارت‌های حل مسئله در زندگی روزانه.
- مسئولیت اجتماعی بنگاه های اقتصادی به‌طور فزاینده‌ای در همه کسب و کارها حائز اهمیت است این که آن ها احساس می کنند می بایست دین خود را به جامعه و مشتریان شان که باعث موفقیت آن ها در تجارت شده اند ادا کنند.

کادر ۲۷ روسیه

حمایت و آموزش

اسپیکتوس یک سازمان غیردولتی است که به طور اختصاصی در حمایت از تلفیق اجتماعی و شغلی افراد معلول در منطقه پیرم روسیه فعالیت می کند. این فعالیت ها با مشارکت سازمان بین المللی معلولان، نهاد فدرال اشتغال منطقه پیرم و مرکز اطلاعات مرکزی و چهار مرکز سیار و یک وب سایت برای ارتقاء اشتغال و آموزش افراد معلول انجام می‌گیرد.

قادرسازی و کمک به افراد معلول برای کاریابی

ایجاد ارتباط بین خدمات ارجاعی و حمایتی

برنامه‌های CBR نیازمند اطلاعات به روز در خصوص خدماتی است که می تواند افراد معلول را در خصوص یافتن اشتغال دستمزدی مورد حمایت قرار دهد. این خدماتی شامل: خدمات عادی و اختصاصی است که آموزش های حرفه ای، کارآفرینی، مراکز توانبخشی پزشکی و حرفه‌ای، مشاوره شغلی و خدمات کاریابی شغلی را فراهم می آورد (هم در بخش عمومی و خصوصی). برنامه CBR می‌تواند در مرحله بعد ارتباط بین افراد معلول جویای کار و بخش‌های خدماتی اشاره شده را به‌وجود آورد و همچنین مناطقی که این خدمات در آن اجرای نمی‌شود را تحت پوشش قرار دهد.

بررسی و ارزیابی بازار کار

اطلاعات دقیق و روزآمد در خصوص بازار کسب و کار محلی برای حمایت از افراد معلول جویای استخدام مورد نیاز است. برخی اطلاعات نظیر اطلاعات دفتر بازرگانی محلی یا بخش دولتی مرتبط، نظیر وزارت کار، از قبل در دسترس باشند. اطلاعات ضروری در خصوص فرصت‌های شغلی را می‌توان از طریق یک تحقیق و بررسی ساده برای تعیین میزان نیازهای شرکت‌ها و نیازهای کاری آن ها و میزان افرادی که برای تصدی مشاغل در دسترس می‌باشند، انجام داد.

ارزیابی و حمایت از افراد معلول جویای کار

شناسایی افراد معلول جویای کار باید، بسیار حائز اهمیت است. علایق، اهداف، مهارت ها، استعدادها، انگیزش و نحوه ی حمایت خانواده باید ارزیابی گردد. از طریق مصاحبه می‌توان سطح تحصیلات، آموزش‌ها و سوابق کاری، فعالیت‌های روزانه،

اهداف و آرزوها را ارزیابی نمود و از طریق مشاهده می‌توان فعالیت‌های روزمره و مشاغلی که تجربه نموده‌اند را مشخص نمود.

کمک به تطبیق فرد با شغل

تطابق افراد معلول با شغل، ابزارها و تجهیزات بخش مهم و حیاتی در فرایند کاریابی است. این تطابق ها در زمینه تطابق شغل با مهارتهای افراد معلول و استعدادهایشان و نیازهای حمایتی بالقوه در محیط های کار می‌باشد. برای انجام تطابق مناسب، تجزیه تحلیل کار و شغل برای ارزیابی مناسب شغلی و مشخص کردن چگونگی انجام، مکان انجام کار و شرایط مناسب برای انجام کار و تعیین مهارتها و توانایی های ضروری، انجام می گیرد.

ارزیابی نیازهای حمایتی بالقوه

درک این که چگونه معلولیت در محیط کاری بر فرد معلول تأثیر می گذارد، این موضوع را می‌توان مستقیماً از طریق طرح سئوال از افراد معلول درباره ی نیازهاشان انجام داد. مشاهده افراد در محل کار یا فعالیت‌های روزانه می‌تواند سودمند باشد. از طریق این اطلاعات می‌توان، حمایت‌های مورد نیاز برای تطابق افراد در محیط های کاری را تعیین نمود، مواردی نظیر: زمان بیشتر برای انجام کار، نیاز به مترجم، تجهیزات خاص، کمک برای رفت و آمد.

آموزش برای افزایش مهارت‌هایی کاریابی

بسیاری از افراد معلول جویای کار، قادرند خود شغل‌شان را جستجو کنند. آموزش می‌تواند به افزایش مهارت‌های کاریابی کمک کند، به‌عنوان مثال این که چگونه فرد سوابق شغلی و فرم‌های درخواست را بنویسد، چگونه از تلفن یا مهارت‌های نامه نگاری استفاده کند و اینکه چگونه مصاحبه شغلی خود را بخوبی انجام دهد. علاوه بر موارد فوق فراهم کردن تسهیلاتی برای افراد معلول به نحوی که آن ها بتوانند برای کاریابی از آن ها استفاده کنند، سودمند خواهد بود. به عنوان مثال تلفن، کامپیوتر و میزتحریر.

کادر ۲۸ **کامبوج**

پیوند افراد جویای کار و مشاغل بلاتصدی

شورای مشاوران کسب و کار در کامبوج شامل گروهی از افراد داوطلب از پیشتازان کسب و کار است که برای توسعه اشتغال افراد معلول با همدیگر کار می کنند. یکی از فعالیت‌های این گروه شناسایی مشاغل بلاتصدی از طریق اعضایش و سپس ارتباط با سازمان های غیردولتی، مرکز ملی افراد معلول، برای شناسایی افراد معلول جویای کار و تطبیق آن ها با مشاغل می باشد.

حمایت از کارکنان معلول برای حفظ شغل

استفاده از شبکه های حمایتی موجود

بسیاری از افراد معلول از طریق خانواده‌هایشان و شبکه های اجتماعی موجود در جامعه می‌توانند حمایت‌های ضروری برای اشتغال و کاریابی را کسب کنند. به عنوان مثال تشویق بستگان و دوستان می‌تواند در شرایطی که کاریابی دشوار است سودمند باشد. فرد معلول همچنین می‌تواند از شبکه های اجتماعی برای انواع کمک های عملی استفاده کند نظیر کاریابی با کمک همسایگان و یا کاریابی و کسب اطلاعات شغلی از طریق دوستان و اعضای خانواده که شاغل هستند.

اطمینان از حمایت دائمی از طریق مربیان شغلی، مربیان تجاری و شرکای کاری

هنگامی که فرد معلولی استخدام می شود، برنامه CBR می بایست از در دسترس بودن کارکنان حامی، مربیان شغلی، کارکنان، اتحادیه های داوطلبان و ارائه حمایت مداوم برای کمک اطمینان حاصل کند و هم چنین حمایت های دائمی در خصوص مناسب سازی محیط کار انجام گیرد و برای کمک به کارفرما و کارکنان برای هر گونه مشکلی که ممکن است به وجود آید اطمینان حاصل شود و اطمینان از این که کارکنان به اندازه کافی کار خود را انجام داده اند. هم چنین این برنامه نیازمند پیگیری خدمات حمایتی است که اغلب توسط سازمان غیر دولتی یا خدمات شغلی یا CBR انجام می شود.

کادر ۲۹ هندوستان

موفقیت از طریق اراده و حمایت

سرینی برای یکی از بزرگترین شرکت های فناوری اطلاعات در هند به نام ویپو که ۴۴۰۰۰نفر را تحت استخدام دارد کار می کند. او دچار فلج مغزی است، او موقعیت فعلی اش را مدیون، اراده خود و پشتیبانی خانواده‌اش است. در دوران کودکی مادر و پدر سرینی تصمیم گرفتند که می بایست به فرزندشان بهترین فرصت ممکن در زندگی داده شود. تربیت و آموزش او تبدیل یک طرح مشترک میان اعضای خانواده گردید، سرینی و نزدیکانش همگی به او اعتماد داشتند.

وقتی سرینی ۱۲ ساله بود پدرش برای او یک دستگاه تایپ خرید و او به سرعت به صفحه کلید مسلط شد و تکالیف مدرسه‌اش را انجام داد. پس از اتمام مدرسه‌اش او یک دوره ی آموزشی ۶ ماهه کامپیوتر را طی کرد و توانست تمامی مهارت‌های اولیه کامپیوتر را فرا بگیرد. سپس او به‌عنوان داوطلب در انجمن افراد اسپاستیک به آموزش کامپیوتر به سایر دانش آموزان پرداخت. سپس اتفاق خوش یمنی رخ داد. معاون رییس ویپو از انجمن بازدید کرد، او سرینی را در حین کار دید و به او کاری پیشنهاد کرد. سرینی اکنون ۷ سال است که در این شرکت کار می کند. کارش اداره و سازماندهی کنفرانس ها و جلسات، ورود اطلاعات و سایر امور مربوط به کامپیوتر می باشد. اگرچه گفتارش دچار اختلال است اما عموماً به نحوه مؤثری با همکارانش از طریق پست الکترونیک ارتباط دارد.

ایجاد مشارکت و شبکه سازی در بخش اشتغال

برنامه‌های توانبخشی مبتنی بر جامعه برای کارکردن و کاریابی به تنهایی نمی‌توانند مؤثر باشند. در بسیاری از کشورها ممکن است نهادهای دولتی و سازمان های افراد معلول در این عرصه فعال باشند. گروه های تخصصی، به ویژه انجمن های کاردرمانگران می‌توانند در قادرسازی افراد معلول برای به‌دست آوردن شغل و یا حفظ آن فعالیت نمایند.

ترغیب سازمان های کارفرمایی برای استخدام افراد معلول

سازمان های کارفرمایی نهادهایی نظیر، اتاق بازرگانی، گروه هایی از باشگاه های روتاری[1]، انجمن های دانش آموختگان و سایر گروه‌ها را شامل می شود. این گروه‌ها می‌تواند اطلاعات مفیدی در مورد نیازهای نیروی کار، فرصت های شغلی، نیازهای مکان های شغلی، کمبود های آموزشی و سایر اطلاعات آموزشی را فراهم آورند.

مرکز تلفن بین المللی

برنامه‌های توانبخشی مبتنی بر جامعه همراه با سازمان‌های افراد معلول می‌توانند برنامه‌های تبلیغاتی را برای تشویق تمامی کارفرمایان (بزرگ، متوسط و کوچک) طراحی کنند و دلایل استخدام افراد معلول را تبیین کنند. با استفاده از این اقدامات و نمونه های ارائه شده، برخی از انجمن های کارفرمایان در حال حاضر در ترویج استخدام افراد معلول فعال هستند.

کادر ۳۰ سریلانکا

برطرف کردن موانع بر سر راه اشتغال

فدراسیون کارفرمایان سیلان شبکه کارفرمایان سریلانکا را در زمینه معلولیت ایجاد کرد. در این شبکه، گروهی از افراد فعال در عرصه تجاری گردهم آمده اند تا موانعی که افراد معلول با آن مواجعه هستند، رفع کنند. آن ها با سازمان موتی ویشن که سازمانی غیر دولتی بین المللی است، برای راه‌اندازی یک نمایشگاه کار برای افراد معلول جویای کار ارتباط برقرار کردند. موتی ویشن شرکت‌کنندگان را برمبنای نیازهای کارفرمایان و توانایی‌شان در بازار کسب و کار و از طریق آموزش مهارت‌های کاریابی غربالگری کرد. شرکت کنندگان این فرصت را پیدا کردند تا توانایی هایشان را در نمایشگاه ارائه دهند. این شبکه فعالیت‌های دیگری را با حمایت سازمان‌های دولتی و غیردولتی انجام می دهد. این فعالیت‌ها شامل فعالیت‌های آموزشی و افزایش آگاهی برای کارفرمایان از طریق تهیه نرم افزارهای آموزش زبان اشاره برای مدیران و تدوین یک "دستورالعمل" برای کارفرمایان سریلانکایی در مورد نحوه‌ی استخدام و به‌کارگماری افراد معلول در محیط های کاری بود.

۱- اعضای باشگاه روتاری در هر جامعه، از فعالان و نیروهای کیفی آن جامعه انتخاب می شوند و مأموریت اصلی آن ها ایجاد حلقه ی اتصال با حلقه های قدرت می باشد.

مشارکت با اتحادیه های بازرگانی و سازمان‌های کارگری

برنامه CBR می‌تواند با اتحادیه های بازرگانی و سازمان‌های کارگری همکاری کنند. تعهد این سازمان ها به برابری، همبستگی و عدالت اجتماعی برای ارتقاء و تسهیل فرصت ها و رفتار برابر موقعیت منحصر بفردی برای کارکنان معلول محسوب می شود. اتحادیه های بازرگانی می‌توانند رایزنی و مدافعه از حقوق افراد را در استخدام و حمایت از آن ها در حین کار به عمل آورند.

تشویق به استخدام افراد معلول در سازمان‌های غیردولتی

سازمان ها به‌خصوص آنهایی که در خصوص معلولیت، توانبخشی یا توسعه کار می‌کنند ضروری است در استخدام افراد معلول و خانواده‌های آن ها نقش فعالی داشته باشند. برنامه‌های CBR باید استخدام افراد معلول به‌خصوص زنان معلول را به‌عنوان کارکنان میدانی و کارکنان مدیریتی در اولویت قرار دهند. این امر به سازمان ارزش می دهند و منجر به بالا رفتن اعتبار برنامه و هم چنین پذیرش آن توسط افراد معلول و خانواده های آن ها می شود. به دلیل تجربه افراد معلول و درک مناسب آن ها از موضوعات مرتبط با معلولیت، افراد معلول شاغل در برنامه CBR می توانند به عنوان یک الگو برای برنامه های باشند که تلاش می شود به آن دست یابند.

خدمات مالی

مقدمه

خدمات مالی شامل، پس‌اندازها[1]، اعتبارات مالی[2]، کمک‌های مالی[3]، بیمه[4] و خدمات نقل و انتقال[5] پول می‌باشد. اعتبارات مالی خرد به‌طور خاص به وام‌های مالی در مقیاس کوچک اشاره دارد و نیازهای مالی اعتباری مشتریان را مرتفع می‌کند، در حالی‌که خدمات مالی خرد دامنه وسیع‌تری از خدمات مالی مانند: پس‌اندازها، بیمه‌ها، وام‌های مسکن، نقل و انتقال پول، دسترسی به کسب و کارهای فردی و کوچک را دربرمی‌گیرد. یک مؤسسه خدمات مالی خرد محلی ممکن است فعالیت‌های توسعه‌ای نظیر، آموزش مهارت‌های کارآفرینی و زندگی، مشاوره در زمینه موضوعاتی مانند: سلامت و تغذیه، رعایت اصول بهداشتی، بهبود شرایط زندگی و اهمیت آموزش و پرورش کودکان را نیز انجام دهد.

کمک‌های مالی غیررسمی از درون جامعه - اعضای خانواده، سازمان مذهبی، همسایگان، دوستان، گروه‌های خودیار - همواره از ویژگی جوامع فقیر بوده است و برای بقاء آن ها ضروری است. سایر انواع خدمات مالی رسمی شامل تعاونی‌ها، بانک‌های روستایی، مؤسسات مالی و اعتباری، وام‌دهندگان سنتی، بانک‌های بازرگانی و مؤسسات خدمات مالی است. این خدمات به فقرا کمک می‌کند تا از افراد رباخوار و دلالان دوری کنند، کسانی که عموماً بیشترین حد تلاش‌شان تمرکز بر فقیرترین افراد است. بسیاری از افراد فقیر نمی‌توانند به علت عدم داشتن وثیقه و یا ضامن، از خدمات مالی رسمی بهره‌مند شوند. این در حالی است که بسیاری از افراد معلول حتی اوراق بهادار مناسب (سفته و چک) یا دارایی یا مکانی برای زندگی هم ندارند، بدین ترتیب آن ها واجد شرایط دریافت خدمات مالی نیستند. برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه باید این موارد را تسهیل و تدبیر نماید.

کادر ۳۱ لائوس

خدمات سرمایه گذاری برای حمایت از فعالیت‌های درآمدزا

افراد معلول برای دسترسی به خدمات مالی برای ایجاد فعالیت‌های اقتصادی با مشکلات زیادی مواجه هستند. برای رفع این مشکلات طرح CBR در مناطق دورافتاده استان ساوان ناخت در لائوس، صندوق پس انداز روستا را به‌عنوان گزینه‌ای برای پیوستن افراد معلول به جامعه و غلبه بر مشکلات خود، مورد حمایت قرار داد.

در روستای فوکسای در منطقه سیپون لائوس شورای مالی روستایی تشکیل شد که مرکب از افراد معلول و غیرمعلول بود. آموزش برای روستاییان درخصوص پس‌انداز، مدیریت و حسابداری از طریق گروه CBR فراهم شد. عضویت در صندوق، فراگیر و آزادانه برای تمامی شهروندان روستا بود، تا از امر اطمینان حاصل شود که افراد معلول بخشی از فرایند تصمیم گیری در درون جامعه شان هستند. اعضای صندوق مبلغ مشخصی را ماهانه سپرده گذاری می کنند، که از طریق جمع آوری این سپرده ها، وام های چرخشی تأمین می‌شود. افراد معلول در اولویت دریافت وام برای اجرای فعالیت‌های کمک درآمد قرار دارند.

1- Saving
2- Credit
3- Grant
4- Insurance
5- Money Transfer

کادر ۳۲ هندوستان

گردهم آمدن برای پس انداز

هزاران گروه خودیار در سرتاسر هندوستان وجود دارند، با جمع‌آوری اندوخته‌های مالی آن ها میلیون‌ها روپیه به‌دست می‌آید. با این دارایی‌های مالی، گروه‌های خودیار می‌توانند برای گرفتن وام‌های قابل توجه از بانک‌ها وارد مذاکره شوند. بهره‌گیری از موجودی این پس‌اندازها می‌تواند به‌عنوان وثیقه آن ها را قادر سازد تا پروژه‌های بزرگتر را اجرا کنند و با فقر مبارزه کنند.

یک گروه خودیار افراد معلول ۱۲ عضو دارد (۹ مرد، ۳ زن)؛ ۱۰ نفر از آن ها مبتلا به فلج اطفال، یک نفر دچار اختلال شنوایی است و یک نفر مشکل یادگیری داشت.

هر عضو از گروه ۳۰ روپیه معادل ۰/۶۶ دلار در ماه پس‌انداز می‌کند. با این پس‌انداز ماهانه مبلغ ۳۶۰ روپیه معادل ۸ دلار در بانک پس‌انداز می‌شود. اعضای گروه ممکن است از گروه وام بگیرند. بازپرداخت وام شامل بهره ماهانه ۲ درصد در هر ماه معادل ۲۴ درصد سالیانه می‌شود. بازپرداخت عموماً یک دوره‌ی ۶ ماهه را شامل می‌شود.

نمونه هایی از وام‌ها برای اعضای گروه شامل موارد زیر می‌شود:

- خانومی که مبلغ ۱۰۰۰ روپیه معادل ۲۲/۲ دلار برای تهیه مواد لازم برای ساخت چوب بازی هاکی وام دریافت کرد. او از طریق درآمد حاصل از این هنر دستی قادر است از مادرش مراقبت کند.
- خانم دیگر که ۱۰۰۰ روپیه معدل ۲۲.۲ دلار برای تهیه مواد قلابدوزی وام گرفت. او حدود ۳۰۰ روپیه معدل ۶.۶ دلار در هفته به‌دست آورد و از مادر سالمندش مراقبت می‌کند. او مهارت قلابدوزی را از طریق برنامه‌های آموزشی دولت آموخته است.
- مرد جوانی از گروه ۵۰۰ روپیه معدل ۱۱ دلار برای شهریه دانشگاه وام گرفت. او در رشته اقتصاد و امور اجتماعی مدنی درس می خواند و هدفش معلم شدن است. او یک کمک هزینه تحصیلی از دولت دارد، که آن را در پایان سال دریافت خواهد کرد. تا زمان دریافت کمک هزینه او مخارج خود را از طریق دریافت وام از گروه خودیار تأمین می کند و زمانی که کمک هزینه را تحصیلی اش را دریافت کرد، وام گروه خودیار را بازپرداخت می کند.

گروه در خصوص میزان بهره وام خودش تصمیم می گیرد، تمامی میزان بهره وام‌ها به‌عنوان درآمد گروه محسوب می‌شود، در نتیجه اعضاء از پرداخت وام متضرر نمی گردند.

هدف

افراد معلول و خانواده آن ها دسترسی برابر به خدمات مالی برای حمایت و توسعه فعالیت های اقتصادی و بهبود استانداردهای زندگی شان را داشته باشند.

نقش CBR

نقش CBR شناسایی، تسهیل و ارتقاء دسترسی افراد معلول به خدمات مالی است.

پیامدهای مطلوب

- افراد معلول به کمک های مالی، وام‌ها و سایر اشکال کمک‌های مالی از سوی دولت یا مؤسسات خصوصی که بر اساس شاخص های فقر کار می کنند، دسترسی دارند.
- دسترسی به خدمات مالی افراد معلول را قادر می‌سازد نیازهای خود را برآورده کنند و کسب و کار کوچک خود را برای کسب درآمد راه‌اندازی و یا توسعه دهند.
- افراد معلول، به‌ویژه زنان، بر منابع مالی‌شان کنترل و مدیریت پیدا می‌کنند.
- تأمین کنندگان خدمات مالی قوانین، خدمات و محیط شان را برای شامل سازی افراد معلول، تطبیق می دهند.

مفاهیم کلیدی

انواع خدمات مالی

پنج نوع اصلی خدمات مالی وجود دارند: پس‌اندازها، اعتبارات، کمک هزینه‌ها، بیمه و خدمات نقل و انتقال پول.

پس‌اندازها

پس‌انداز نوعی عادت مبتنی بر نظام ارزشی خوداتکایی است. پس‌انداز منظم حتی در مقادیر خیلی کوچک به فرد امکان می دهد تا فرصتی عملی برای یادگیری مدیریت پول پیدا کند. پس‌انداز منجر به سرمایه مالی می‌شود، افزایش آن منجر به احساس خودارزشی و همبستگی گروهی شده و اعتباری برای دسترسی به خدمات مالی می‌شود. هر فردی هرچقدر که فقیر باشد می‌تواند پس‌انداز داشته باشد و داشتن معلولیت نباید دلیلی برای عدم پس‌انداز باشد و افراد معلول نباید معلولیت‌شان را بهانه‌ای برای عدم پس‌انداز محسوب نمایند.

پس‌انداز می‌تواند برای هزینه های تحصیل، آموزش یا فعالیت‌های اقتصادی استفاده شود. بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی نیاز به نوعی از پس‌اندازهای شخصی دارد. مؤسسات قرض‌دهنده، نگاه مثبتی به اعضای جدید که توانایی مالی آن ها به‌صورت نقدی و یا غیرنقدی ثابت نشده است، ندارند.

اعتبارات

اعتبار نوعی وام است که اغلب با بهره‌اش در یک دوره زمانی مشخص بازپرداخت می‌شود. اعتبارات می‌توانند بـه روش‌هـای متفاوتی از طریق گروه‌های خودیار، تعاونی‌های مالی و اعتباری، مؤسسات سرمایه های مالی خرد و بانک‌های بازرگانی ارائـه گردند.

کمک هزینه ها

کمک هزینه ها ممکن است به‌صورت نقدی یا غیرنقدی نظیر ابزارها و تجهیـزات، حیوانـات یـا ابزارهـای کشـاورزی تـامین گردند. آن ها اغلب از طریق برنامه‌های دولتی، سازمان‌های غیردولتی، مؤسسات خیریه، انجمن‌هـای ملـی یـا سـایر اشـکال کمک‌های داوطلبانه تأمین می‌گردند.

بیمه

انواع مختلفی از بیمه‌ها وجود دارد نظیر بیمه محصولات کشاورزی، بیمه درمانی و عمر. تأمین کنندگان بیمه گاهی خدمات بیمه را به‌عنوان خدمتی مکمل برای اعتبارات ارائه می دهند. برخی نیز ارائه دهنده بیمه از کارافتادگی هستند که سـازوکار مهم و پیشگیرانه‌ای برای کمک‌های اقتصادی در شرایط سختی است که ممکن است در هنگام از کارافتادگی و یا معلولیـت رخ دهد.

روش های نقل و انتقال پول

برای آن ها که نمی‌توانند کار کنند و یا وابسته به حمایت جامعه خود هستند، دسترسی کارآمد و آسان بـه سیسـتم نقـل و انتقال پول بسیار حائز اهمیت است. در برخی کشورها ممکن است یک سیستم غیر رسمی که به بانک هـا متصـل نیسـتند مورد استفاده قرار گیرد . دسترسی به روش های نقل و انتقال پول ممکن است برای شروع کسب و کار مورد نیاز باشد.

انواع تأمین کنندگان خدمات مالی

تأمین کنندگان خدمات مالی را می‌توان به‌طور کلی به سه گروه تقسیم نمود: تـأمین کننـدگان خـدمات تخصصـی، تـأمین کنندگان خدمات غیررسمی و تأمین کنندگان خدمات غیرتخصصی.

تأمین کنندگان خدمات تخصصی

سازمان‌های مختلف، انواع متفاوتی از خدمات مالی را تأمین می کنند. به عنوان مثـال، شـرکت هـای بیمـه‌ای کـه خـدمات بیمه‌ای و شرکت‌های نقل و انتقال پول نظیر وسترن اونیون که خدمات نقل و انتقال پول ارایه می‌دهند. بانک‌های بازرگـانی به‌طور معمول تمامی انواع خدمات مالی را ارائه می‌دهند، درحالی‌که پست بانک ها اغلب تنها حسـاب‌هـای پـس‌انـداز ارائـه می‌دهند. مؤسسات مالی خرد تخصصی می‌توانند به‌صورت به‌هم پیوسته به عنوان سازمان‌هـای غیـر دولتـی، شـرکت هـای مالی و حتی بانک‌ها که اغلب تنها تأمین کننده اعتبار هستند، کار کنند. ولی عموماً ارائه دهنده خدماتی نظیر پـس‌انـدازها،

نقل و انتقال پول و خدمات بیمه‌ای هستند. تعاونی‌های مالی و اعتباری نیز، ارائه دهنده ی پس‌انـدازها و خـدمات اعتبـاری برای اعضای خود هستند.

تأمین کنندگان غیررسمی

دومین گروه های خودیار، ایجاد صندوق وام چرخشی بسیار متداول است که در بعضـی از کشـورها بـه سیسـتم چـرخ و فلـک معـروف اسـت و در کشورهای دیگر نام های دیگری دارد، در ایـن سیسـتم گروهـی از مـردم مقادیر کوچکی را به‌طور هفتگی و یا ماهانـه بـه عنـوان سـهم بـه‌صـورت داوطلبانه می‌پردازند. سپس مقادیر جمع‌آوری شده به صورت وام و کمک هزینه به دیگر اعضاء پرداخت مـی‌شـود. ایـن سیسـتم و گـروه اغلـب بـه انجمن پس‌انداز و اعتبار در گردش (روسکا) معـروف اسـت. ایـن فعالیـت یکی از فعالیت‌های جاری بسیاری از گروه‌های خودیار می‌باشد (به بخـش خوداشتغالی و مؤلفه توانمندسازی، گروه‌های خودیار مراجعه کنید).

چنین طرح‌های سنتی به صورت شیوه های کارآمد بانکی در سطح جامعه ارائه می‌شود. به صورتی که اعضاء مـی‌تواننـد بـه صورت آسان پس‌انداز کنند و به شیوه دوره‌ای برای تأمین هزینه‌های خاص خود، وام دریافت کنند. این سیستم‌ها بـه طـور غیررسمی پس‌انداز را در سطح جامعه راه‌اندازی و جمع‌آوری می‌کنند و عملکرد آن ها بر مبنای اعتماد، همبستگی گروهـی و سرمایه اجتماعی است.

تأمین کنندگان غیرتخصصی

سازمان‌های غیردولتی غیرتخصصی، اغلب شامل موسسات مذهبی، سازمان‌های افراد معلول و نهادهای دولتـی هسـتند کـه خدمات مالی را در شکل کمک هزینه و وام ارائه می‌دهند. سازمان‌های غیرتخصصی سازمان‌هایی هستند کـه وظیفـه اولیـه شان خدمات مالی نیست بلکه خدمات مالی را به عنوان فعالیت فوق برنامه انجام می‌دهند.

نقاط قوت تأمین کنندگان غیر تخصصی شامل موارد زیر است:

- وام‌ها ممکن است با آموزش مهارت‌های فنی و کسب و کار ادغام و ارائه شوند.
- این وام‌ها ممکن است به‌صورت نقدی و یا غیرنقدی ارائه شوند، مثلا بعد از یک دوره آموزش مهارت‌ها، آموزش‌گیرندگان ممکن است ابزار، ماشین خیاطی یا وسایل کمکی نظیر ویلچر دریافت کنند.

نقاط ضعف شامل موارد زیر است:

- زمان و تجربه حرفه ای که برای انجام خدمات وام مورد نیاز است اغلب قابل ارزیابی نیست.
- ارزیابی اولیه مراجعین معلول ممکن است به خوبی انجام نشود به‌طوری که دریافت‌کنندگان وام از بین کسانی انتخاب شوند که علاقه و استعداد برای استفاده موفقیت‌آمیز از آن را نداشته باشند.
- نرخ های سود اغلب تحت تأثیر یارانه ها هستند و فشار برای بازپرداخت آن اغلب ضعیف است.
- هزینه راه‌اندازی یک طرح اعتباری ممکن به صورت نامتناسبی در رابطه با پیامدهای به‌دست آمده بالا باشد. به طور خاص از دست رفتن تدریجی سرمایه وام از طریق کاهش بازپرداخت وام ممکن است منجر به عدم پایداری طرح گردد.

فعالیت‌های پیشنهادی

ترویج عادت پس انداز

پس‌انداز اساس توسعه امرار معاش موفق، به‌خصوص برای افراد فقیر و آسیب پذیر جامعه می‌باشد. اگر فردی نیاموخته که باید پس‌انداز کند، توصیه نمی‌شود که وام دریافت کند. پس‌انداز، درس ازخودگذشتگی و قرار دادن چیزی برای نیازهای آینده است. این عمل، دانش و عادتی اساسی برای بازپرداخت هرگونه وامی در آینده است. در عین حال ایجاد سرمایه‌هایی از طریق پس‌انداز در بهبود وضعیت افراد برای دسترسی به خدمات مالی خرد و استفاده مؤثر از اعتبارات مالی خرد مؤثر خواهد بود.

عضویت در گروه‌های پس‌انداز غیررسمی نظیر روسکا می‌تواند دسترسی به خدمات مالی را فراهم آورد. با این حال دسترسی به چنین گروه‌هایی متضمن آن است که افراد معلول بتوانند و مایل باشند به صورت هفتگی یا ماهانه مقادیر مورد نظر را پس‌انداز کنند. البته این اقدامات نیاز به این دارد که این گروه‌ها تمایل داشته باشند که افراد معلول را به عضویت بپذیرند. این امر اغلب دشوار است چون این گروه ها، مانند سایر اعضای جامعه به طور کلی تمایل به این دارند که افراد معلول را طرد کنند. برای پاسخ به این مشکل، افراد معلول گروه‌هایی نظیر روسکا را برای خودشان تاسیس کرده‌اند.

برنامه‌های CBR می‌توانند برای ایجاد انگیزه و آموزش افراد معلول و خانواده آن ها برای پس‌انداز اقدامات زیر را انجام دهند:

- کمک به سازمان‌دهی گروه‌های پس‌انداز درمیان افراد معلول؛
- کمک به افراد برای گشایش حساب بانکی در مؤسسات معتبر؛
- کمک به افراد معلول برای عضویت در گروه‌های خودیار و گروه‌های مشابه نظیر گروه‌های پس‌انداز؛
- ایجاد ظرفیت در اعضای گروه در مدیریت اداری و مالی.

کادر ۳۳ هندوستان

گروه های خودیار فراگیر سبب تغییر می شوند

چیتانالیا، سازمانی غیردولتی است که در ۶ ناحیه زاغه‌نشین دهلی در هندوستان فعالیت می‌کند. مردم فقیر از جمله افراد معلول را تشویق می کنند که گروه های خودیار تشکیل دهند. میزان و مقدار سرمایه گذاری از طریق سیستم گروه‌های خودیار باعث ایجاد تفاوت‌هایی در زندگی بسیاری از مردم فقیر شده است. چیتانالیا شامل ۵۷۸ گروه خودیار است که در ۶ ناحیه کار می کند و موجودی مالی‌شان قابل توجه است. منابع مالی جمع‌آوری شده- پس‌انداز - از طریق چنین گروه‌هایی در طول یک سال برای بهسازی خانه، پرداخت بدهی، پرداخت صورت‌حساب، آموزش، مسافرت، ازدواج، کسب و کار، تعمیر وسیله نقلیه، هزینه های پزشکی، هزینه های کفن و دفن، خرید گاری دستی، هزینه‌های جشنواره‌ها، راه‌اندازی مغازه خرده فروشی، افتتاح حساب بانکی، خرید سیلندر گاز، تهیه کتاب های مدرسه و خرید تلویزیون پرداخت می‌شود.

در این برنامه، افراد معلول و مادران کودکان معلول در گروه‌های عادی موجود در جامعه تلفیق می‌شوند و گروه‌های خاص افراد معلول ایجاد نمی‌شود. ۶ درصد اعضای این گروه‌ها را افراد معلول تشکیل می‌دهند.

مقابله با خود محروم سازی[1]

تجارب تکرار شونده محرومیت و طرد شدن و همچنین مراقبت بیش از اندازه در طول دوران کودکی می‌تواند منجر به از فقدان عزت نفس و اعتماد به‌نفس شود. این شرایط به آسانی باعث می شود که فرد خود را از خدماتی نظیر اعتبارات مالی خرد و سایر خدمات محروم کند. شکل دیگر خود محروم سازی توقع دریافت کمک های خیریه در میان افراد معلول و خانواده آن ها است.

غلبه کردن بر موانع خود محروم‌سازی می‌تواند دشوار باشد مگر این‌که این موانع به چالش گرفته شوند. افراد معلول ممکن است از سایر انواع مداخلات بهره‌مند نشود. سازمان‌های افراد معلول و برنامه‌های CBR نقش مهمی در کمک به آن ها برای انجام دادن این مسئولیت از طریق ارائه مشاوره های دقیق و حساس دارند.

1- self exclusion

کادر ۳۴ اوگاندا

تعمیرگاه دوچرخه اوساک

اوساک اهل کشور اوگاندا است و در کودکی مبتلا به فلج اطفال شده است، این بیماری مشکلات حرکتی شدیدی برای او به همراه داشت و اعتماد به نفسش را تضعیف کرد. او تصور نمی کرد که بتواند از خانواده اش حمایت کند اما از طریق برنامه CBR آموزش نحوه ی تعمیر دوچرخه را آموخت. بعد از سه ماه، اوساک نه تنها مهارت‌های ضروری را به‌دست آورد بلکه توانست با مدیریت سرمایه های خود، ابزار اولیه و اساسی برای کارش را خریداری کند. اوساک اکنون کسب و کار خیلی خوبی در زیر یک درخت دارد. همیشه صفی از مشتریان دائمی را دارد و چهار شاگرد تحت نظر او کار می‌کنند (دو نفر از آن ها معلول هستند). او جهشی را در بخش ابزار یدکی ایجاد کرد. او برای بازکردن یک موسسه مالی خرد برنامه‌ریزی کرده است و آخرین برنامه‌اش تاسیس یک کارگاه دائمی است که از طریق گرفتن وام درصدد این کار است.

شناسایی الگوهایی موفق

افراد معلول نیاز به الگوهای مثبتی برای ایجاد انگیزه و مهار مشکلات خوداشتغالی خود دارند. چنانچه کارآفرینان موفق معلول در بسیاری از جوامع در برنامه‌های CBR درگیر شوند نه تنها قادر خواهند بود افراد معلول را تشویق کنند، بلکه می‌توانند در تغییر نگرش‌های منفی جامعه به‌طور عام و به طور خاص در خدمات مالی خرد تاثیر بگذارند.

کادر ۳۵ چین

وانگ یک نمونه موفق

وانگ در یک منطقه دورافتاده کوهستانی در چین زندگی می‌کند، بعد از یک حادثه او قدرت دیدش را از دست داد. این حادثه برای خانواده یک مصیبت بود زیرا دیگر او نمی‌توانست شغل کشاورزی را ادامه دهد. اما از طریق برنامه CBR او مهارت تحرک و جهت یابی و استقلال فردی را آموخت. او پس از آموزش ماساژ، وام گرفت و کارش را در نزدیک شهرش آغاز کرد. او اکنون در کار ماساژ پیشرفت کرده است و ۱۰ نفر از افراد دچار اختلال بینایی را استخدام کرده است به‌طوری که او اکنون می‌تواند به‌طور کافی از خانواده‌اش و تحصیل دو خواهرش حمایت کند. او هم چنین ۶۰ نفر از افراد دچار اختلال بینایی را در زمینه ماساژ آموزش داده است و به‌عنوان یک الگوی موفق در منطقه‌اش شناخته می‌شود.

تسهیل دسترسی به خدمات مالی عادی

افراد معلول بایستی به‌طور مساوی با افراد غیر معلول به خدمات مالی دسترسی داشته باشند. تأمین کنندگان خدمات مایلند، افراد معلول را به‌دلیل موانع فیزیکی، فرهنگی، نگرش های منفی موجود میان کارکنان، خارج از چرخه خدمات مالی نگه دارند. برنامه‌های CBR می‌توانند فرایند دسترسی را به روشهای زیر تسهیل کننده انجام دهند:

- دادخواهی برای دسترسی برابر افراد معلول به خدمات عادی جامعه؛
- شناسایی تأمین کنندگان خدمات مالی و معرفی کارآفرینان معلول به عنوان مشتریان بالقوه؛
- کمک کردن به تأمین کنندگان خدمات مالی برای اینکه نسبت به معلولان حساس باشند به طوری که مشتریان معلول بیشتری را تحت پوشش قرار دهند؛
- ترویج تفکر اشتغال شایسته کارکنان معلول واجد شرایط به منظور ارائه دادن خدمات مالی؛
- تشویق تأمین کنندگان خدمات مالی به این‌که نیازهای مشتریان معلول را در نظر داشته باشند. هم چنین کارکنان در خصوص توجه به شرایط محیطی مناسب و برخورد مناسب با مشتریان آموزش داده می‌شوند؛
- آموزش افراد معلول در خصوص چگونگی استفاده از خدمات مالی و میزان انتظاری که از خدمات می‌بایست داشته باشند؛
- کمک به زنان معلول برای دسترسی به خدمات مالی؛ زنانی معلولی که سرپرست خانوار هستند اغلب مسئول مراقبت از کودکان و هم چنین پدر و مادر سالمند خود نیز هستند و نیاز به کنترل و مدیریت مالی برای تأمین نیاز های خانواده خود دارند.

کادر ۳۶ **اتیوپی**

کمک به پرداخت وام‌های مطمئن

در اتیوپی زنان معلولی که در کسب و کار های تجاری مشغول به کار هستند به اعتبارات یک موسسه خدمات مالی خرد بنام گاشا ام اف ای دسترسی دارند. این خدمات از طریق اقدامات طرح سازمان جهانی کار بدست آمده است. طرح سازمان جهانی کار ایجاد هماهنگی با گاشا از طریق مذاکره بود. به موجب این طرح درخواست‌های وام زنان کارآفرین معلول با معیارهای یکسان با زنان غیرمعلول مورد بررسی و تایید قرار می‌گیرند. از آن جا که مؤسسات مالی تمایلی به اهداء وام به گروهی از مشتریان پرخطر ندارند، صندوق ضمانت از اعتبار مالی به‌منظور ایجاد اعتماد برای نهادهای مالی وام دهنده تشکیل گردید. این طرح هم چنین آموزش‌هایی در زمینه معلولیت به کارکنان موسسه ارائه داد. بالغ بر ۱۵۰ زن معلول تاکنون وام هایی از موسسه خدمات مالی خرد دریافت کرده اند.

تأمین اجتماعی

مقدمه

تأمین اجتماعی اقدامی است در جهت ایجاد شبکه‌ای امن برای حمایت از مردم فقیر و کسانی که به‌دلیل بیماری، معلولیت و یا کهولت سن قادر به کار کردن نبوده و نمی‌توانند برای امرار معاش خود درآمدی کسب نمایند.

در کشورهای با درآمد بالا، اکثریت مردم از تأمین اجتماعی در قالب کمک‌های رفاهی و اجتماعی و یا حقوق بازنشستگی، چه از طرف دولت و یا بخش خصوصی یا هر دو برخوردار می‌شوند. هم چنین اکثر افراد به مراقبت‌های بهداشتی، که توسط مالیات یا حق بیمه تأمین می‌شود، دسترسی دارند. در این کشورها، اگر افراد نتوانند کار کنند، برای ممانعت از گرفتار شدن آن ها در چنگال فقر ناشی از بیکاری، کمک هزینه بیکاری، کمک هزینه از کارافتادگی و یا کمک به شکل های دیگری دریافت می‌کنند. برای افرادی که به‌دلیل حادثه در محل کار، یا بیماری دچار معلولیت می‌شوند، اقدامات تأمین اجتماعی ممکن است شامل پرداخت غرامت، تداوم دریافت حقوق و هزینه‌های مراقبت باشد. افراد معلول ممکن است به اشکال مختلف از کمک‌های مالی، از قبیل کمک هزینه حمل و نقل و یا مستمری ناتوانی برخوردار شوند. در این کشورها، اقدامات تأمین اجتماعی به‌منظور تضمین دسترسی به کالاها و خدمات ضروری برای داشتن یک زندگی محترمانه طراحی شده‌اند.

در کشورهای کم درآمد وضعیت متفاوت است و تا حد زیادی وابسته به قدرت اقتصاد و منابع دولتی است، به‌طور کلی عده کمی از مردم از خدمات تأمین اجتماعی برخوردار هستند. حقوق بگیران رسمی ممکن است از حقوق بازنشستگی و سایر خدمات تأمین اجتماعی برخوردار باشند، اما اکثریت افراد اغلب برای بقای اقتصاد خود که در آن هیچ حمایت رسمی در برابر از دست دادن درآمد در سن پیری، و یا به دلیل بیماری و معلولیت وجود ندارد، تلاش و مبارزه می‌کنند. مراقبت‌های بهداشتی عمومی ممکن است ناکافی باشد و افراد فقیر توان مالی استفاده از مراقبت‌های بهداشتی خصوصی را نداشته باشند. افراد معلول ممکن است قادر به تأمین تجهیزات و لوازم اساسی لازم برای یک زندگی با عزت نباشند.

اکثر مردم، چه افراد غیرمعلول و چه افراد معلول در کشورهای کم درآمد متکی بر سیستم‌های غیررسمی تأمین اجتماعی در خانواده و جامعه محلی هستند. برای افراد معلولی که نمی‌توانند به دلیل شدت معلولیت و اختلال بیشتر کار کنند، تأمین اجتماعی تنها گزینه است.

بر اساس کنوانسیون حقوق افراد معلول (۳) دولت‌های عضو باید حق معلولین را برای تأمین اجتماعی و برخورداری از آن حق، بدون تبعیض به‌واسطه معلولیت به رسمیت بشناسند و اقدامات مناسبی را برای حمایت و ارتقا این حقوق شامل این موارد اتخاذ نمایند: دسترسی به مواد غذایی، پوشاک، آب سالم، خدمات قابل تهیه و خریداری، وسایل کمکی مورد نیاز معلولان، تأمین اجتماعی و برنامه‌های کاهش فقر، کمک‌های آموزشی، مشاوره‌ای و مالی مناسب و مراقبت دوره نقاهت، برنامه‌های مسکن دولتی و مزایا و برنامه‌های بازنشستگی.

کادر ۳۷ زیمباوه

چشمان ریز بین اوفا

اوفا یک کاربر صندلی چرخدار در بلاوایو، در کشور زیمبابوه است. او در بازار میوه و سبزیجات می‌فروشد و عضو چهار گروه مختلف پس‌انداز است:

- گروه زنان شکل گرفته توسط یک سازمان معلولان غیردولتی محلی؛
- گروه کلیسا؛
- گروه پس‌اندازهای کوچک ؛
- انجمن ساکنان.

در هر یک از این گروه‌ها او به نوعی در امر پس‌انداز مشارکت دارد.

- در گروه زنان، او در نوعی پس‌انداز بیمه، تحت عنوان "بیمه تدفین" شرکت دارد.
- بعد از فوت، خواهرزاده‌های او می‌توانند مبلغ قابل توجهی یک‌جا برای مراسم تشییع جنازه و تدفین دریافت کنند.
- در کلیسا، او عضو یک گروه پس‌انداز است که برای تهیه وسایل ضروری خانوار پس‌انداز می‌کند.
- گروه سوم روسکا (انجمن اعتبار و پس انداز چرخشی) است که متشکل از پنج دوست می‌باشد (جزء خدمات مالی را مشاهده کنید)؛ با خرید میوه از عمده‌فروشی به‌صورت دوره‌ای، او می‌تواند حجم خرید و فروش خود را افزایش دهد.
- انجمن ساکنان که او به آن تعلق دارد تضمین می‌کند که اجاره و صورت حساب‌های عمومی ساختمان محل سکونت‌شان به‌طور منصفانه و مساوی دریافت می‌شوند و صرف بهبود ساختمانی که او آن را اجاره کرده شود.

با وجود درآمد کم از فروش میوه و سبزیجات، اوفا نشان می‌دهد که درآمد کم لزوما منجر به فقر فردی نمی‌شود. صرفه‌جویی و شرکت در گروه‌های پس‌انداز او را قادر ساخته تا زندگی خود را اداره کند و از خواهرزاده‌هایش برای رفتن به مدرسه حمایت کند. در نبود هرگونه شبکه حمایتی دولتی محلی، شیوه‌های حمایت‌های مبتنی بر جامعه در کشورهای کم درآمد برای میلیون‌ها نفر از افراد معلول ضروری هستند.

اوفا می گوید : "من از خدا می‌ترسم. نمی‌توانم از پول با بی‌احتیاطی استفاده کنم. من یک چشم ریزبین دارم. با مشتریانم دوست می‌شوم. اگر موفق شوم، به‌همین دلیل است".

هدف

افراد معلول بیکاری که نمی‌توانند کار کنند و یا درآمد حاصل از فعالیت‌های شغلی آنان برای امرار معاش کفایت نمی‌کند، از حداقل استانداردهای زندگی با کمک اقدامات تأمین اجتماعی برخوردار شوند.

نقش CBR

نقش CBR تسهیل دسترسی افراد معلول به کمک هزینه‌های اجتماعی عادی و خاص و هم چنین گسترش ارائه خدمات تأمین اجتماعی است.

پیامدهای مطلوب

- افراد معلول دسترسی یکسانی به خدمات تأمین اجتماعی در هنگام از دست دادن درآمد به‌دلیل بیماری، معلولیت و سالمندی مانند سایر شهروندان دارند.
- افراد معلول بیکار به حداقل درآمد برای زندگی مناسب و معقول، و افراد معلولی که قادر به کار نمی‌باشند به خدمات تأمین اجتماعی دسترسی دارند.
- تأمین کنندگان خدمات اجتماعی موجود نسبت به مشکلات خاص افراد معلول حساس و آگاه هستند و خدمات خود را متناسب با شرایط آنان ارائه می‌نمایند.
- فراهم کنندگان تأمین اجتماعی همکاری با افراد معلول را از طریق نمایندگان سازمان‌های آن ها و تأمین کنندگان خدمات، برای انطباق شیوه‌های خود با نیازهای معلولان توسعه می‌دهند.

مفاهیم کلیدی

هدف از برنامه‌های تأمین اجتماعی حصول اطمینان از برخورداری افراد تحت پوشش از حداقل استانداردهای زندگی است. برنامه‌های تأمین اجتماعی به‌طور وسیعی به دو بخش رسمی (دولتی و سازمان‌های بزرگ) و غیررسمی (طراحی شده در جامعه محلی) تقسیم می‌شوند.

برنامه‌های رسمی

ارائه هر شکلی از خدمات تأمین اجتماعی رسمی برای افراد معلول عمدتاً بستگی به وضعیت اقتصادی و منابع دولت دارد. برنامه‌های حمایت‌های اجتماعی رسمی ممکن است عموماً افراد فقیر و آسیب‌پذیر به‌ویژه افراد معلول را از طریق برنامه‌های رفع و کاهش فقر مورد هدف قرار دهد.

طرح‌های رفع و کاهش فقر

نمونه‌هایی از این گونه طرح‌ها که در محل، اغلب توسط دولت و یا سازمان‌های بزرگ اجرا می‌شود، شامل تأمین موادغذایی، کمک برای تأمین مسکن ارزان، طرح‌های صندوق‌های وام و برنامه‌های اشتغال عمومی مانند استخدام افراد فقیر بر اساس

غذا در مقابل کار یا پول در مقابل کار، می‌باشد. چنین طرح‌هایی در بسیاری از کشورهای کم‌درآمد وجود دارد و ممکن است به‌طور اختصاصی افراد معلول را شامل نشود.

کادر ۳۸ **هندوستان**

طرح‌های کاهش فقر اشتغال را تضمین نمی‌کند

در هند "قانون افراد معلول" دولت‌های ایالتی را متعهد به اختصاص حداقل ۳٪ سهمیه برای افراد معلول در همه طرح‌های کاهش فقر کرد. با این حال، گنجاندن افراد معلول در چنین طرح‌هایی به طور کلی بسیار کم اتفاق می افتد. در سال ۲۰۰۵، هند طرح قانون تضمین اشتغال روستایی را در سطح ملی تصویب کرد که هر خانواده‌ی روستایی ظرف مدت ۱۰۰ روز از اشتغال تضمین شده با حداقل دستمزد قانونی برخوردار شوند در غیر این صورت، اگر کاری فراهم نشد ۱۵ روز پس از ثبت نام مستمری دریافت نماید. این قانون، از طریق تضمین اشتغال دستمزدی، به دنبال حفظ "حق کار" مندرج در قانون اساسی بود، که خود به‌عنوان محور تحقق "حق غذا" در نظر گرفته شده است.

با این حال، این قانون هیچ اشاره‌ای به قانون اختصاص ۳ درصد افراد معلول و تعهد برای تحت پوشش قراردادن افراد معلول نداشت. مطالعات در اجرای قانون اشتغال نشان داد تبعیض‌های شدیدی بر اساس طبقه، جنسیت، و معلولیت وجود دارد (۶).

برنامه حمایت‌های اجتماعی

برنامه‌های حمایت‌های اجتماعی در واقع کمک‌های امدادی اولیه به کسانی است که نمی‌توانند در بازار آزاد کسب درآمد نمایند و شامل مساعده بیکاری، مستمری معلولیت و حقوق بازنشستگی می‌شود. مانند اقدامات تأمین اجتماعی، کمک‌های اجتماعی در کشورهای با درآمد بالا ارائه می‌شود و به ندرت در کشورهای کم درآمد وجود دارد. به همین ترتیب، هزینه‌های اضافی معلولان شامل (هزینه نگهداری، حمل و نقل، مناسب‌سازی مسکن، و غیره) ممکن است تحت حمایت‌های اجتماعی در کشورهای با درآمد بالا تأمین شود، اما به‌ندرت در کشورهای کم درآمد فراهم می‌گردد.

در برخی کشورهای بسیار فقیر افراد معلول کمک مستقیمی دریافت نمی‌کنند. برخی دیگر پرداخت مستقیم پول نقد به گروه‌های خاصی از افراد معلول دارند، اما صرفا به صورت نمادین. از سوی دیگر، در کشورهایی با اقتصاد قوی و مبتنی بر مالیات‌های منظم، ممکن است به اندازه کافی حمایت‌های لازم برای حفظ خانواده فراهم شود. چالش‌های اجرای چنین برنامه‌هایی در کشورهای کم درآمد شامل موارد زیر است.

- آمار معلولیت در کشورهای کم درآمد، اغلب غیرقابل اعتماد است، اما معمولاً دولت‌هایی که چنین کمک‌هایی را ارائه می‌کنند از رقم ۱ درصد یا کمتر استفاده می‌کنند – که در واقع کمتر از تعداد واقعی افراد معلول است.
- مقدار مزایای دریافت شده اغلب کمتر از هزینه‌های صرف شده است.
- بسیاری از افراد فقیر معلول در مناطق دورافتاده روستایی زندگی می‌کنند و در مورد این طرح‌ها چیزی نمی‌دانند، یا ممکن است هیچ دسترسی به مزایای ارائه شده نداشته باشند.

کادر ۳۹ یمن

شیوه پرداخت نقدی

در یمن، صندوق رفاه‌اجتماعی، تحت نظارت وزارت کار و رفاه‌اجتماعی، یک شیوه پرداخت نقدی برای گروه‌های آسیب‌پذیر در جامعه، از جمله زنان سرپرست خانوار، افراد معلول و بی‌سرپرست دارد. این اصل کلی شامل تمام افرادی است که در این دسته قرار می‌گیرند و به صورت پرداخت‌های ماهیانه می‌باشد. با این حال، تعداد بسیار کمی از افراد در مورد این موضوع اطلاع دارند و امکان پرداخت‌های فردی محدود شده‌است. محل‌های پرداخت، مناطق شهری هستند و دسترسی مردم مناطق روستایی به‌این اماکن دشوار و پرهزینه‌است.

طرح اشتغال و کارگر جبرانی

برای عده‌ی کمی که دارای مشاغل رسمی هستند، ممکن است طرح کارکنان جبرانی برای مستخدمینی که به دلیل حوادث ناشی از کار یا بیماری های ناشی از کار دچار معلولیت شده‌اند، در دسترس باشد. این هزینه‌ها اغلب از طریق بیمه اجباری تأمین اجتماعی فراهم می‌شود.

در برخی از کشورها، کمک به امنیت اجتماعی از طریق بودجه‌های ملی تأمین می‌گردد- طرح‌های پس‌انداز اجباری برای کارکنان طیف وسیعی از مزایا برای پوشش سلامت، معلولیت، سالمندی و خطرات دیگر را فراهم می‌آورد. مانند طرح بیمه‌های اجتماعی، فقط افرادی که دارای مشاغل رسمی هستند تحت پوشش قرار می‌گیرند.

طرح‌های غیررسمی

از آن‌جایی که تعداد کمی از افراد معلول در کشورهای کم درآمد دارای مشاغل رسمی هستند طرح‌های رفاهی موجود عمدتاً نمادین یا ناکافی است، آن ها برای نجات از بحران‌های ناشی از بیکاری، بیماری و سالمندی به راه حل‌های غیررسمی تکیه می‌کنند که عبارتند از:

- حمایت‌های فردی یا خانوادگی؛
- انجمن‌ها و یا گروه‌های حمایتی موجود در جامعه محلی؛
- گروه‌های خودیار؛
- طرح‌های بیمه خرد.

حمایت خانواده

برای بسیاری از مردم در کشورهای کم درآمد، خانواده کماکان مهمترین ابزار حمایت در طول زندگی است. در کشورهای با درآمد بالا خانواده‌ها تمایل دارند تا به صورت یک واحد اقتصادی کار کنند تا بیشتر پیشرفت نمایند. با این حال، به‌دلیل اهمیت مشارکت اقتصادی چنانچه افراد معلول نتوانند مشارکت کافی داشته باشند، ممکن است در خانواده با تبعیض مواجه

شوند. برنامه CBR، از آن جایی که با خانواده‌ها کار می‌کند، باید هم به فرد معلول و هم خانواده برای شناخت بهترین نحوه مشارکت و سهم‌دهی کمک نماید.

انجمن‌ها و گروه‌های حمایتی موجود در جامعه محلی

گروه‌های خیریه، مذهبی و یا سازمان‌های مبتنی بر جامعه ممکن است گاه به گاه یا به‌طور منظم به مردم آسیب‌پذیر، از جمله افراد معلول کمک کنند. آن ها ممکن است برای خرید صندلی چرخدار و یا دیگر وسایل کمکی کمک نمایند، و متحدان بالقوه و منبع مفیدی برای برنامه CBR به‌شمار می‌آیند.

گروه‌های خودیار

گروه‌های خودیار برای پس‌انداز و ارائه انواع دیگر حمایت‌های متقابل راه‌اندازی می‌شوند و راه مؤثری برای حمایت‌های اجتماعی قابل دسترس برای افراد معلول در جوامع فقیر محسوب می‌شوند. یکی از رایج‌ترین نوع گروه‌های خودیار ROSCA است (جزء خدمات مالی را مشاهده کنید).

انواع گروه‌های پس‌انداز با اهداف محدود وجود دارند. ممکن است تعدادی از زنان یک گروه پس‌انداز برای خرید لوازم خانگی، عایق‌بندی پشت‌بام خانه‌های خود، یا برای هزینه مراسم ختم و تدفین تشکیل دهند. چنین گروه‌های معمولاً کنترل کامل منابع خود را به عهده دارند.

مزیت چنین گروه‌هایی این است که اعضا معمولاً تمام پول خود را از تولید خود فراهم می‌کنند و از خارج تأمین نمی‌گردد. گروه‌های خودیار یک ابزار قدرتمند برای توسعه خوداتکایی و سرمایه اجتماعی هستند. در برنامه CBR هند، تشکیل گروه به‌عنوان استراتژی اصلی برای کمک به افراد معلول برای رهایی از چنگال فقر به‌شمار می‌آید. در کشورهای دیگر، گروه‌های خودیار کمتر توسعه یافته است و برنامه CBR می‌تواند یک نقش رهبری در کمک به تاسیس این گروه‌ها داشته باشد.

طرح‌های بیمه خرد

در صورت عدم وجود طرح‌های رسمی تأمین اجتماعی، در بسیاری از جوامع کم درآمد، کشورها طرح‌های بیمه خرد را برای رفع نیازهای خود در زمینه دسترسی به خدمات تأمین اجتماعی و برنامه ریزی برای خطرات احتمالی تهیه می‌کنند. این طرح‌های داوطلبانه توسط اتحادیه های صنفی، شهرداری‌ها، شرکت‌های بیمه خصوصی، مؤسسات مالی خرد، تأمین کنندگان خدمات بهداشتی، سازمان‌های غیردولتی، سازمان‌های مبتنی بر جامعه و سازمان‌های بهداشتی متقابل سازماندهی می‌شوند. خانوارها حق بیمه کمی برای پوشش محدود در صورت ضرر، بیماری، حوادث و سوانح و معلولیت پرداخت می‌کنند. آن ها ممکن است به عنوان طرح‌های بیمه فردی عمل کنند، طرح‌هایی که در آن اعضای گروه وقتی با خطرات و مشکلات متعدد مواجه می‌شوند از آن استفاده می‌کنند- اعضای نیازمند گروه توسط کسانی که در آن زمان نیازی به دریافت بیمه ندارند مورد حمایت قرار می‌گیرند. اعضا اغلب در تصمیم‌گیری شرکت می‌کنند و بر اقدامات طرح تأثیر می‌گذارند. چنین طرح‌هایی گاهی اوقات توسط دولت ارتقاء پیدا می‌کند، ممکن است دولت در دادن سرمایه مشارکت کند و آن ها را از مالیات معاف نماید، و یا زمینه تصویب یک قانون را فراهم کند.

کادر ۴۰ بنین

تعاونی اعتبارات خرد برای زنان

انجمن آسف یک تعاونی اعتبارات خرد در بنین است که برای زنان کم درآمد در مناطق محروم و حاشیه‌نشین پایتخت خدماتی را ارائه می‌کند. بیمه خرد در زمینه سلامت مزایایی برای بیماران فراهم می کند و با تأمین کنندگان مراقبت‌های بهداشتی قرارداد دارد، و از طریق پرداخت مشترک تمام خدمات مورد نیاز تأمین می گردد.

چالش های تأمین اجتماعی

آن چه در خصوص تأمین اجتماعی مورد توجه قرار می گیرد، بحث همیشگی در مورد این است که از چه کسی و چگونه باید حمایت به‌عمل آید. چه کسی معلول است و چه کسی واجد شرایط برای دریافت کمک‌های خاص اجتماعی می‌باشد؟ چه تفاوتی میان حقوق و کمک‌های خیریه در این زمینه وجود دارد؟ آیا تأمین اجتماعی با ایده‌ال های عدم وابستگی سازگاری دارد؟

برنامه CBR وظیفه دارد که با این موضوع درگیر شود و بر نتایج آن تأثیر بگذارد؛ و همراه با سازمان‌های افراد معلول به عنوان تسریع‌کننده، اطلاع رسان، مدافع و راهنما عمل کند. اگر نتواند، افراد معلول در خطر کنار گذاشته شدن از طرح‌های تأمین اجتماعی که برای مبارزه با فقر شدید طراحی شده، قرار خواهند گرفت.

فعالیت‌های پیشنهادی

علاوه بر فعالیت‌های پیشنهاد شده، برنامه CBR باید با مشارکت افراد معلول و نمایندگان سازمان‌های آن ها کار کند.

حصول اطمینان از فراگیرسازی افراد معلول در قوانین موجود

تأمین اجتماعی عنصر جدایی ناپذیری از رویکرد جامع نسبت به معلولیت است. لازم است برنامه CBR با مشارکت سازمان‌های افراد معلول اطمینان حاصل نماید که تمام افراد معلول موجود تحت پوشش اقدامات تأمین اجتماعی، از طریق سیستم امنیت اجتماعی، حمایت‌های اجتماعی و یا طرح‌های غیررسمی قرار دارند. برای انجام این کار به طور مؤثر، برنامه CBR لازم است اقدامات زیر را انجام دهد:

- به طور کامل از مفاد قانون آگاه باشند، از جمله حقوق کارگران و هرگونه حقی که افراد معلول ممکن است ادعا کنند، مانند: کمک به حمل و نقل، تحصیل، آموزش، و تجهیزات و وسایل کمکی؛
- اطمینان حاصل کنند که همه افراد معلولی که کار می‌کنند از حقوق خود و چگونگی به‌دست آوردن آن آگاه هستند؛

- یک پایگاه اطلاع رسانی در مورد تأمین اجتماعی و طرح‌های حمایتی تهیه نمایید که هم در سطح ملی و هم محلی قابل دسترس باشد و اطمینان حاصل کنند که افراد معلول به این اطلاعات دسترسی دارند، این پایگاه داده‌ها باید شامل گزینه‌هایی برای انتخاب، نحوه ارسال درخواست و شرح انواع مزایای قابل دسترس باشد؛
- ایجاد ارتباط و مشارکت سازمان‌های افراد معلول و سازمان‌های والدین را با برنامه‌های امنیت اجتماعی و خدمات حمایتی تسهیل نمایند تا اطمینان حاصل شود که آن ها نیازهای خاص افراد معلول را درک می‌کنند و فعالیت‌های خود را با آن ها منطبق می‌سازند؛
- به فعالان حوزه معلولیت و دادخواهی از معلولان از طریق رایزنی برای احقاق حقوق افراد معلول در جایی که آن ها وجود ندارد، بپیوندند.

تسهیل دسترسی به غذا، آب و توالت برای افراد معلول

برنامه CBR لازم است از برنامه‌ها و خدماتی که در محل وجود دارند، آگاه باشند تا اطمینان حاصل شود که خانواده‌ها از آب و غذای کافی برخوردار هستند و نیازهای خاص افراد معلول با معلولیت‌های مختلف به اندازه کافی در نظر گرفته شده است. این امر ممکن است با همکاری سازمان‌های افراد معلول انجام گیرد. توالت یک مشکل بزرگ در بسیاری از نقاط کشورهای درحال توسعه است، جایی که بسیاری از مردم در خانه خود توالت ندارند و از محیط زیست طبیعی به جای آن استفاده می‌کنند. برای افراد معلول، به‌خصوص زنان معلول، انجام این کار بسیار دشوار است. برنامه CBR باید با افراد صاحب نفوذ محلی به منظور تسهیل در دسترسی به توالت همراه با قابلیت اتصال به آب، همکاری نمایند.

مسکن مطمئن و قابل دسترس

هزینه اجاره مسکن مناسب برای افراد معلول بالاتر از دیگران است، (چون به عنوان مثال، ممکن است آن ها نیاز به یک ساختمان در طبقه هم‌کف داشته باشند) علاوه بر این هزینه‌های روزانه زندگی را نیز باید به آن اضافه کرد. افراد معلول اغلب با تبعیض در زمینه تهیه مسکن مواجه می‌شوند. برنامه CBR لازم است از این مشکل آگاه باشد و به عنوان مدافع با افراد صاحب نفوذ مربوطه ارتباط برقرار نماید تا از برابری فرصت‌ها برای افراد معلول و خانواده‌های آنان اطمینان حاصل نماید.

اماکن غیرقابل دسترس و مناسب‌سازی نشده نیز ممکن است یکی از مشکلات افراد معلول هنگام ترک خانه برای شرکت در کلاس‌های آموزشی، جستجوی کار یا شروع یک کسب و کار کوچک در مکانی دیگر باشد. افراد معلول ممکن است قادر به استفاده از اماکن عمومی موجود به‌دلیل غیرقابل دسترس بودن نباشند. برنامه‌های CBR لازم است با نیازهای افراد معلول به مناسب‌سازی آشنا باشند و همکاری نزدیکی با بخش‌های دولتی مربوطه و سازمان‌های خصوصی برای تسهیل یافتن مسکن مناسب داشته باشد. درجایی‌که مسکن دولتی ساخته می‌شود، اقداماتی باید انجام گیرد تا اطمینان حاصل

شود که مسکن برای افراد معلول به طور کامل قابل دسترس، قابل تهیه و خریداری باشد و امکان مشارکت کامل افراد معلول را در جامعه محلی آن ها فراهم آورد.

حصول اطمینان از دسترسی به مراقبت های بهداشتی و وسایل کمکی

افراد معلول نیاز به دسترسی به خدمات مراقبت های بهداشتی، بر اساس حقوق برابر با سایر مردم را دارند. برخی از افراد معلول نیاز به مراقبت های خاص بهداشتی بر اساس عارضه یا اختلال خود (به‌عنوان مثال داروهای صرع) دارند. آن ها هم چنین ممکن است نیاز به وسایل کمکی داشته باشند (مؤلفه سلامت را مشاهده کنید).

برنامه‌های CBR باید بدانند که خدمات مراقبت‌های بهداشتی و وسایل کمکی در سطح منطقه درکجا قابل دسترس هستند و این اطلاعات را به افراد معلول و خانواده‌های آنان منتقل نمایند. در برخی موارد، برنامه‌های CBR به‌طور مستقیم ترتیب ارائه مراقبت‌های مناسب و یا وسایل کمکی را می‌دهند. درجایی‌که چنین وسایلی را می‌توان از طریق دولتی یا سازمان‌های غیردولتی فراهم کرد، لازم است این اطلاعات به طور گسترده‌ای به افراد معلول داده شود.

کادر ۴۱

پرو

کمک به مادران در ثبت نام فرزندان خودر در برنامه توانبخشی

در برنامه CBR در مناطق روستایی پرو دریافتند که اکثر مادران دارای کودک معلول، فرزندان خود را برای معاینه و درمان به مراکز بهداشتی نمی‌برند. برنامه CBR به مادران کمک کرد تا فرزندان معلول خود را در برنامه بهداشت ملی رایگان برای کودکان ثبت‌نام نمایند. برنامه CBR پلی را بین تأمین کنندگان خدمات درمانی و خانواده کودکان معلول ایجاد نمود.

ارائه مساعدت های شخصی در هنگام نیاز

برخی از افراد معلول ممکن است نیاز به مساعدت‌های شخصی همراه با مراقبت روزانه و حمایت داشته باشند. مساعدت‌های شخصی می‌تواند در جامعه محلی توسط داوطلبان و اغلب خانواده‌هایی که برای ایفای این نقش آموزش داده شده‌اند، انجام شود. درجایی‌که سازمان‌های افراد معلول و سازمان‌های غیردولتی مساعدت های شخصی را فراهم نمی‌آورند، کارکنان CBR نقش محوری در آموزش این سازمان ها ایفا می‌کنند. نکته اساسی برای ارائه مساعدت‌های شخصی به رسمیت شناختن حق فرد معلول برای انتخاب دستیار خود می‌باشد (مؤلفه اجتماعی: جزء مساعدت‌های شخصی را مشاهده کنید).

حصول اطمینان از تأمین هزینه‌های ضروری معلولان

در برخی از کشورها، دولت‌ها بودجه‌هایی را برای کمک به هزینه‌های مربوط به معلولان به جز هزینه‌های روزمره زندگی اختصاص می دهند. این هزینه‌های اضافی ممکن است مربوط به حمل و نقل، مناسب‌سازی مسکن، یا وسایل کمکی و تطابق‌های تجهیزات باشد. آن ها هم چنین شامل هزینه از دست دادن درآمد می‌باشد. اگر افراد معلول مشارکت کامل در زندگی خانوادگی و اجتماعی داشته باشند تأمین این هزینه‌ها امکان‌پذیر است، اما چنانچه افراد معلول و خانواده‌های آن ها در فقیر باشند این امر بسیار دشوار خواهد بود.

در جایی که چنین مقرراتی در محل وجود دارد، برنامه CBR لازم است در این باره بداند، و اطلاعات موجود را به افراد معلول ارائه نماید و از آن ها در گرفتن این مزایا حمایت کند. دسترسی به این نوع حمایت‌ها تفاوت بین محرومیت و فراگیرسازی، و به همین ترتیب بین مشارکت ناقص و کامل در جامعه محلی و اجتماع را ایجاد می‌کند.

منابع

1. *Discrimination (Employment and Occupation) Convention*, 1958 (No. 111). Geneva, International Labour Organization, 1958 (www.ilo.org/ilolex/english/convdisp1.htm, accessed 15 May 2010).
2. *Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Persons) Convention*, 1983 (No.159). Geneva, International Labour Organization, 1983 (www.ilo.org/ilolex/ English/convdisp1.htm, accessed 15 May 2010).
3. *Convention on the Rights of Persons with Disabilities*. New York, United Nations, 2006 (www.un.org/disabilities/, accessed 30 March 2010).
4. *CBR: A strategy for rehabilitation, equalization of opportunities, poverty reduction and social inclusion of people with disabilities* (ILO, UNESCO, WHO Joint Position Papers). ILO/UNESCO/WHO, 1994–2004 (2004 paper available at: www.who.int/disabilities/publications/cbr/en/index.html, accessed 30 March 2010).
5. *Decent work*. Geneva, International Labour Organization (undated) (www.ilo.org/global/ Themes/ Decentwork/lang – en/index.htm, accessed 15 May 2010).
6. *India's rural job scheme plagued by discrimination*. One World South Asia, 2006 (http://southasia.oneworld.net/, accessed 15 May 2010).

مطالب برای مطالعه بیشتر

Achieving equal employment opportunities for people with disabilities through legislation. Guidelines. Geneva, International Labour Organization, 2007.

Albu M. *Economic empowerment of disabled people: lessons from northern Uganda about developing the market for enterprise-based skills development services*. Moreton-in-Marsh, APT Enterprise Development, 2005.

Assisting people with disabilities in fi nding employment: a resource book for trainers of employment service personnel. Geneva, International Labour Organization, 2004.

Carney D. *Sustainable livelihoods approaches: Progress and possibilities for change*. London, Department for International Development, 2002 (www.eldis.org/vfi le/upload/1/document/0812/ SLA_Progress.pdf, accessed 22 May 2010).

CGAP Microfi nance Gateway: (www.microfi nancegateway.org, accessed 22 May 2010).

Churchill C, Frankiewicz C. *Making microfinance work: managing for improved performance*. Geneva, International Labour Organization, 2006.

Decent work and poverty reduction strategies (PRS): A reference manual for ILO staff and constituents. Geneva, International Labour Organization, 2005 (www.ilo.org/dyn/infoecon/ docs/627/F286029509/DecentWork- PRSstext.pdf, accessed 22 May 2010).

Doing business in Addis Ababa: case studies of women entrepreneurs with disabilities in Ethiopia. Geneva, International Labour Organization, 2003 (www.ilo.org/wcmsp5/ groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_106562.pdf, accessed 22 May 2010).

Doing business in Tigray: case studies of women entrepreneurs with disabilities in Ethiopia. Geneva, International Labour Organization, 2003 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/ public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_106563.pdf, accessed 22 May 2010).

Dudzik P, McLeod D. *Including the most vulnerable: social funds and people with disabilities* (Social Protection Discussion Paper No. 0023). Washington, DC, World Bank, 2000 (http://siteresources.worldbank.org/SOCIALPROTECTION/Resources/SP-Discussion - papers/Disability-DP/0023.pdf, accessed 22 May 2010).

Good practices for the economic inclusion of people with disabilities in developing countries: funding mechanisms for self-employment. London, Handicap International, 2006 (www.handicap-international.org/uploads/media/goodpractices-GB-2coul.PDF, accessed 22 May 2010).

Guarantee funds for small enterprises: a manual for guarantee fund managers. Geneva, International Labour Organization, 2004 (www.ilo.org/public/libdoc/ilo/2004/104B09 _435_engl. pdf, accessed 22 May 2010).

Harris C. Self-employment of disabled people in developing countries. *Disability World*, 2003, 21:Nov–Dec (www.disabilityworld.org/11-12_03/employment/selfemployment. shtml, accessed 22 May 2010).

Heron R. *Job and work analysis: guidelines on identifying jobs for persons with disabilities*. Geneva, International Labour Organization, 2005 (www.ilo.org/wcmsp5/ groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_111484.pdf, accessed 22 May 2010).

Heron R, Murray B. *Assisting disabled persons in finding employment: a practical* guide – Asian and Pacific edition, 2nd ed. Bangkok, International Labour Office, 2003 (www.ilo.org/ skills/what/pubs/lang – en/docName – WCMS_106577/index.htm, accessed22 May2010).

Human Resources Development Recommendation, 2004 (No. 195). Geneva, International Labour Organization, 2005 (www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?R195, accessed 22 May 2010).

Hussein K. *Livelihoods approaches compared: A multi-agency review of current practice*. London, Department for International Development, 2002 (www.eldis.org/vfile/upload/1/ document/0812/ LAC.pdf, accessed 22 May 2010).

Johanson R, Adams A. Skills development in sub-Saharan Africa. Washington, DC, World Bank, 2004 (http://info.worldbank.org/etools/docs/library/235731/Skills%20Development%20in%20Sub %20 Saharan%20 Africa.pdf, accessed 22 May 2010).

Karlsson L. *How to start a small business: a manual for community workers assisting persons with disabilities*.Geneva, International Labour Office, 1992 (available to purchase at www.ilo.org/global/What_we_do/Publications/ILOBookstore/Orderonline/Books/lang – en/doc

Name – WCMS_PUBL_9221096092_EN/index.htm, accessed 22 May 2010. Photocopyavailable from Skills and Employability Department, ILO, Geneva).

Mersland R. *Microcredit for self-employed disabled persons in developing countries*. Social Science Research Network (SSRN), 2005 (http://ssrn.com/abstract=970519, accessed 22 May 2010).

MicroInsurance Centre: (www.microinsurancecentre.org, accessed 22 May 2010).

Mitra S. *Disability and social safety nets in developing countries* (Social Protection Discussion Paper No.0509). Washington, DC, World Bank, 2005 (http://siteresources. worldbank.org/ SOCIALPROTECTION/Resources/0509.pdf, accessed 22 May 2010).

Moving forward: toward decent work for people with disabilities. Examples of good practices in vocational training and employment from Asia and the Pacific. Geneva, International Labour Organization, 2003 (www.ilo.org/public/libdoc/ilo/2003/103B09_ 417 _engl.pdf, accessed 22 May 2010).

Murray B, Heron R. *Assisting disabled persons in finding employment: a practical guide – Caribbean edition*,2nd ed. Port of Spain, International Labour Office, 2003 (www.ilo.org/wcmsp5/ groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/ publication/ wcms_ 113832.pdf, accessed 22 May 2010).

Optional Protocol to the Convention on the Rights of Persons with Disabilities. New York, United Nations, 2006 (www.un.org/disabilities/convention/optprotocol.shtml, accessed 22 May 2010).

O'Reilly A. The *right to decent work of persons with disabilities*. Geneva, International Labour Office, 2007 (www.ilo.org/public/english/region/ampro/cinterfor/news/rightto.pdf, accessed 22 May 2010).

People with disabilities. Pathways to decent work. Report of a Tripartite Workshop, Malawi, Lilongwe, 16–17 May 2006. Geneva, International Labour Office, 2007 (www.ilo.org/wcmsp5/ groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms _107785.pdf, accessed 22 May 2010).

Perry DA. *EmployAbility: a resource guide on disability for employers in Asia and the Pacific*. Bangkok, International Labour Office, 2007 (http://bravo.ilo.org/wcmsp5/ groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/publication/ wcms_bk_pb_98_en.pdf, accessed 22 May 2010).

Resolution and conclusions concerning decent work and the informal economy (document ILC90-PR25–292-En. Doc). Geneva, International Labour Organization, 2002 (www.ilo.org/wcmsp5/ groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/ wcms_gb_298_esp_4_en.pdf, accessed 22 May 2010).

Roth J, McCord M, Liber D. *The landscape of microinsurance in the world's 100 poorest countries*. Appleton, WI, Microinsurance Centre, 2007 (www.microinsurancecentre.org/Upload Documents/Landscape%20 study%20paper.pdf, accessed 22 May 2010).

Skills development through community based rehabilitation (CBR). A good practice guide. Geneva, International Labour Organization, 2008 (www.ilo.org/skills/what/pubs/lang – en/nextRow – 41/index. htm, accessed 22 May 2010).

Strategies for skills acquisition and work for persons with disabilities in Southern Africa. Synthesis report – Malawi, South Africa, Zambia. Geneva, International Labour Organization, 2007 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_ 107784 .pdf, accessed 22 May 2010).

Technical and vocational education and training for the twenty-first century: UNESCO and ILO Recommendations. Paris, UNESCO/ILO, 2002 (http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001260/126050e.pdf, accessed 22 May 2010).

Training and skills acquisition in the informal sector: A literature review (InFocus Programme on Skills, Knowledge and Employability Working Paper No. 9). Geneva, International Labour Organization, 2002 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_104010.pdf, accessed 22 May 2010).

Training for work in the informal sector: new evidence from Kenya, Tanzania and Uganda (InFocus Programme on Skills, Knowledge and Employability Working Paper No. 11). Geneva, International Labour Organization, 2002 (www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/ wcms_103995.pdf, accessed 22 May 2010).

Van Adams A, Middleton J, Ziderman A. Skills *for productivity: vocational education and training in developing countries*. New York, Oxford University Press/World Bank, 1993 (www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2000/07/19/000009265_3970128105228/Rendered/PDF/multi_page.pdf, accessed 22 May 2010).

Vargas Zuniga F. *Key competencies and lifelong learning: three perspectives on these subjects in Latin America and the Caribbean*. Montevideo, International Labour Office/CINTERFOR, 2005 (www.ilo.org/public/english/region/ampro/cinterfor/publ/Vargas/index.htm,accessed22 May2010).

یادداشت

یادداشت

یادداشت